

RAPORT DE ACTIVITATE

Aprob
Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general

Biblioteca Municipală
B.P. HASDEU

calea ta spre cunoaștere!

Responsabil: dr. Mariana HARJEVSCHI, director general

Membrii echipei: dr. Lidia KULIKOVSKI, Ludmila PÂNZARI, Elena BUTUCEL, Tatiana COȘERI, Taisia FOIU, Svetlana JAVELEA, Victor RUSU, Ana CHIORESCO, Viorica LOZINSCHI, Angela AMORȚITU, Angela TIMUȘ

Redactor: Genoveva SCOBIOALĂ

Coperta, machetare: Tatiana IOVU

Raportul textual a fost discutat și înaintat spre aprobare în cadrul ședinței din _____ a
Consiliului de Administrație, proces verbal nr _____.

SUMAR

	Mesajul directorului	3
1.	Misiunea și obiectivele anului profesional	5
2.	Evenimentele anului	6
2.1.	CONNECT PLUS: explorează tehnologiile în bibliotecă	6
2.2.	Programul „Împreună cu bunicii”	11
2.3.	Programul „Să reuzim povestea”	13
2.4.	Vocea Utilizatorului	14
2.5.	Centenarul Marii Uniri	16
2.6.	Anul european de promovare a patrimoniului cultural	19
2.7.	Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane	22
3.	Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale	25
4.	Servicii de bibliotecă și utilizarea lor	34
4.1.	Utilizarea bibliotecii	34
4.2.	Servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor	45
4.3.	Activități cultural-educative	49
4.4.	Programe / activități pentru persoane defavorizate	62
4.5.	Analiza satisfacției utilizatorilor	64
5.	Proiecte. Parteneriate și colaborări	67
5.1.	Inițierea noilor proiecte	67
5.2.	Parteneriate	68
5.3.	Colaborări profesionale instituționale	71
5.4.	Voluntariat în cadrul rețelei de biblioteci	72
6.	Promovarea bibliotecii	72
6.1.	Ecouri în presă	76
6.2.	Promovare on-line	77
7.	Activitate metodologică. Dezvoltare profesională	93
7.1.	Parteneriate profesionale	97
7.2.	Mobilitate profesională	100
8.	Activitatea științifică și editorială	101
9.	Resurse	112
9.1.	Resurse umane	112
9.2.	Resurse tehnologice	115
11.	Anexe	120
11.1.	Anexa nr. 1. Indicatori de performanță ai rețelei de biblioteci	
11.2.	Anexa nr. 2. Analize de impact	
11.3.	Anexa nr. 3. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în presă	
11.4.	Anexa nr. 4. Organizarea reuniunilor profesionale științifice, participarea la reuniuni profesionale științifice	

MESAJUL DIRECTORULUI

În aceste momente de schimbări și crize, nu există nici o îndoială că orașul Chișinău are nevoie de bibliotecile sale mai mult decât oricând. Bibliotecile reprezintă cele mai bune tradiții democratice. Ele sunt binevenite pentru toți, oferă cărți și servicii gratuite pentru a ajuta fiecare membru din comunitate. Cele 27 de biblioteci-filiale, prin esență, oferă un loc de întâlnire și comunicare pentru oameni din toate mediile din care provin pentru a discuta, a dezbate și a învăța unul de la altul.

Într-adevăr, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău a fost și este un spațiu atractiv și cu rezonanță pentru Chișinău – pentru toate vârstele și pentru toate generațiile, timp de 142 de ani – oferind programe și resurse gratuite necesare, care îmbunătățesc viața fiecăruia și fortifică comunitatea. Utilizatorii chișinăuieni mizează pe bibliotecă pentru a accesa instrumentele și informațiile de care au nevoie, pentru a reuși și pentru a prospera în fiecare zi: în carieră, la serviciu, în familie, oriunde.

Suntem recunoscători celor 144 769 utilizatori care fac parte din comunitatea ce crede în valoarea bibliotecii. Atingem multe din obiectivele noastre datorită acestor 22% din utilizatorii activi ai urbei: promovarea lecturii, furnizarea colecțiilor, livrarea serviciilor, organizarea instruirilor, toate pentru comunitatea chișinăuiană. În 2018, biblioteca a înregistrat 1 135 785 vizite și a oferit spre împrumut 1 469 335 unități bibliografice.

Succesul continuu al bibliotecii a fost posibil datorită dedicației angajaților, dar și sprijinului acordat de fondatorii noștri. În 2018, APL a contribuit cu 24 278 600 lei susținând excelența în bibliotecile-filiale, de la campaniile noastre publice și serviciile bazate pe inovație și tehnologie, precum *Biblioteca Altfel*, *Maratonul Utilizatorilor*, *Vocea Utilizatorilor* etc. Suntem încântați de oportunitățile pe care le aduc în fiecare an campaniile susținute în cadrul *Săptămânii Creativității și Inovației*, *Săptămâna Științei*, *Zilele ZEN*, și credem că anul 2018 a fost excepțional în ceea ce privește modul în care am dezvoltat educația și învățarea în comunitatea noastră prin programele de lectură *Chișinăul citește*, *Bătălia cărților*, *Să re-auzim povestea*.

Mă bucură mult că pe agenda bilaterală a celor două primării, de la București și de la Chișinău, s-a înscris și domeniul cultural. Anul curent a fost unul deosebit pentru noi toți: am marcat Centenarul Marii Unirii, care a fost un eveniment important în istoria noastră contemporană, care a adus în prim-plan cele mai semnificative momente, memorabile pentru toate generațiile. Parte a unui amplu program de colaborare dintre Biblioteca Municipală din Chișinău și Biblioteca Metropolitană București, a constituit-o donația vastă de carte de circa 20 de mii de exemplare, organizarea de evenimente culturale comune (lansări de carte, întâlniri cu scriitorii), dar și susținerea unei vizite de documentare, ce a inclus instruire

profesionale pentru bibliotecari de pe ambele maluri ale Prutului, transformând aniversarea Marii Uniri dintr-o celebrare a trecutului, într-o investiție în prezentul și viitorul bibliotecilor și al bibliotecarilor.

Accentul tuturor acțiunilor noastre pentru viitorul imediat este dezvoltarea în continuare a unui model de explorare a inovației și creativității prin intermediul celor peste 200 de servicii ale bibliotecii. Sunt convinsă că povestea noastră din 2018 a fost una inspiratoare și plină de speranță pentru conectarea oamenilor în asigurarea succesului și îmbunătățirea vieții acestora.

dr. Mariana HARJEVSCHI,

director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

1. MISIUNEA ȘI OBIECTIVELE ANULUI PROFESIONAL

Misiune

Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu” oferă tuturor fără restricții acces liber la informație, idei, lecturi, încurajează și susține libertatea de a cunoaște, libertatea de expresie, asigură și dezvoltă pe bază interactivă servicii bibliotecare necesare rezidenților municipiului Chișinău, orientate spre incluziunea socială, concilierea populației multiculturale, îmbunătățirea vieții lor.

Priorități locale:

1. Accelerarea implementării serviciilor inovaționale relevante comunității chișinăuiene
2. Asigurarea formării competențelor privind utilizarea și aplicarea tehnologiilor emergente și inovaționale

Priorități naționale:

1. REAȘEZAREA activității bibliotecare în conformitate cu noul cadru legal, strategic și de reglementare
2. DIVERSIFICAREA resurselor, produselor și serviciilor
3. PROMOVAREA și implicarea în realizarea Agendei ONU 2030
4. DEZVOLTAREA competențelor prin instruirii nonformale (Bibliotecari & Utilizatori)

2. EVENIMENTELE ANULUI

2.1 CONNECT PLUS: Explorează tehnologiile în bibliotecă

Avalanșa informațiilor cu care se întâlnește o persoană în fiecare zi este uluitor de mare. Modul în care aceste informații sunt livrate s-a diversificat și aceste schimbări determină persoanele să obțină competențe și abilități noi, necesare pentru a accesa informația, pentru a rămâne conectat la tehnologiile moderne.

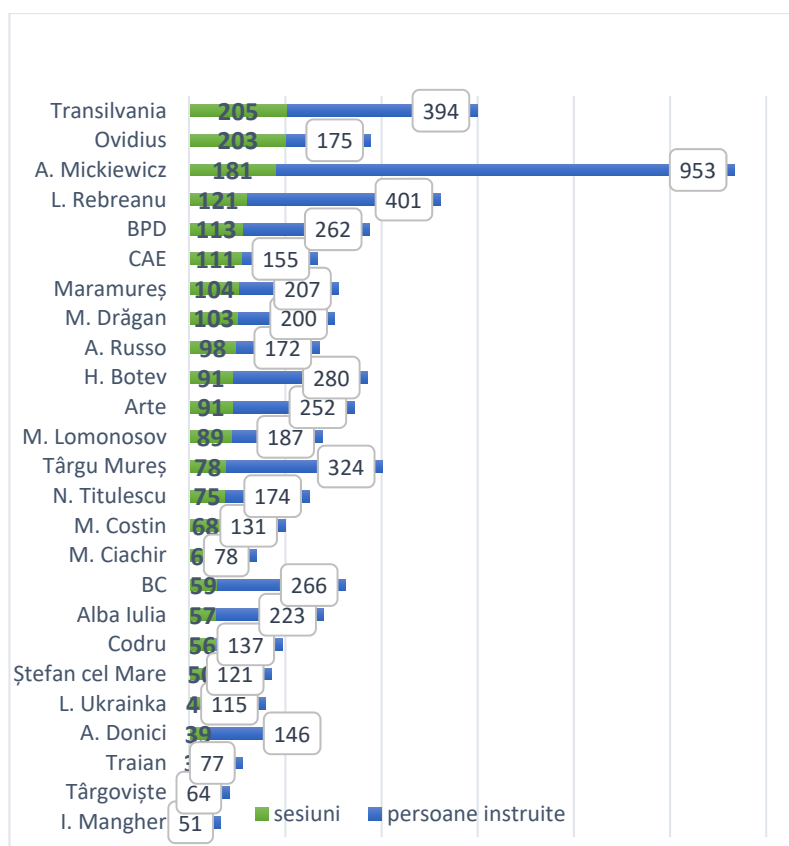
În acest context, bibliotecile, care întotdeauna aveau și rolul de formare a competențelor utilizatorilor, au dezvoltat servicii de instruire bazate pe tehnologii. Oferta de servicii bazate pe tehnologii CONNECT PLUS a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” a fost creată pentru a răspunde unei cereri sporite de formare în domeniul tehnologiei și educației digitale. Scopul principal al serviciilor este oferirea unui suport tehnic persoanelor de toate vârstele în obținerea și dezvoltarea abilităților în domeniul calculatoarelor și al tehnologiei, folosirea lor în comunicarea cu familia și prietenii, în carieră, extinderea nivelului de cunoștințe.

Pentru a livra servicii cu impact pozitiv pentru comunitate, bibliotecarii-formatori au obținut competențele necesare în aplicarea tehnologiilor moderne, au elaborat curricula în cadrul instruirilor organizate la Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari.

Pe parcursul anului de referință în 27 de filiale ale BM „B.P. Hasdeu” au fost livrate **2 166 de sesiuni de instruire** în cadrul celor 71 de servicii pentru **5 545** de membri ai comunității chișinăuiene de diferite vârste – 2,5 de instruirii per utilizator. Numărul de utilizatori, care au fost instruiți în cadrul serviciilor de incluziune digitală prestate de filialele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” a cuprins, în raport cu numărul de utilizatori activi ai BM, – 3,75% de persoane.

Din diagrama de mai jos putem observa care biblioteci au fost cele mai aproape de comunitatea lor după numărul de sesiuni de instruire și de persoane instruite. Menționăm că filialele „Transilvania”, „Ovidius”, „A. Mickiewicz”, „L. Rebreanu”, BPD, CAE, „Maramureș”, *M. Drăgan* au organizat între 100 – 205 sesiuni de instruire. Iar cele mai multe persoane instruite au fost în cadrul Proiectului *Fii Conectat* al Filialei polone „A. Mickiewicz”. Filialele „L. Rebreanu”, „Transilvania”, „Târgu-Mureș” au instruit respectiv 401 / 394 / 324 de persoane.

Menționăm, că filialele cu un număr mare de persoane instruite au livrat instruirii de scurtă durată, altele (ca de ex. Filiala „Ovidius” cu 203 sesiuni de instruire / 175 de persoane instruite) au organizat sesiunile conform unui curs cu o durată mai lungă, respectiv și persoane instruite au fost mai puține. Raportul dintre numărul de sesiuni și persoane instruite depinde și de numărul de servicii prestate.

Cele mai multe servicii au fost organizate de filialele „Transilvania” – șapte și CAE – șase; Arte „T. Arghezi” – cinci; „Ovidius” – patru; câte trei servicii – „A. Mickiewicz”, A. Russo, „A. Donici”, „H. Botev”, „L. Rebreanu”, M. Drăgan, „M. Lomonosov”, „Ștefan cel Mare”, „Târgoviște”, „Târgu-Mureș”, iar Biblioteca Centrală, BPD, Codru, Traian, „I. Mangher”, „M. Ciachir”, „Maramureș”, N. Titulescu – câte două servicii.

După criteriul de vârstă, din toată gama de servicii IT: a) 42 sunt destinate copiilor; b) șapte – pentru toate vârstele; c) 14 – pentru adulți; d) opt – pentru persoanele 50+.

Serviciile IT s-au axat pe următoarele subiecte: 1) *Managementul calculatorului*; 2) *Internet. Email. Medii sociale*; 3) *Utilizare dispozitive mobile*; 4) *Resursele informaționale ale bibliotecii*; 5) *E-guvernare*; 6) *Dezvoltare creativitate: Coding, Robotică, Povești digitale etc.*

Cele mai numeroase au fost serviciile în care utilizatorii își dezvoltau **creativitatea (25)**: *Promovarea lecturii prin QR, Învățăm Photoshop; Creionul fermecat, Atelier digital Story Jumper, Story to Go.* În cadrul acestor instruirii utilizatorii au învățat să creeze video recomandări de carte, distribuite prin QR code și plasate

pe cărți, să creeze cărți în format digital, să deseneze cu ajutorul programelor grafice. Tot la această categorie se referă și serviciile *Robotică* (4), *Școala de coding* (8), *Povești digitale* (3).

Serviciul *Robotică* a fost implementat cu susținerea primarului general interimar al mun. Chișinău. Un grup de formatori de la filialele: Biblioteca Centrală, „Târgu-Mureș”, „Transilvania” și CAE, deținătoare de seturi de robotică *Makeblocks Ultimate* și *Mindstorm Ev3* – a fost instruit în cadrul trainingului organizat de Programul Novateca și Biblioteca Națională pentru Copii „I. Creangă”. În perioada august-decembrie 2018 în cadrul serviciului au fost livrate **62** de sesiuni de instruire și au fost instruite **222** de persoane. Copiii de vârsta 10+ au învățat *mișcarea robotului pe perimetrul unui pătrat; informații despre senzori: tactil, ultrasonic, de culoare, Gyro și programarea robotului de pe calculator și telefon.*

Caravana roboțelilor, lansată la 12 noiembrie 2018, conform Acordului între BM și Direcția generală Educație, Tineret și Sport, a avut ca scop familiarizarea copiilor de vârsta preșcolară din grădinițele din Chișinău cu roboții. Patru filiale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” – „Transilvania”, „Târgu-Mureș”, CAE și Biblioteca Centrală, în perioada 12 noiembrie-28 decembrie 2018, au efectuat vizite de prezentare a roboților în **51** de grădinițe din cinci sectoare ale orașului Chișinău, la care au participat **2719** de copii. Micuții s-au dovedit a fi extrem de impresionați de Bibroboțel, care avea exteriorul unui cățeluș (sau alte forme), era programat să se miște înainte, să se rotească, să „spună” *Buna ș.a.* Copiii au fost foarte receptivi, interacționau cu prezentatorii, le răspundeau la întrebări, dar cel mai fascinant moment era interacțiunea lor cu Bibroboțelul.

Postările pe bloguri și rețele sociale (153) despre desfășurarea serviciului au fost apreciate de utilizatori, după cum se vede din tabelul de mai jos:

aprecieri	comentarii	distribuirii	vizualizări
1180	42	497	11 376

Serviciul *Școala de coding* (8, 7,7%) a fost prestat la filialele „Ovidius”, „Ștefan cel Mare”, „Alba Iulia”, „I. Mangher”, „Transilvania”, CAE, „A. Donici”, *A. Russo*. Din luna iunie BM a oferit copiilor posibilitatea de a înțelege care sunt elementele de bază ale programării: limbaj de programare, formule și componente de control, elemente de grafică și de a dezvolta abilități în rezolvarea problemelor de logică; i-a învățat să colaboreze între ei pentru a găsi soluția corectă în crearea propriilor jocuri. Instruirile au fost realizate conform curriculumului utilizat la nivel mondial și disponibil pe site-ul *code.org*. Pentru instruire a fost ales *cursul D* (2018), constituit din 19 lecții și destinat copiilor de vârsta 10+. Pe parcursul lunilor iunie-decembrie instruirile au fost prestate în șapte filiale de colaboratorul Secției tehnologia informației și de bibliotecarii din filialele CAE și „Transilvania”. În total, au fost organizate 83 de instruirii, la care au participat 318 copii.

La Filiala „Transilvania” serviciul *Povești animate* a adunat pasionații de informatică și programare (copii de la vârsta de 7 ani), să facă cunoștință cu limbajul de programare *Scratch* și să se transforme din consumatori de tehnologie în creatori de tehnologie. Pe parcursul anului de referință cei 164 de participanți au

creat povești bazate pe propriile scenarii, care au fost publicate pe Facebook (28 cele mai reușite) și pe Youtube (4).

Datorită instruirilor copiii au devenit mai prietenoși, mai încrezuți în sine, mai creativi. Acești copii au învățat concepte de bază în programare, fără niciun fel de cunoștințe prealabile, au căpătat abilități în inițierea, dezvoltarea și finalizarea propriului proiect; au învățat să apeleze la logică și gândirea algoritmică.

În luna decembrie (3-9) s-a desfășurat Săptămâna **Ora de coding**, care a avut un loc aparte în planul de activități al bibliotecii și care se desfășoară în toată lumea. În cadrul Săptămânii, inițiate de Biblioteca Națională pentru Copii „I. Creangă” au participat șase biblioteci („Alba Iulia”, „A. Donici”, CAE, „L. Rebreanu”, „Târgoviște” și „Transilvania”). Participanții au experimentat lucruri noi, și-au format abilități de programare, au descifrat enigma liniei de cod, au aflat multe despre principiile de funcționare a jocurilor *Minicraft*, *Flappy Bird* și *Scratch* etc. Inițiativa a fost salutăată de părinți și copii, stârnind multă curiozitate și multă pasiune pentru programare. Instruirile se făceau prin joc și nu necesitau cunoștințe aprofundate în materie, dar conta dorința de a afla ceva nou, interesant despre lucruri care păreau cunoscute. În Săptămâna **Ora de coding** au fost organizate **18** ore de programare, la care au participat **196** de utilizatori, dintre care: preșcolari – **24** ; elevi din clasele 1-4 – **90** ; elevi din clasele 5-9 – **53** și **29** de adulți. Au fost publicate **22** de postări pe bloguri și rețele sociale, care au acumulat **156** like-uri; **52** de distribuiri și **187** de vizualizări.

O altă categorie de servicii solicitate sunt acelea în care utilizatorii erau instruiți să utilizeze *calculatorul*, *periferiile* și *programele esențiale din pachetul de aplicații Microsoft Office*, precum și să navigheze pe Internet, să folosească rețele sociale și alte platforme de comunicare online. Aceste subiecte au fost livrate în cadrul a **21** de instruirii și reprezintă **30,9%** din totalul de instruirii pentru *categoria de vârstă 50+* care nu aparțin generației Y / Z, dar doresc să se adapteze noului mediu virtual. Instruirile din această categorie au intrat în Proiectul social „Împreună cu Bunicii”, inițiat de Primăria Municipiului Chișinău și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” pentru persoanele în etate și care prevede încadrarea lor în comunitate, oferindu-le diferite oportunități de dezvoltare și interacțiune.

Serviciile în care utilizatorii fac cunoștință cu *dispozitivele mobile* (**17 / 21,5%** din total), intrate în viața cotidiană, sunt următoarele în lista de preferințe ale utilizatorilor. Cursurile erau create în funcție de vârsta utilizatorilor – copiii erau familiarizați cu aplicațiile cu caracter educativ, iar persoanele adulte și din categoria 50+ erau instruiți în utilizarea tabletei pentru comunicare prin *Skype*, *Viber* sau *What's App*, email, lectura presei online, navigare pe Internet etc. Cel mai popular din această categorie a fost serviciul *Fii Conectat* de la Filiala „A. Mickiewicz”. Lansat în luna decembrie 2017, acest serviciu a luat amploare în anul de referință. Din totalul de 181 de activități de instruire și 953 de persoane instruite – 73 cu 742 de participanți au fost organizate în cadrul acestui serviciu, implementat grație participării la Inițiativa de Liderism pentru Inovatorii Bibliotecii (SUA). Serviciul a avut drept scop asigurarea utilizării eficiente a tehnologiilor mobile de către copii și adulți și eficientizarea comunicării cu membrii familiei, iar activitățile au fost axate pe învățarea aplicațiilor

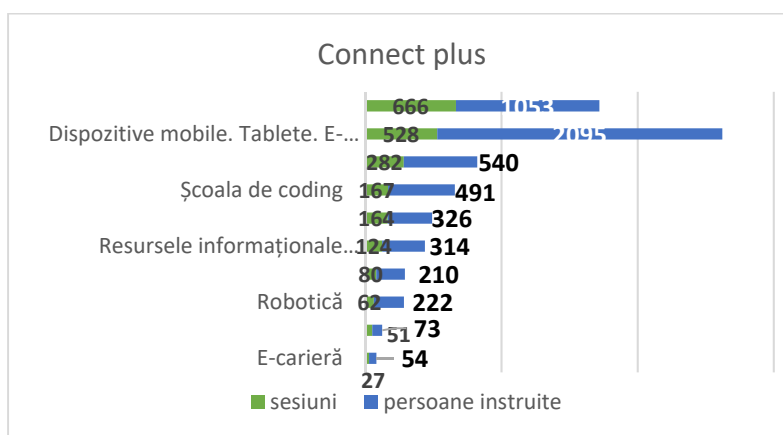

educaționale și de control parental și a fost replicat încă în alte șase biblioteci din republică. *Edu Apps Marathon* (Maratonul Aplicațiilor Educaționale) a fost un eveniment deosebit, organizat în cadrul proiectului *Fii Conectat*, cu susținerea financiară a Programului Novateca.

Alte servicii din această categorie au fost solicitate de utilizatorii bibliotecilor: *M. Drăgan*, „Târgu-Mureș”, „L. Rebreanu”, *N. Titulescu*, „M. Lomonosov”, „Ovidius” etc.

În cadrul serviciilor (**două**) de *e-guvernare* bibliotecarii eAmbasadori de la BPD au instruit solicitanții privind avantajele și simplitatea utilizării serviciilor electronice eGov, modalitățile de semnare și achitare electronică, pașii de solicitare prin intermediul tehnologiilor electronice.

Serviciile IT vin și în ajutorul celor care vor să-și găsească un *loc de muncă*. 54 de persoane (1,2% din total) au învățat cum să creeze portofoliul digital în cadrul celor trei servicii *iCan* la filialele Codru, „Târgu-Mureș”, „M. Ciachir”.

Periodicitatea serviciilor nu a fost stabilă – unele din ele au fost prestate numai în lunile de vară, altele au fost abandonate din lipsa interesului sau a promovării active. Din oferta serviciilor de incluziune digitală nu au fost realizate unele servicii, deși au fost anunțate.

Serviciile din oferta IT *CONNECT PLUS* au fost mediatizate pe medii sociale, în emisiuni TV.

CONCLUZII

Pe parcursul anului de referință în cele 27 de filiale ale BM au fost prestate 71 de servicii de incluziune digitală pentru toate categoriile de utilizatori (5 545). Utilizatorii au fost familiarizați cu cele mai noi tehnologii: juniorii au construit roboți și au învățat elementele de bază ale programării, au obținut abilități tehnologice necesare în dezvoltarea carierei; seniorii au fost familiarizați cu gadgeturile noi – tablete, smartphone, au învățat utilizarea calculatorului, navigarea pe Internet, instrumente de comunicare online necesare în viața cotidiană. Bibliotecarii au creat curricula, afișe ale serviciilor, plasându-le în biblioteci și în mediul online. Dar toți acești pași au fost puțini pentru a avea un impact major și a acoperi un număr mai mare de persoane care necesită instruire și incluziune digitală. Pentru a asigura durabilitatea serviciilor în anul 2019 trebuie să fie întreprinși pași concreți în promovarea lor.

2.2. Programul „Împreună cu bunicii”

Programul „Împreună cu bunicii” inițiat de către Primăria mun. Chișinău și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” susține și stimulează participarea activă a persoanelor în etate în viața comunității. Biblioteca Municipală, ca centru comunitar activ, a oferit acestei categorii de vârstă o varietate de servicii și oportunități de implicare în activități interactive. Planul acțiunilor a inclus servicii, bazate pe: **formarea deprinderilor în domeniul tehnologiilor informaționale**. Persoanele în etate au avut posibilitatea să studieze elementele și programele esențiale ale computerului în cadrul serviciilor oferite de filialele BM: „Ovidius” (*ABC-ul computerului pentru seniori*); „M. Ciachir” (*ITLab Pas cu Pas*); *Codru (Pro Senectute IT)*; „Transilvania” (*Seniorii și IT*); Biblioteca Centrală (*ProMediul virtual pentru seniori*); M. Costin (*С компьютером на „ты”*); „M. Lomonosov” (*КомпьюТерра для пенсионера*); „Ștefan cel Mare” (*StudioComp*); „Maramureș” (*ExplorComp*). În cadrul fiecărei lecții a fost analizat și învățat câte un subiect concret din domeniul TI (utilizarea PC-ului, a aplicațiilor din pachetul Microsoft Office, utilizarea e-mail-ului, a rețelelor sociale etc).

Pentru dezvoltarea abilităților de utilizare a dispozitivelor mobile – tabletă, smartphone (personal) – persoanele în etate au beneficiat de instruirii la filialele: „Ovidius” (*TabletoTeca pentru seniori*) „M. Lomonosov” (*Медиа Мастер*). Pe parcursul lecțiilor beneficiarii au studiat bazele Android, au format abilități necesare ce țin de utilizarea aplicațiilor mobile, și-au deschis conturi personale pe rețele sociale, cu ajutorul aplicațiilor au învățat să transmită mesaje și apeluri gratuite (în regim on-line) persoanelor dragi.

Biblioteca Publică de Drept a prestat instruirii de familiarizare, accesare și utilizare a Portalului serviciilor electronice (*serviciul eGov*).

Pe parcursul lunilor noiembrie-decembrie au fost instruite 162 de persoane.

Serviciile cultural-educative au cuprins 16 programe de divertisment, cluburi și cursuri de limbi străine. Filiala „Ovidius” a organizat serviciul *Șezători de altădată*. Prin intermediul șezătorilor organizate beneficiarii au făcut cunoștință cu unele capodopere ale creației popular-artistice efectuate de meșterii populari din diferite zone ale Basarabiei, au descoperit tehnici de confecționare a unor obiecte de artă decorativă, au demonstrat și au explicat prepararea unor rețete delicioase din bucătăria tradițională, au comunicat cu semenii lor, au legat noi prietenii.

Filiala „M. Lomonosov” a desfășurat mai multe servicii cu conținut cultural:

- În cadrul salonului „Elegia” au fost organizate întâlniri literar-muzicale pe diverse teme;
- *Lectorium Puskinian*, serviciu în care s-a discutat pe marginea capodoperelor din literatura universală sub zodia lui Pușkin
- Clubul „Ceainicul galben”. Aici participanții au avut ocazia de a se întâlni cu oameni de creație;
- *Klik. Istoria Chișinăului*, un club de studiere a culturii și a istoriei orașului Chișinău.

De asemenea, Filiala „M. Lomonosov” a organizat pentru persoanele de vârstă a III-a și cursuri de studiere a limbii engleze, cursuri de studiere a limbii române pentru alolingvi și cursuri de studiere a limbii italiene pentru începători. La aceste cursuri au fost instruite 202 persoane.

Și Filiala „I. Mangher” s-a încadrat activ în susținerea persoanelor în etate, oferindu-le următoarele servicii: clubul cantautorilor „Товарищ гитара”, salonul „Фиалки по средам”, clubul „Universul cărții evreiești”, clubul „Odeșiților din Chișinău”, clubul „Bibliovecinii”. În cadrul serviciului *Chișinăul evreiesc* utilizatorii au fost familiarizați cu tradițiile și cultura evreilor. *Muzeul Patrimoniului cultural al evreilor Moldovei* a informat publicul despre cultura și civilizația ebraică.

Serviciul „Memoria Chișinăului” a organizat două excursii pietonale prin Chișinău solicitate de către clubul „Rădăcina”.

La Filiala „Târgoviște” a activat cenaclul literar-creștin *Cuvântul*, unde au avut loc întâlniri literare pe diverse teme.

Servicii despre modul sănătos de viață au fost prestate la filialele: „M. Lomonosov” (serviciul *Здравушка: sfatul medicului*), Codru (serviciul *Viață@sănătoasă*) și „I. Mangher” (*Modul sănătos de viață*), unde s-au organizat întâlniri și lecții publice în domeniu.

Serviciile de recreere au fost organizate în funcție de preocupările și dorințele individuale sau de grup ale seniorilor. În cadrul serviciului *Jocuri de societate pentru seniori*, prestat de către Biblioteca Centrală, aceștia au învățat regulile și elementele de bază ale jocurilor: *Ticket to Ride Europe, Alias, Romania Trivia, Monopoly, Rețeaua Enegetica* etc.

Serviciul *Fantezie* care activează la Filiala „Ștefan cel Mare” a familiarizat participanții cu istoria unui tip de artă decorativă aplicată - macrameu, au învățat procedeele de împletire a nodurilor și ornamentelor principale, împletirea diverselor articole (jucării, suvenire, piese de îmbrăcăminte și interior). La aceste ateliere au participat patru bunicuțe timp de trei ședințe, unde au învățat tipurile de noduri: răsucit; pătrat; brida; zigzag. Ca urmare, fiecare participant a început câte o lucrare la dorință. În cadrul serviciului *Вязалочка*, organizat la Filiala „Lesia Ukrainka”, participanții au învățat să confecționeze articole de îmbrăcăminte și accesorii. Filiala „M. Lomonosov” a organizat activități de meșteșug și artizanat la serviciul *Красота своими руками*.

Proiectul social *Împreună cu Bunicii* a avut un impact pozitiv pentru comunitatea chișinăuiană, în deosebi pentru seniori, dar a contribuit și la promovarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și a serviciilor oferite.

Impactul implementării acestui proiect a fost unul de succes, a fost mediatizat pe larg în mediul on-line și prezentate reportaje la TV. În total, s-au transmis **10 reportaje TV**.

Concluzie: Pe perioada noiembrie-decembrie au fost organizate 253 activități instructiv-educative la care au participat 3956 persoane.

2.3. Programul *Să reauzim povestea*

Programul de lectură cu voce tare *Să reauzim povestea*, inițiat în anul 2018 la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, este orientat spre educarea copiilor prin lectură, teatru, creativitate și artă. Proiectul are la bază mai multe forme și posibilități de realizare: citirea poveștilor cu voce tare de către bibliotecari, voluntari și actori. Un loc aparte îl ocupă și teatrul sub diferite forme: cu păpuși pe mână, cu păpuși pe deget, păpuși mânuite de sfori de către actori.

Din start, Programul a luat amploare în mai multe filiale ale BM, cuprinzând cele cinci sectoare ale municipiului Chișinău: „Târgoviște”, „Alba Iulia” (sect. Buiucani); „Adam Mickiewicz”, „Maramureș”, „Ovidius” (sect. Centru); „Transilvania” (sect. Ciocana), „Târgu-Mureș”, „Ițic Mangher” (sect. Râșcani); „Ștefan cel Mare”, Nicolae Titulescu (sect. Botanica). Programul se adresează copiilor cu vârste cuprinse între trei și 10 ani, însoțiți de către cadre didactice, părinți și bunei.

Partenerul de nădejde al programului a fost Teatrul Municipal de Păpuși „Guguță”, actorii căruia dau viață păpușilor, făcându-le să cânte, să danseze, astfel având un impact benefic asupra copiilor.

Teatrul Municipal de Păpuși „Guguță” a avut o agendă bine structurată, cu un program de activitate săptămânal, în zilele de miercuri, joi și vineri. Reprezentațiile se desfășurau în spațiile bibliotecilor: „Alba Iulia”, „Adam Mickiewicz”, „Maramureș”, „Transilvania”, „Târgu-Mureș”, „Ștefan cel Mare” după un plan bine determinat. În scenă au fost puse câteva povești ale scriitorului Ion Creangă într-o altă formulă, una intrigantă și destul de interesantă. Acest Program a fost întrerupt în luna august curent de către membrii Teatrului „Guguță”, dar filialele au continuat Programul și au activat pe cont propriu.

Teatrul cu păpuși pe mână este practicat cu succes la Filiala „Târgoviște”, unde se nasc cele mai spectaculoase povești pentru copii. Aici păpușile confecționate cu multă ingeniozitate de bibliotecari prind viață, iar copiii sunt plini de energie și curiozități. Aici păpușile întotdeauna aduc o notă veselă și glumeață.

La Filiala *N. Titulescu* plectiseală nu există, aici radiază lumina și este prezentă jovialitatea. Doar mânuirea simplă și amuzantă a unei singure păpuși a creat o atmosferă prielnică și relaxantă. Povestirea unei întâmplări de către păpușă a dat frâu liber fanteziei și creativității copiilor. Activitățile de acest gen reprezintă veritabile exerciții pentru copii de a-și exersa vorbirea, a-și perfecționa exprimarea mai nuanțată și fără rețineri.

Apreciind rolul teatrului la dezvoltarea armonioasă a copiilor, Biblioteca „I. Mangher” îi învață pe aceștia să mânuiască singuri păpușile. Pe lângă lectura cu voce tare, Filiala „Ovidius” utilizează și alte metode de lectură: hipografică (cuvânt / imagine), interactivă, în lanț, selectivă și ghidată a celor mai

frumoase povești. Participanții au fost familiarizați cu cuvinte noi, au învățat să caracterizeze personajele, au confecționat din hârtie eroi din basme. Desfășurarea acestor activități a fost însoțită și de jocurile de rol.

Concluzii: În perioada de referință au fost organizate **286 activități cu 5 866 participanți**. Programul de promovare a lecturii a încurajat copiii să comunice, să socializeze și chiar să participe la interpretarea unei povești alături de bibliotecari și actori. Este un program de succes, doar că necesită revizuire și completare cu noi forme interactive.

2.4 Vocea Utilizatorului

Vocea Utilizatorului a fost un eveniment organizat în premieră de BM, unde chișinăuienii au fost provocați să spună povestea lor la bibliotecă și să răspundă la întrebările: *Ce-ți dorești să experimentezi la bibliotecă? Oare ce nu găsești la bibliotecă?* Evenimentul a inclus un dialog public, în care utilizatorii și-au exprimat opiniile, doleanțele, așteptările referitoare la bibliotecă, și-au împărtășit poveștile inedite trăite la bibliotecă, atât în formă orală cât și în scris. Mai mult de atât, la dispoziția participanților a fost pusă *Cabina sincerității*, unde doritorii au putut intra să-și spună „of”-ul sau orice alt comentariu (pozitiv sau critic) privind activitatea BM.

La evenimentul desfășurat la Biblioteca Centrală au participat 408 utilizatori: 46 de persoane și-au împărtășit experiența la microfon, 39 – în *Cabina sincerității*, 323 – și-au exprimat opiniile prin mesaje scrise.

Femeile, după cum era și de așteptat, au fost mai receptive la îndemnul BM și au constituit 90% din cei prezenți, 10% revenind persoanelor de sex masculin.

Analizând răspunsurile lor, s-a constatat că 70% dintre ei apreciază pozitiv Biblioteca Municipală și sunt mulțumiți de:

- Colecția bibliotecii – 40%
- Activități multiple și servicii de calitate – 35%
- Bibliotecari atenți, competenți – 16%
- Atmosferă creativă, prietenoasă – 15%
- Spațiu de colaborare, interacțiune – 11%

În același timp, 30% dintre ei, și-au formulat următoarele așteptări și doleanțe:

- Mai multe calculatoare, internet rapid – 21%
- Întâlniri cu scriitori, personalități din diferite domenii – 11%
- Cărți noi, exemplare suficiente, cărți electronice, filme, seriale bine aranjate – 11%
- Concursuri de lectură pentru copii și adulți – 6%
- Cursuri de limbi străine și limba română pentru alolingvi – 4%

- Reparația spațiilor, indicatori spre bibliotecă – 3%

Totodată, în cadrul evenimentului *Vocea Utilizatorului*, important a fost să aflăm și părerea nonutilizatorilor, care au avut oportunitatea să participe la un **sondaj de opinie on-line** *Ce-ți dorești să experimentezi la bibliotecă?* și să-și expună doleanțele și preferințele, alegând din cele patru variante propuse. Au fost colectate 47 de răspunsuri după cum urmează:

- Educare personală / dezvoltare profesională: orientarea în carieră, studierea limbilor, exprimare și comunicare, exersare la instrumente muzicale, arte plastice, cinema, teatru, muzică, dansuri, istorie locală, șah, jocuri de societate, sport, sănătate – 17 voturi;
- Tehnologii informaționale: robotică, coding, virtual reality, aplicații pe tablete, managementul calculatorului, e-servicii, e-carieră – 11 voturi;
- Evenimente, activități culturale: programe de lectură, întâlniri cu scriitori, lansări de carte, simpozioane literare, seri literare, ore de lectură, concursuri, cluburi – 11 voturi;
- Abilități și competențe: ateliere de creație, croșetare, modelare, quilling, croitorie – opt voturi.

Evenimentul s-a extins și în filialele BM, unde 47 dintre utilizatori au avut posibilitatea de a-și exprima doleanțele și de a răspunde la întrebările adresate prin mesaje video.

În concluzie, putem afirma că utilizatorii BM apreciază activitatea bibliotecii, calitatea serviciilor, colecția de carte, competența bibliotecarilor și atmosfera creativă. Totodată își doresc mai multe calculatoare și internet rapid, întâlniri cu diverse personalități, apariții editoriale recente în suficiente exemplare, precum și mai multe activități care îi vor ajuta să se dezvolte personal și profesional.

2.5. Centenarul Marii Uniri

Marea Unire de la 1918 reprezintă o pagină sublimă a istoriei românești. România întregită s-a realizat într-un context istoric deosebit, prin trei momente succesive, pe cale democratică, prin adunări cu caracter reprezentativ: Unirea Basarabiei, a Bucovinei, a Transilvaniei cu Țara-Mamă. Anul Centenarului a fost marcat prin diferite forme și tipuri de activități în filialele Bibliotecii Municipale. După cantitatea numerică întâietatea o dețin **lansările de carte cu tematică istorică**.

Congres	1
Simpozion	6
Conferință științifică	4
Colocviu	1
Masă rotundă	6
Lansare de carte	18

La Biblioteca Centrală au avut loc mai multe lansări de carte: *Unirea*, autor Alexandru Boldur; *Ecoul Unirii*, editori Alexandru Moraru și Alexandru Ganenco; *Basarabia, Pământ românesc*, volumul I și II, red. șt. dr. Mihai Tașcă; *Ochii Basarabiei*, autor Gheorghe Pârja; *Basarabia. Populație. Istorie. Cultură*, ediția a III-a, autor Ștefan Ciobanu; *Acasă*, autor Nicolae Rusu; *Iubirea de Viață, Țară, Baștină și Neam*, autor Ion Perciun; *Formarea populației Republicii Moldova: Studiu istorico-demografic*, coord. dr. C. Matei, dr. M. Hachii, dr. V. Sainsus; *Harta etnografică a Basarabiei la 1916*, Alexis Nour; *Poeme pentru mai târziu*, autor Dumitru Brăneanu.

Filiala „O. Ghibu” a organizat două lansări de carte: *Pe punte de cântec spre Unire* de Eugen Mamot; *Ziarele românești despre Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei*, antologator Marius Diaconescu și Andrei Florin Sora (București).

La Filiala „Maramureș” a avut loc lansarea cărții de documente și materiale *Victimele ocupațiilor sovietici și călăii lor*, editori A. Moraru, bibliotecar, istoric, arhivist și A. Ganenco, istoric și fondator al Fundației „Draghiște”.

Un ecou aparte au avut **conferințele științifice** desfășurate la filialele „Alba Iulia”, Biblioteca Centrală, Centrul Academic Eminescu, „O. Ghibu”:

- *Unirea 1918 – apogeul unității naționale* („Alba Iulia”);
- *Basarabia – prima fiică a Țării-Mamă* (Biblioteca Centrală)
- *Unirea cu România are nevoie de mai mulți pași până la realizare* (Centrul Academic Eminescu);

- *Rădăcini ale rostirii românești, de la lumină la iluminare*, („O. Ghibu”).

Cu multă dăruire Filiala „Alba Iulia” a organizat **simpozionul Măreția Marii Uniri în An Centenar** (moderator – Anatol Petrencu, dr. hab. în istorie), în cadrul căruia au fost abordate mai multe teme: *Idealul de unitate națională și opera lui Mihai Eminescu – un tot întreg spre reîntregirea pământurilor Țării* (Vlad Pohilă); *Reunirea provinciilor românești înstrăinate de România – fenomen revigorant al istoriei neamului* (Anatol Petrencu); *Impactul anului 1918 pentru istoria țării* (dr. Ana Bâtcă); *Aspecte unioniste în literatura națională* (Silvia Strătilă, prof. limba română); *Poezii Unirii* (Elena Tamazlăcaru).

Simpozionul *Centenarul Unirii: Educația în spiritul valorilor naționale din perspectiva dialogului pedagogic* a fost organizat de Filiala „Alba Iulia” în parteneriat cu Centrul de Excelență în Industria Ușoară și UPS „Ion Creangă”. Simpozionul a avut la bază zece comunicări științifice ale profesorilor, doctorilor în istorie și masteranzilor, cu implicarea dr. în istorie Larisa Noroc și Nicolae Ciubotaru. La sfârșitul Simpozionului atât moderatorii, cât și participanții și-au exprimat dorința de a transforma această activitate într-o frumoasă tradiție, organizată anual la Filiala „Alba Iulia”.

Pentru Filiala „Transilvania”, Centenarul Marii Uniri a fost o prioritate esențială, dar și o puternică provocare realizând două simpozioane cu rezonanță în comunitate: *Uniți prin cuget, uniți prin simțiri*; *La Putna Ștefan stă să ne vorbească spre veșnica Unire românească*. Biblioteca Centrală a organizat simpozionul *1 Decembrie - Acum și în veac*.

Centrul Academic Eminescu a organizat *Congresul Mondial al Eminescologilor*, Ediția a VII-a, un forum științific cu genericul *Eminescu din perspectiva Centenarului Marii Uniri*, la care au participat cu discursuri: acad. Eugen Simion; acad. Mihai Cimpoi; acad. Valeriu Matei; prof. Theodor Codreanu; prof. Tudor Nedelcea; prof. Ognean Stamboliev (Bulgaria); prof. Vasile Bahnaru; Cassian Maria Spiridon; dr. Florian Copcea; prof. Nicolae Georgescu; dr. Ioan Iețcu; prof. Kopi Kucuky (Albania); Niculae Ionel; prof. Laura Hant (Austria); Emil Stănescu; prof. Alexandru Burlacu; prof. Ali Narćin (Turcia); prof. Săluca Horvat; Mihai Sultana Vicol; Elena Pilihaci (Ucraina); drd. Miroslava Metleaeva, dr. Dumitru Apetri; Dan Verejanu.

Colocviul Centenarul Unirii Basarabiei cu România: Contextul și semnificația istorică s-a desfășurat în parteneriat cu Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (ICJPS) la Filiala „Târgoviște”. Temele propuse de invitații Victor Juc, doctor habilitat în științe politice, Mihai Tașcă, doctor în drept și Constantin Ungureanu, doctor în istorie au trasat aspecte importante despre evoluția evenimentelor și importanța lor istorică.

Superioritate evidentă pentru o atmosferă prielnică discuțiilor au avut **mesele rotunde** organizate de filialele: Biblioteca Centrală, „Ovidius”, Centrul Academic Eminescu, „Alba Iulia”, „O. Ghibu”, „H. Botev”, care au pus în dezbatere evenimentele anului 1918, cu participarea istoricilor, criticilor literari din Republica Moldova și România. Amintim în context masa rotundă organizată la Filiala „Ovidius” cu genericul *Basarabia*

și Dobrogea – punți de istorie și cultură. Cu prilejul aniversării Centenarului Marii Uniri, Institutul de Istorie al Ministerul Educației, Culturii și Cercetării împreună cu Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada” și Consiliul Județean Constanța au abordat în cadrul evenimentului teme de reflecție. Pe lângă discursurile sobre ale cercetătorilor științifici, cea mai mare revelație au produs-o scrisorile venite din partea elevilor constănțeni de la școala gimnazială nr. 39 „Nicolae Tonitza” (profesor Nicoleta Bercaru). La această dezbatere științifică au participat: dr. Aurelia Lăpușan, Centrul de Cultură „Teodor T. Burada”, Constanța; dr. Ștefan Lăpușan; Adina Elena Bocai, publicist; Nicoleta Bercaru, prof., consilier județean, director Școala nr. 39 „Nicolae Tonitza”; Dan Cojocaru, actor; acad. Andrei Eșanu, Institutul de Istorie al AȘM; Anatol Petrencu, prof. univ. dr., președintele Institutului Pro Memoria, R. Moldova; Ion Negrei, cercetător științific în cadrul Institutului de Istorie Chișinău, vicepreședinte al Asociației Istoricilor din R. Moldova; Maria Danilov, doctor, conferențiar, cercetător științific, coordonator; Silvia Corlăteanu, doctor, cercetător științific superior, conducător de proiect; Silvia Grossu, conferențiar universitar, prodecan al Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM; Mariana Harjevschi, directorul general al BM „B.P. Hasdeu”.

Filiala „H. Botev” a organizat masa rotundă *Centenarul Unirii*, unde oaspete de onoare a fost academicianul Nicolae Dabija. Au fost puse în dezbatere volumele *În căutarea identității* de Nicolae Dabija, *Pantelimon Halippa: Apostolul Unirii* de Iurie Colesnic și *200 de ani din istoria românilor dintre Prut și Nistru (1812-2012)*.

Activitățile culturale dedicate Centenarului Unirii au fost desfășurate și prin alte modalități inedite: cenacluri literare, concursuri, lecții publice, prezentări de carte etc.

Filiala de Arte „T. Arghezi” a organizat o lecție publică despre *semnificația Actului Unirii* susținută de Ion Negrei, cercetător științific în cadrul Institutului de Istorie Chișinău. Esența Centenarului a fost readusă în atenția publicului prin mesajul transmis de personalități cunoscute din știința și cultura națională: Iulian Filip, Aurelian Dănilă, Tudor Stăvilă, Victor Ghilaș, Pavel Bălan, Vasile Șoimaru, actori, critici de artă.

O expoziție foto-documentară cu genericul „Basarabia pe calea Unirii cu România (1917-1918)” s-a înscris în seria manifestărilor / evenimentelor culturale dedicate Centenarului, constituind imagini unice oferite de AȘM, Institutul de Istorie. Prin intermediul acestei expoziții, Biblioteca „Ovidius” a evidențiat și valorificat contextul istoric în care s-a produs Unirea.

În cadrul Conferinței științifice internaționale *Revenirea Basarabiei în spațiul juridic românesc* la AȘM, Biblioteca Publică de Drept a organizat expoziția de carte cu genericul *Unificarea legislației în spațiul juridic românesc după Marea Unire*.

Bucurie și durere – 100 ani de la Marea Unire, o seară frumoasă, plăcută, cu istorii și destine paralele a fost organizată de Filiala „O. Ghibu”. Personalități prezente: scriitorul și moderatorul serii – Vasile Căpățână, Ilie Văluță – manager muzical; Ioana Căpraru, Artistă a Poporului din RM; Vlad Vlas – scriitor, jurnalist din RM; Lidia Grosu – scriitoare; Petru Bulai – interpret, dirijor de cor; Mihai Morăraș – scriitor.

Ansamblul „Tinerii mușatini” de la Liceul Teoretic „Petru Rareș”, conducător artistic Ștefan Diaconu, a prezentat un recital de cântece și poezii dedicate Centenarului la Filiala „Alba Iulia”.

Proiectul *O lecție de Istorie altfel* inițiat de Filiala „Ovidius” l-a avut ca invitat special pe istoricul Ion Negrei, cercetător științific în cadrul Institutului de Istorie Chișinău, vicepreședinte al Asociației Istorice din R. Moldova care a susținut lecția publică *Din jertfă s-a născut Unirea 1918-2018* și *Cântecele Unirii care ne-au însoțit istoria*.

Bilanțul evenimentelor scoate în evidență activitatea rodnică a filialelor: Biblioteca Centrală, „Alba Iulia”, „Ovidius”, „Târgoviște”, „Transilvania”, „O. Ghibu”, Centrul Academic Eminescu.

Concluzie. Pe parcursul anului au fost organizate 71 de activități la care au participat 1923 persoane.

2.6. Anul european de promovare a patrimoniului cultural

Una din funcțiile bibliotecii moderne este valorificarea patrimoniului cultural și sprijinirea pluralității culturilor (articolul 5, *Legea cu privire la bibliotecă*). În 2018 Secția „Memoria Chișinăului” (SMC) și filialele BM au fost implicate în activități, manifestări, cercetări, consacrate promovării patrimoniului cultural local – orașului Chișinău.

În anul de referință, fondul Secției „Memoria Chișinăului” s-a completat cu **125** titluri de documente: cărți – **68**; produse filatelice – **56**; hărți – **1**. De menționat, că în 2018, comparativ cu anii precedenți, editurile au scos de sub tipar un număr mai mare de cărți dedicate Chișinăului cu diferită tematică: istoria orașului, istoria bisericilor din Chișinău, arhitectura clădirilor, patrimoniul muzeistic, materialele conferințelor despre Chișinău, personalități chișinăuene, istoria instituțiilor teatrale din oraș, cataloagele expozițiilor organizate în Chișinău, albume cu fotografii, biobibliografii, ediții de referință și așa mai departe.

Toate tipurile de documente (cărți, produse filatelice) intrate în Colecția „**Chișinău**” au fost prezentate pe blogul „Chișinău, orașul meu” sub formă de adnotare desfășurată, anexată la notița bibliografică din catalogul electronic și distribuite prin rețelele sociale: Facebook, Flickr, Youtube, Pinterest; expoziții (virtuale) *Noi intrări în Colecția „Chișinău” în format gif*.

INEDIT! În anul 2018 pentru Colecția „Chișinău” au fost procurate și promovate câteva seturi de cărți poștale rare (anii `70 ai secolului trecut) dintr-o colecție particulară, publicată în albumele de pe **GooglePhotos** (45 de cărți poștale cu descriere și adnotări).

Activitățile organizate de filiale în perioada până la Hramul orașului sub genericul *Decada „Orașul meu”*, în anul de referință s-au desfășurat într-un nou format – **Zilele Chișinăului**, conform unui plan pentru fiecare zi:

Ziua 1. Chișinăul pe rafturile bibliotecii mele (prezentarea și promovarea cărților despre Chișinău);

Ziua 2. Străzile orașului meu (promovarea cărții *Chișinău: bulevarde, străzi, piețe, parcuri. Ghid enciclopedic* și a străzii, sectorului unde e amplasată biblioteca):

Ziua 3. Chișinăul artistic / creativ (promovarea orașului prin expoziții de artă, serate literar-muzicale, recital de poezie, concursuri de desene, de eseuri etc.);

Ziua 4. Ce știi despre orașul meu? (proponeri pentru utilizatori de teste interactive, concursuri intelectuale, jocuri distractive, curiozități despre oraș);

Ziua 5. Promenadă prin orașul meu (excursii pietonale pe străzile din preajma bibliotecilor, prin parcuri, în cadrul serviciului *BiblioTur* etc.).

INEDIT! Pentru prima oară, Secția „Memoria Chișinăului” a elaborat un set de teste (quiz) de cunoaștere a orașului Chișinău pe diferite aplicații online: **teste interactive, concursuri intelectuale, curiozități** despre istoria orașului, personalități, monumente, străzi etc. În luna octombrie, către Zilele Chișinăului, pentru filialele BM au fost elaborate **șapte** jocuri interactive; lista celor „100 de curiozități ale Chișinăului” / „100 любопытных фактов о Кишиневе” (<https://bit.ly/2Hs1Ffh>), identificate din diferite surse (cărți, internet) și selectate după criteriul – informații curioase despre Chișinău. Astfel, fiecare participant a avut posibilitatea să-și împărtășească cunoștințele celorlalți și să învețe ceva inedit despre orașul său natal. Aceste teste au fost plasate și distribuite în diferite grupuri pe Facebook și au trezit mare interes.

#	denumire	URL
1.	Cunoașteți Chișinăul!	goo.gl/WnQugp
2.	Știați că...?	goo.gl/rVjt8v
3.	Cât de bine cunoașteți străzile Chișinăului?	https://learningapps.org/view5496989
4.	Как хорошо вы знаете улицы города?	https://learningapps.org/view5557812
5.	Ghiciți edificiile din Chișinău!	goo.gl/i6xv32
6.	Узнаем Кишинев!	goo.gl/mgkfeJ
7.	Recunoaștem Chișinăul după imagini.	goo.gl/bRBAx7

Filiala „Miron Costin” a elaborat șase materiale video despre Chișinău și personalități chișinăuiene, care au fost plasate pe pagina de Facebook a „Memoriei Chișinăului”, distribuite pe rețele sociale și care au acumulat în total 2 986 vizualizări.

1. Parcul Universității Tehnice din Moldova = Парк Технического университета (606 vizualizări)
<https://www.youtube.com/watch?v=oRNiZmqazM0>

2. Chișinăul de la înălțimea zborului de pasăre = Кишинев в полете
<https://www.youtube.com/watch?v=iYYclWF4DMU> (645 vizualizări)

3. Знаменитости с кишиневскими корнями <https://www.youtube.com/watch?v=FV71Lpgvho4> (664 vizualizări)

4. Кишинев в картинах художников https://www.youtube.com/watch?v=NK0zjo_ngrU&t=4s (297 vizualizări)
5. Привычный маршрут. Прогулки по осеннему Кишиневу (ул. М. Басараб и М. Костин) <https://www.youtube.com/watch?v=J-rK36r7uJ> (350 vizualizări)
6. Welcome to Chisinau (scurtă prezentare a capitalei Republicii Moldova) <https://www.youtube.com/watch?v=J-rK36r7uJ8> (423 vizualizări)

Biblioteca Centrală a organizat un workshop *Împreună construim un oraș accesibil pentru toți*. Discuția s-a bazat pe întrebările: *Care sunt provocările unui oraș? Poate fi un oraș accesibil și confortabil pentru locuitorii săi?*

Răspunsurile din cadrul atelierului au creat o dispoziție de dialog informativ pentru grupul-țintă: părinți cu copii mici, persoane cu dizabilități locomotorii, persoane cu dizabilitate de văz, persoane cu dizabilitate de auz și reprezentanții organizației persoanelor în etate.

La BM „B.P. Hasdeu” au fost organizate:

tip	#	tip	#
zile de informare	(4)	postări pe bloguri	(287)
reviste bibliografice	(6)	postări pe Youtube	(6)
expoziții de carte	(37)	lecții publice	(6)
lansări/prezentări de carte	(22)	spectacole, serate literar-artistice	(3)
discuții, ore de lectură	(21)	concursuri de desene	(2)
concursuri intelectuale	(17)	expoziții de fotografii	(1)
excursii	(117)		

Articole pe **bloguri** dedicate Chișinăului – **287**. Cele mai multe postări au fost plasate pe pagina „Chișinăul evreiesc” de pe blogul *Ebraika* – **128**; pe blogul *Chișinău, orașul meu* (SMC) – **94**; pe pagina „Evreii Moldovei” de pe blogul *Ebraika* – **20**; filialele N. Titulescu – **15**; M. Costin – **5**; Arte „T. Arghezi” – **3**; „M. Lomonosov” – **3**.

La Filiala „M. Ciachir”, una din cele mai vizualizate postări a fost „De la ce provine denumirea orașului Chișinău” – 1699 vizualizări. Pe blogul acestei biblioteci a fost creată rubrica „Chișinău”.

Filialele „M. Lomonosov” și „Transilvania” au organizat **concursuri de desene**: „Chișinăul meu și al tău” („Transilvania”), „Золотая осень в Кишиневе” extramuros („M. Lomonosov”).

Filiala „A. Mickiewicz” a organizat concursul „Monumente istorice din Chișinău” și „Excursie virtuală prin Chișinău”.

La serata **literar-muzicală** „Лира” (Filiala „M. Lomonosov”) a fost invitat Artistul Poporului din Republica Moldova Vladimir Dragoș, solist de operă, bariton.

O expoziție neobișnuită a fost vernisată la Filiala „Maramureș” – „Orașul meu din albe flori de piatră”, unde au fost expuse obiecte din ceramică.

Biblioteca „Onisifor Ghibu” a organizat o excursie cu copiii la Palatul Republicii, unde elevii au luat cunoștință de acest edificiu, care este o importantă carte de vizită a Chișinăului, rămânând foarte impresionați.

La Filiala „I. Mangher” au fost organizate **discuții muzicale** cu genericul „Chișinăul artistic”, discuția „Кишинев на страницах книг”, concursul „Знаешь ли ты Кишинев?”. Cei mai mici utilizatori ai bibliotecii au recitat versuri despre Chișinău și au participat la concursul „Улицы Кишинева”.

Au fost organizate **ore de lectură, discuții / dezbateri** pe tema Chișinăului: „Străzile Municipiului Chișinău”, „Chișinăul artistic (parcuri, monumente, sculpturi)”; „Ce știi despre orașul meu?” („Alba Iulia”); „Chișinău – floare de rever” („Ovidius”); „Străzile orasului meu” (strada Grenoble) („Maramureș”), „Золотая осень в Кишиневе”, „Армянское кладбище – памяти кишиневского архитектора Григория Босенко” („M. Lomonosov”); „Chișinăul pe unda istoriei” („Transilvania”).

Filialele BM au organizat **lansări / prezentări de carte**: enciclopediile editate despre Chișinău (Arte „T. Argezi”); *Chișinău: Evocări interbelice*, ediție îngrijită de Diana Vrabie (BC, CAE), Sergius Ciocanu *Orașul Chișinău: Începuturi, Dezvoltare urbană, Biserici* („Ovidius”, „M. Lomonosov”); *Chișinăul din amintiri* de Iurie Colesnic, *Chișinăul în literatură* („Târgoviște”); *Chișinău. Bulevarde, străzi, piețe, parcuri. Ghid enciclopedic* („Maramureș”; „H. Botev”), *Chișinăul ascuns* de Lică Sainciuc („O. Ghibu”); reviste bibliografice privind noile publicații despre Chișinău.

Tradițional, pe parcursul anului, la filialele BM s-au organizat **expoziții de carte** – 34: *Chișinău - oraș de vis* („M. Ciachir”), *Cunoaștem Chișinăul. Urmele bulgare în Chișinău* („H. Botev”), *Orașul meu – destinul meu!* (A. Russo); expoziție de fotografie *Chișinău - oraș de vis* („Maramureș”) etc.

Expoziții virtuale – 2: *Рыцарь Великого Книжества – Константин Шишкан* <https://bit.ly/2HnNR5r>; *Красавец город Кишинев* <https://bit.ly/2HnNR5r> („M. Lomonosov”).

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este o instituție municipală, una din priorități fiind promovarea patrimoniului local și a personalităților autohtone, care ar trebui să fie în topul activităților nu numai în anii aniversari ai Chișinăului, a decadelor, a săptămânilor speciale, dar pe parcursul întregului an.

2.7 Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane

Traficul de Ființe Umane (TFU) a devenit în ultimii ani unul dintre cele mai abordate subiecte. În toate formele sale, traficul prezintă infracțiuni periculoase, care duc la încălcarea drepturilor, libertăților, cinstei și demnității persoanelor. În anul 2018, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” s-a implicat în procesul de educare, informare, prevenire și sensibilizare a societății cu privire la acest fenomen prin organizarea și desfășurarea diverselor activități cu publicul: lecții publice, mese rotunde, discuții / dezbateri, prezentări de

carte, întâlniri cu specialiști, vizionarea filmelor și materialelor tematice, concursuri, zile de informare și, nu în ultimul rând, expoziții și reviste bibliografice. Activitățile au fost orientate spre publicul-țintă cu vârsta între 10-25 de ani. Bibliotecarii au implicat în desfășurarea activităților diverse organizații, instituții, specialiști care urmau să informeze publicul larg despre sclavia secolului XXI: Centrul Internațional „La Strada”; *Comitetul Național pentru combaterea traficului de ființe umane*; Centrul „Neovita”; Inspectoratul de Poliție sectorul Râșcani; Asociația *PromoLex*, Centrul Comunitar pentru Copii și Tineret „Convorbitorul”, Centrul pentru copii „Sparta” etc.

Pe perioada anului 2018 au fost organizate și desfășurate **108 acțiuni** cultural-educative și informative, dintre care 36 de expoziții cu 319 surse. Numărul de participanți implicați este de **1 123** persoane.

Impactul scontat al acestor activități a fost orientat, în cea mai mare parte, spre copii și tineri, cei care deseori cad pradă crimelor cibernetice, violenței verbale și psihice. S-a discutat detaliat despre etapele ce precedă traficul de ființe vii, dezbătându-se mai multe probleme legate de acest subiect. Comunitatea chișinăuiană a fost informată despre măsurile de protecție și despre organele specializate în aceste probleme, despre cunoașterea drepturilor omului, precum și conștientizarea pericolelor la care poate fi expusă.

Traficul de Ființe Umane este un proiect destul de actual și necesar societății, de aceea filialele au contribuit la lansarea în execuție a acestui proiect prin:

- **lecții publice** (9 / 169 participanți): *Fii informat! Traficul de persoane poate fi prevenit!* (Filiala „Transilvania”); *Săptămâna antitrafic: riscuri și consecințe* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Un om informat nu poate fi traficat. Siguranța online* (Filiala „L. Rebreanu”); *Despre traficul de ființe umane* (Filiala „Târgoviște”); *Modalități de prevenire a traficului de persoane* (Biblioteca Publică de Drept); *Prevenirea traficului de ființe umane* (Filiala „I. Mangher”); *Traficul de ființe umane și egalitatea genurilor în Moldova* (Filiala „Ștefan cel Mare”); *Traficul de ființe umane - sclavia secolului XXI* (Filiala „A. Mickiewicz”); *Traficul de ființe umane – fii informat, fii protejat* (Biblioteca Centrală).

- **discuții / dezbateri** (28/ 415 part.): *Traficul de ființe umane – o formă modernă de sclavie: cauze, forme, modalități și mijloace* (Filiala „Târgu-Mureș”); *Ce trebuie să știm despre traficul de ființe umane*; *Cine pot fi victime ale traficului de ființe umane* (Filiala Codru); *Viitorul meu*; *Minorii nu trebuie să fie exploatați*; *Riscul de a deveni victimă* (Filiala „Maramureș”); *Fenomenul traficului de ființe umane* (Filiala N. Titulescu); *Ziua Europeană de luptă împotriva traficului de ființe umane* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Omul, dușmanul semenului său* (Filiala „Transilvania”); *Fii atent, copile!* (Filiala „A. Mickiewicz”); *Sunt în siguranță pe strada mea* (Filiala „L. Rebreanu”); *Prevenirea violenței în familie* (Filiala V. Bielinski); *Violența în familie* (Biblioteca Publică de Drept) etc.

- **mese rotunde** (2 / 49 part.): *Modalități de combatere a traficului de ființe umane* (Filiala „Transilvania”); *Prevenirea și combaterea TFU* (Filiala „Ștefan cel Mare”).

- **prezentări de publicații** (3 / 62 part.): *Traficul de ființe umane un pericol al contemporaneității; Toleranța va salva omenirea* (Filiala „Maramureș”); *Lina*, autor Ion Anton (Filiala „Ovidius”).
- **concursuri** (5 activități / 55 participanți): *Traficul de ființe umane, sclavia sec. XXI* (Filiala „Transilvania”); *STOP traficului de ființe umane!* (filialele *Traian, N. Titulescu*); *Hawu demu - не мовар!* (Filiala „L. Ukrainka”); *Dacă te supui fără voie, ești sclav; dacă te supui cu voie ești servitor* (Centrul Academic Eminescu).
- **reviste bibliografice** (5 / 59 part.): *STOP- traficului de ființe umane* (Filiala „Maramureș”); *Ziua Europeană de luptă împotriva traficului de ființe umane* (Filiala „Ovidius”); *Ființele umane nu au Preț* (Filiala *Traian*) etc.
- **vizionarea filmelor și documentelor video tematice** (12 / 169 part.): *Indiferența ne face complici! O campanie împotriva traficului de persoane* (Filiala „M. Ciachir”); *Ție ți se poate întâmpla la fel* (spoturi video bazate pe mărturiile victimelor TFU) (Filiala *A. Russo*); *Proiectare filmică despre riscurile migrației ilegale* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Traficul de ființe umane* (Filiala „A. Mickiewicz”); *Oameni ai nimănui* de Dumitru Crudu (Filiala „Ștefan cel Mare”) etc.
- **zile de informare** (8 / 137 part.): *STOP - traficului de ființe umane; Dacă ești informat, ești protejat!* (Filiala „Maramureș”); *Ziua Europeană de luptă împotriva traficului de ființe umane* (Filiala „Ovidius”); *Internet mai sigur pentru copii* (prezentarea portalului informațional www.siguronline.md) (Filiala „A. Mickiewicz”); *Ce trebuie să știi despre traficul de ființe umane* (Filiala *A. Russo*) ș.a.

Pe lângă faptul că acest proiect a fost în vizor pe tot parcursul anului, o altă abordare a avut-o Săptămâna Combaterii Traficului de Ființe Umane (18-25 octombrie) cu genericul *Fii informat* și o agendă încărcată cu diverse activități tematice. Activitățile propuse au fost realizate și raportate la Primăria Municipală.

3. DEZVOLTAREA ȘI PRELUCRAREA RESURSELOR INFORMAȚIONALE

Achiziții de documente. Colecția totală de documente

Activitatea de dezvoltare a colecțiilor constituie o preocupare prioritară a bibliotecii, deoarece de aceasta depinde în mare măsură funcționalitatea și contribuția ei la dezvoltarea societății informaționale. Pe parcursul anului 2018, Secția managementul resurselor informaționale, având rolul de furnizor și mediator de informații între comunitatea celor care le produc și a celor care le utilizează, a desfășurat următoarele activități:

- depistarea, selectarea și achiziționarea diferitor categorii de documente necesare organizării în condiții optime a activității de informare, documentare și lectură a comunității;
- analiza, selectarea și monitorizarea *Propuneri pentru achiziții* în catalogul electronic;
- completarea colecției prin donații primite de la autori, persoane fizice, organizații;
- prelucrarea integrală a documentelor prin efectuarea operațiunilor de catalogare, clasificare și indexare în regim automatizat în catalogul electronic al bibliotecii;
- casarea documentelor în catalogul electronic;
- participarea la procesul de catalogare retrospectivă prin deplasarea în filiale;
- implicarea în procesul de verificare a documentelor în filiale;
- întocmirea actelor de eliminare;
- colaborarea cu alte organizații;
- promovarea intrărilor noi prin organizarea expozițiilor virtuale informative și tematice.

Scopul dezvoltării colecțiilor este de a pune la dispoziția comunității o gamă largă de materiale în diferite formate și cantități suficiente pentru a satisface nevoile informaționale. În total, în anul 2018 au fost luate la evidență **24 784** de unități materiale, din care 22 342 ex. cărți, 2 061 ex. publicații seriale, 63 documente de muzică tipărită, 248 de documente electronice, 10 e-book-uri și alte documente cu 60 de piese filatelice.

Comparativ cu anul trecut intrările noi s-au mărit cu 6 549 de exemplare. În funcție de tipul documentelor, în structura achiziției au prevalat cărțile tipărite. Numărul documentelor electronice intrate în colecțiile Bibliotecii Municipale a scăzut, în schimb a fost diversificat formatul acestora. În premieră, în anul 2018, s-a achiziționat un nou tip de documente electronice – 20 de cărți audio (audiobook). Acestea, având un spectru mai larg de utilizare, sunt destinate tuturor categoriilor de utilizatori, în special persoanelor cu deficiențe de vedere sau persoanelor care nu au timp suficient pentru lectură. Cele 60 de exemplare de piese filatelice cu tematici diferite reprezintă evenimente deosebite din istoria municipiului Chișinău; personalități istorice și de cultură; construcții și monumente de patrimoniu. Colecția de cărți electronice a fost completată

cu 10 titluri noi din literatura română și universală. Pentru iubitorii de cinema au fost procurate 58 de filme în format DVD, care au fost repartizate Filialei de Arte „T. Arghezi” pentru desfășurarea Serviciului *Cinemateca*.

Tabelul nr. 1. Documente achiziționate după tip

Anul	Total	Cărți	Publicații seriale	Documente de muzică tipărită	Doc. AV	Documente electronice	e-book	Alte
2018	24 784	22 342	2 061	63	0	248	10	60
2017	18 235	15 252	2 428	85	0	438	0	32
2016	18 535	16 125	1 618	19	2	754	0	17

În anul de referință s-a pus accentul pe achiziționarea a cât mai multor titluri din oferta editorială în detrimentul numărului de exemplare. Astfel, în colecțiile bibliotecii au intrat **4 423** de titluri, cu 1 723 de titluri mai mult ca în anul precedent (în 2017 – 2 700 de titluri).

Publicațiile seriale reflectă informația actuală. Luând în calcul acest fapt, Biblioteca Municipală abonează anual publicații seriale din Republica Moldova, Federația Rusă și România. Astfel, au fost abonate **223** de titluri în **539** de abonamente, din ele: 162 de titluri – reviste; 61 de titluri – ziare, organizate în **2061** de legături. Comparativ cu anul trecut numărul edițiilor periodice s-a mărit cu 40 de titluri. Totuși numărul lor este foarte mic și nu acoperă, îndeajuns, interesele de informare, cercetare, educație sau recreere ale utilizatorilor.

Analizând structura intrărilor noi pe domenii, cele mai multe publicații sunt din *literatura universală* (9 818 ex.) și *literatura română* (6 863 ex.). Datorită faptului că în ultimii doi ani s-au achiziționat mai multe exemplare comparativ cu anii precedenți, cantitatea intrărilor din domeniile *Literatura română și universală*, *Istorie*, *Științe aplicate*, *Medicină*, *Tehnică* a crescut semnificativ.

Tabelul nr. 2. Structura intrărilor noi pe domenii

Anul	2018		2017		2016	
Total intrări	24 784	100%	18 235	100%	18 535	100%
0	846	3%	1365	7%	1882	10%
1	320	1%	321	2%	448	2%
2	197	1%	115	1%	118	1%
3/36	1804	7%	2608	14%	2411	13%
37	238	1%	380	2%	152	1%
39	99	0%	77	0%	101	1%
5	252	1%	229	1%	497	3%
6/69	468	2%	290	2%	357	2%
61	98	0%	131	1%	145	1%
63	26	0%	56	0%	130	1%
65	170	1%	91	0%	63	0%
7/793	840	3%	1060	6%	1294	7%
794/799	137	1%	139	1%	56	0%
80/81	380	2%	387	2%	291	2%
82/89	9818	40%	4962	27%	3732	20%
82.09	78	0%	71	0%	97	1%
821.135.1	6863	28%	4651	26%	4586	25%
821.135.1.09	598	2%	522	3%	823	4%

9	1380	6%	598	3%	910	5%
91	172	1%	182	1%	442	2%

Referitor la structura lingvistică a colecțiilor putem menționa că comparativ cu anii anteriori numărul publicațiilor în limba română a crescut și constituie 86% din totalul intrărilor. Numărul publicațiilor în celelalte limbi a rămas la același nivel.

Tabelul nr. 3. Structura intrărilor noi după limbi

Anul	Total intrări	Limba română	Limba rusă	Limba engleză	Limba franceză	Limba germană	Limba bulgară	Limba ucraineană	Limba găgăuză	Limba poloneză	Limba evreiască	Alte limbi
2018	24 784	21 263	2776	304	82	27	114	47	29	63	0	79
	100%	86%	11%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2017	18 235	15 487	2050	139	65	286	16	59	2	108	0	23
	100%	85%	11%	1%	0%	2%	0%	0%	0%	1%	-	0%
2016	18 535	12 684	3093	1721	148	392	159	12	18	117	0	191
	100%	68%	17%	9%	1%	2%	1%	0%	0%	1%	-	1%

Pentru a fi mai aproape de utilizatori, a analiza și a înțelege mai rapid cerințele și necesitățile acestora, a fost utilizat serviciul *Propuneri pentru achiziții* (www.hasdeu.md), care oferă posibilitatea utilizatorilor să acceseze și să informeze bibliotecarul despre doleanțele sale. Analizând propunerile, am depistat că utilizatorii își doresc mai multe titluri noi apărute din: beletristică, cărți motivaționale, despre Chișinău, cât și din alte domenii. Sunt cazuri când o parte din titluri, deși într-un număr mic de exemplare, sunt deja în unele filiale. Pe parcursul anului 2018, conform cercetării propunerilor, au fost achiziționate 30 de titluri.

S-au procurat publicațiile noi ale scriitorilor autohtoni selectate de *Comisia pentru achiziție de carte*, titluri premiate la diferite concursuri, târguri și saloane de carte, atât din țară cât și din afara țării. Au fost achiziționate 10 titluri premiate la *Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret*, ed. a XXII-a. Pentru proiectul *Biblioteca urbană* a fost selectată și achiziționată o varietate de publicații despre știință și experimente științifice cu elemente practice și puzzle 3D (<http://bit.do/eHpDv>).

Metodele prin care s-a realizat dezvoltarea colecțiilor au fost contractul direct cu editurile și cu furnizorii de carte și licitațiile publice. Pentru a ne informa despre producția editorială existentă am apelat la edituri, saloane și târguri de carte, furnizori de carte, autori, mass-media etc.

Tabelul nr. 4. Sursele de completare

Sursa de completare	Anul 2018		Anul 2017	
	Exemplare/ legături	Suma (lei)	Exemplare	Suma (lei)
Procurate din bugetul destinat achiziției:				
- Diverse surse	14 979	1 594 495,07	7818	789 815,01
- Publicații seriale abonate	2 061	285 321,00	1868	273 556,00
Total procurate	17 040	1 799 816,07	9686	1 075 220,01
Editate de BM „B.P. Hasdeu”	0	0	1010	100 335,00
Donații	6 938	727 682,82	7174	695 908,40
Schimb de carte	806		365	25 743,65
Total achiziționate	24 784	2 361 929,73	18 235	1 897 123,06

Donații și donatori

O sursă importantă și considerabilă de completare a colecțiilor au fost *donățiile* particulare, cât și cele de la diferite organizații, fundații și instituții de stat.

Pe parcursul anului au fost luate la evidență, după selecție – **3 440** de titluri în **6 938** exemplare în sumă de **727 682,82** lei.

Cea mai mare donație de carte pe care am primit-o a fost din partea *Bibliotecii Metropolitane București*. Pentru a promova și marca Anul Centenarului Primăria municipiului Chișinău și Primăria municipiului București au semnat un acord de parteneriat. Prin punerea în practică a acestui proiect, Biblioteca Metropolitană București a dorit să marcheze într-un mod aparte momentul Unirii Basarabiei cu România de la 27 martie 1918. În cadrul acestui parteneriat au fost donate **17 000** ex., publicații din toate domeniile cunoașterii pe diferite formate, care vor fi luate la evidență în 2019.

O altă donație a fost primită de la Uniunea „*Vatra Românească*”, Filiala Teritorială Oradea, care a inclus publicații din beletristica românească și universală, literatură pentru copii, enciclopedii și alte domenii. Cărțile au fost oferite de persoane fizice, școli și instituții publice din județul Bihor.

Filiala „Ștefan cel Mare” a primit o donație de carte de la Biblioteca Județeană „Duliu Zamfirescu”, Focșani; Filiala „L. Rebreanu” de la Biblioteca Județeană „George Coșbuc”, Bistrița Năsăud; Filiala

„Transilvania” de la Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj; Filiala „Ovidius” de la Centrul de Cultură „Teodor T. Burada”, Constanța.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a contribuit cu o donație pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și pentru suburbiile municipiului Chișinău, cărora le-au și fost repartizate.

Donațiile primite din partea autorilor și cititorilor au fost, în mare parte, însoțite de autograful donatorilor, care, de regulă, au fost protagoniștii unor activități organizate de biblioteci.

Eliminarea colecțiilor

Achiziția și eliminarea sunt activități absolut necesare, părți ale unui program de dezvoltare a colecțiilor. Motivația principală pentru care s-a apelat la eliminarea unor documente din colecțiile BM a fost determinată de uzura morală și fizică, totodată fiind casate și publicațiile pierdute de utilizatori. În total, în cursul anului, au fost eliminate 13 031 de ex.

Pentru a cunoaște care este calitatea colecțiilor, gradul de învechire a acestora, precum și valoarea resurselor informaționale puse la dispoziția utilizatorilor, trebuie să știm care este rata de înnoire a colecțiilor (cea recomandată de IFLA / UNESCO fiind de 7-10 ani). Situația reală este departe de a fi ideală. Numărului de achiziții din anul de referință și numărul de eliminări efectuate nu au redus acest indicator, în anul 2018 acesta fiind de 49 ani, iar în 2017 rata de înnoire a colecției constituind 66 de ani.

Tabelul nr. 5. Leșiri după tipul publicațiilor

Anul	Total	Cărți	Publicații seriale	Doc. AV	Doc. electronice
2018	13 031	1 738	9 216	1 154	923
	100%	13%	71%	9%	7%

Colecția totală

La 1 ianuarie 2019 colecția Bibliotecii Municipale constituie **1 215 170** unități materiale, ceea ce este cu 11 753 exemplare mai mult față de 1 ianuarie 2018. Astfel, per utilizator revin 8,4 exemplare, iar pentru un locuitor al Chișinăului – 1,8 exemplare. Din numărul total de titluri – 715 378, în medie 4,9 îi revin unui utilizator activ și 1,1 unui chișinăuan. Documentele din toate domeniile cunoașterii au un caracter enciclopedic, cărțile deținând cel mai mare procent, urmate de documente de muzică tipărită, publicații seriale și documente electronice.

Tabelul nr. 6. Total unități materiale după tipul documentelor

Anul	Total	Cărți	Publicații seriale	Doc. de muzică tipărită	Doc. AV	Doc. electronice	Alte
1 ianuarie 2019	1 215 170	1 139 883	16 487	30 164	11 788	14 983	1 865
	100%	94%	1%	3%	1%	1%	0%
1 ianuarie 2018	1 203 417	1 119 279	23 642	30 101	12 942	15 648	1 805
	100 %	93%	2%	3%	1%	1%	0%
1 ianuarie 2017	1 205 408	1 110 821	31 853	30 445	15 019	15 213	2 057
	100%	92%	3%	3%	1 %	1%	0%

Structura colecției după conținut de asemenea nu a înregistrat modificări esențiale. Procentul din toate domeniile se păstrează același comparativ cu anii precedenți.

Tabelul nr. 7. Structura documentelor după domenii

Anul	01.01.2019		01.01.2018		01.01.2017	
Total intrări	1 215 170	100%	1 203 417	100%	1 205 408	100%
0	57 562	5%	62 257	5%	62 042	5%
1	23 040	2%	22 747	2%	22 507	2%
2	14 924	1%	14 736	1%	15 526	1%
3/36	69 649	6%	69 143	6%	69 559	6%
37	19 986	2%	19 896	2%	20 039	2%
39	6 606	1%	6 543	1%	6 531	1%
5	52 421	4%	52 442	4%	52 640	4%
6/69	24 943	2%	25 378	2%	27 127	2%
61	18 740	2%	18 748	2%	18 887	2%

63	11 044	1%	11 031	1%	11 020	1%
65	7 749	1%	7 588	1%	7 772	1%
7/793	98 140	8%	99 025	8%	101 369	8%
794/799	8 784	1%	8 735	1%	8 847	1%
80/81	37 170	3%	37 048	3%	37 968	3%
82/89	344 225	28%	335 780	28%	334 506	28%
82.09	25 969	2%	25 900	2%	25 863	2%
821.135.1	284 175	23%	278 016	23%	274 636	23%
821.135.1.09	38 456	3%	37 860	3%	37 341	3%
9	55 407	5%	54 181	5%	54 686	5%
91	16 180	1%	16 263	1%	16 471	1%

Structura colecției după limbi a înregistrat modificări nesemnificative. Ponderea publicațiilor în limba română fiind de 62%, ceea ce constituie cu 3% mai puțin în comparație cu anul precedent, în schimb numărul publicațiilor în limba engleză a crescut cu 2%. În celelalte limbi nu s-au înregistrat schimbări semnificative.

Tabelul nr. 8. Structura colecției după limbă

Anul	Tota	Limba română	Limba rusă	Limba engleză	Limba franceză	Limba germană	Limba bulgară	Limba ucraineană	Limba găgăuză	Limba poloneză	Limba evreiască	Alte limbi
01.01.2019	1 215 114	759114	404225	17667	7476	9249	4738	3392	1553	1846	867	5043
	100%	62%	33%	3%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

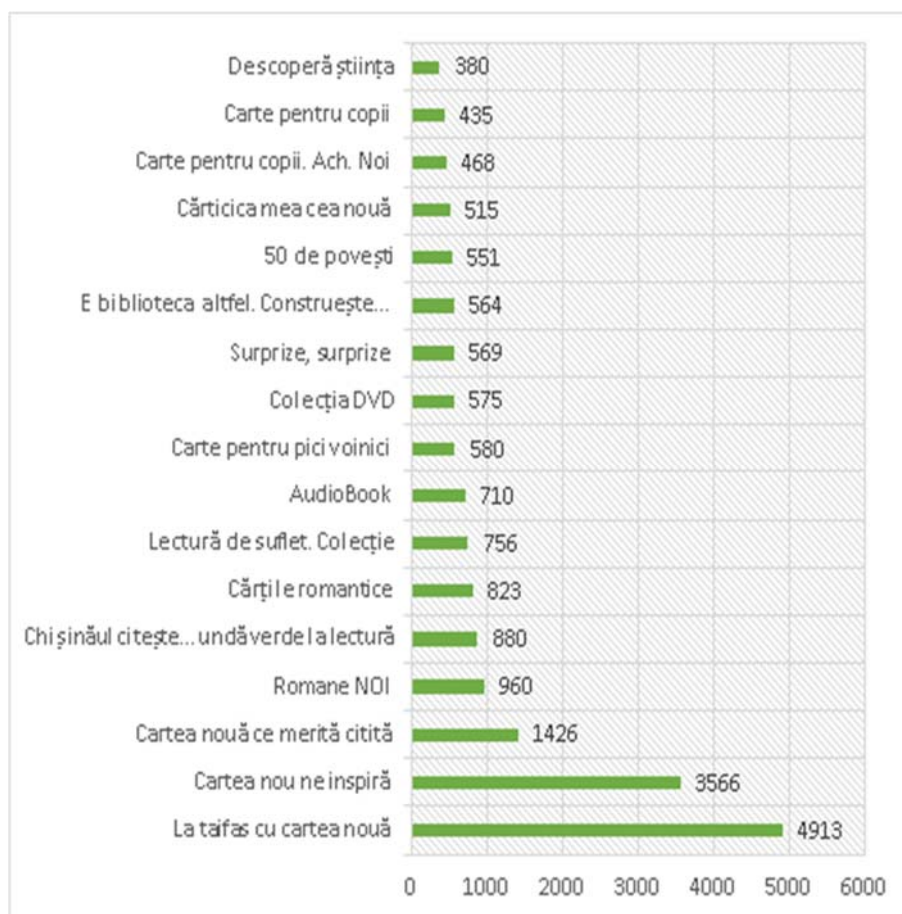

01.01.2018	1 203 41	747470	404567	17480	7441	9295	4649	3351	1524	1783	867	4990
	100%	65%	34%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
01.01.2017	1 205 40	738285	412586	18912	9268	7588	4635	3312	1523	1675	259	5034
	100%	61%	34%	2%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

După finalizarea procesului de barcodare a fondului în catalogul electronic, a început efectuarea verificării colecției de documente. Pe parcursul anului 2018 a fost efectuată prima etapă a verificării în următoarele filiale: „Târgu-Mureș”, „Maramureș”, „Ștefan cel Mare”, „M. Lomonosov”, „A. Donici”, *M. Costin*, *N. Titulescu*.

Colecția Bibliotecii Municipale a fost promovată prin expoziții virtuale ale documentelor noi intrate în bibliotecă, precum și prezentarea cărților din concursul *Bătălia Cărților*. În total, au fost organizate și plasate pe rețele sociale (Facebook, Twitter) mai multe expoziții, realizate pe diferite platforme online (*Kizoa*, *Emaze*, *slideshow de albume*). Expozițiile pe Facebook au acumulat 18 671 de vizualizări, după cum se vede din graficul de mai jos:

Graficul nr.1

4. SERVICII DE BIBLIOTECĂ ȘI UTILIZAREA LOR

4.1 Utilizarea bibliotecii

Utilizatori

În fiecare an, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, își începe activitatea prin constituirea comunității de utilizatori activi – noi înregistrați și reînregistrați. BM cunoaște nominal doar utilizatorii direcți, care beneficiază de serviciile desfășurate în bibliotecă, în realitate numărul celor care utilizează biblioteca este mai mare, fiindcă, fără să fie înscriși, sunt și utilizatori care accesează serviciile electronice oferite la distanță: pagina web, baze de date, colecția digitală, publicații electronice, platformele on-line ale filialelor etc., precum și o parte care utilizează doar serviciile culturale. Utilizatorii din mediul virtual rămân anonimi, iar unii dintre participanții la manifestările culturale nu se înregistrează. Din acest motiv, conturăm doar profilul utilizatorului direct al serviciilor de bibliotecă, în baza datelor statistice colectate conform criteriilor de vârstă, statut ocupațional, naționalitate, gen.

La finele anului 2018 numărul utilizatorilor activi ai Bibliotecii Municipale a ajuns la **144 769**, ceea ce reprezintă 21,8% din populația orașului Chișinău, care conform Recensământului din 2014, constituie 662 836 rezidenți.

Așadar, utilizatorul activ al BM în anul 2018, prin compararea datelor cu anul 2017, se prezintă astfel:

Diagrama nr. 1. Utilizatori activi

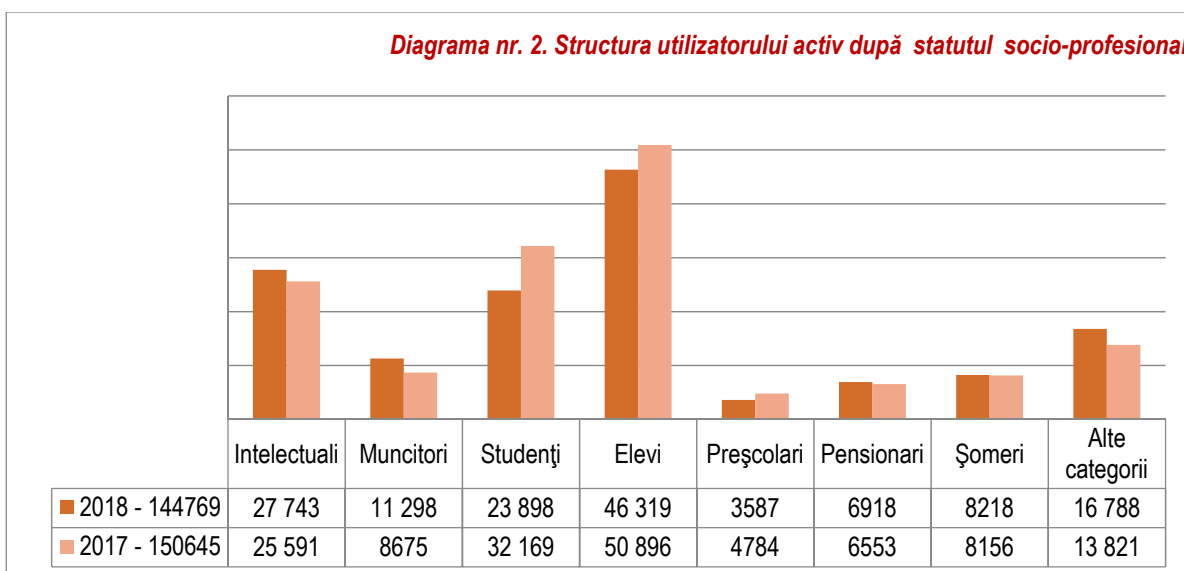
ANUL	2018	2017
Utilizatori activi	144 769	150 645
Utilizatori sub 16 ani	32 138	34 238
Utilizatori noi	11 164	10 908

Cifrele de mai sus indică micșorarea numărului de utilizatori activi, nesemnificativ de la an la an, dar constant, ajungând de la 167 374 (în 2015) la 144 769 (în 2018). Comparativ cu anul 2017 numărul utilizatorului activ s-a diminuat cu 4%. Emigrarea populației, drept cauză a crizei economice și sociale prin care trece societatea noastră, copii plecați peste hotare pentru reîntregirea familiei, tineri plecați pentru studii

(în baza protocoalelor internaționale de colaborare), reducerea numărului de elevi și studenți în instituțiile de învățământ ș.a. justifică descreșterea numărului de utilizatori ai BM. Totodată, constatăm o creștere a numărului utilizatorilor noi datorită dezvoltării noilor parteneriate, livrării serviciilor calitative, programelor noi, lansate la nivel de rețea în 2018, precum *Să realizăm povestea*, *Împreună cu bunicii*, *Caravana roboților* ș.a. Cel mai mare număr de utilizatori noi l-a înregistrat Filiala „Transilvania” (1292 persoane), urmată de Centrul Academic Eminescu (1 160 utilizatori noi). Ca urmare a desfășurării *Zilei ușilor deschise*, concomitent în toate filialele, BM și-a crescut numărul utilizatorilor noi cu 1 178 chișinăuieni doar într-o singură zi. În medie, per rețeaua de biblioteci a BM, au fost înregistrați 930 utilizatori noi per lună.

Diagrama nr. 2. Structura utilizatorului activ după statutul socio-profesional

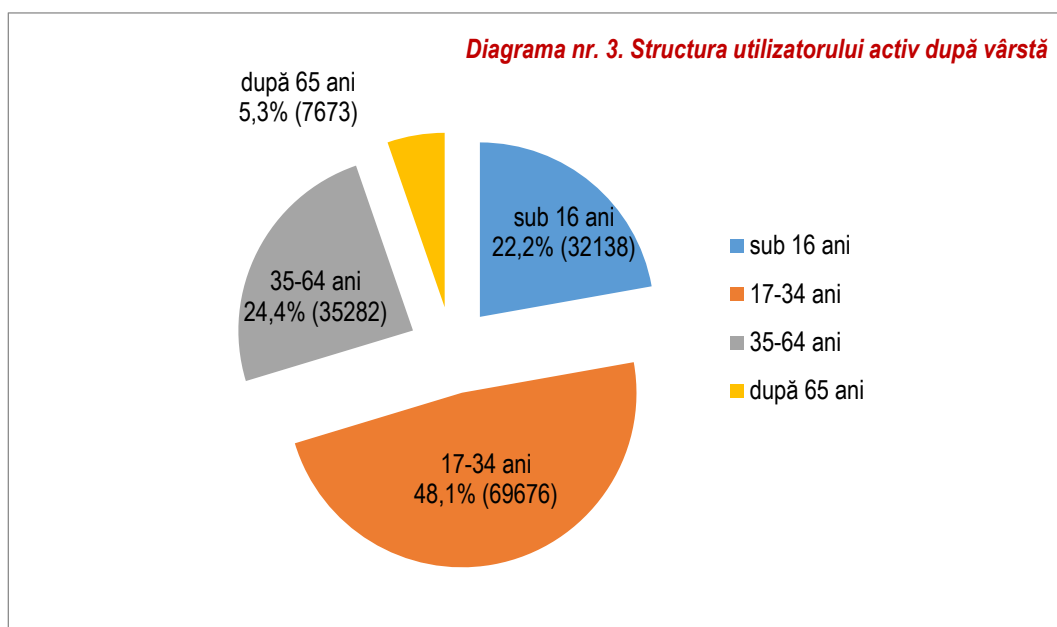
Conform statutului socio-profesional configurația utilizatorilor este diversă, iar categoria cu cea mai mare pondere rămâne a fi în continuare elevii – 32% din utilizatorii activi, urmați de intelectuali – 19,1%, studenți – 16,5%, alte categorii – 11,6%, muncitori – 7,8%, șomeri – 5,7%, pensionari 4,8%, preșcolari – 2,5%.

Cel mai mare număr de studenți se regăsește la filialele Biblioteca Publică de Drept (6 241) și Biblioteca Centrală (4 956); cei mai mulți intelectuali utilizează serviciile filialelor Biblioteca Publică de Drept (5 176), Biblioteca Centrală (3 183), „I. Mangher” (3 059); diversitatea și multitudinea serviciilor pentru copii și tineri aduc cel mai mare număr de elevi în filialele „Transilvania” (4 785), CAE (4 474), „L. Rebreanu” (3 035); cei mai mulți preșcolari merg la filialele: Centrul Academic Eminescu (671), „I. Mangher” (398), „L. Rebreanu” (364); serviciile de studiere a calculatorului și tabletei, instruirile în utilizarea gadget-urilor, cursurile de limba română pentru alolingvi etc. destinate persoanelor de vârstă a treia, desfășurate la Filiala „M. Lomonosov”, atrag aici cel mai mare număr de pensionarii (1 758); la Biblioteca Centrală se atestă cel mai mare număr de muncitori (4 014) și șomeri (1 749) – aceste categorii vin la bibliotecă pentru a căuta oferte noi de muncă, utilizând accesul gratuit la calculatoare.

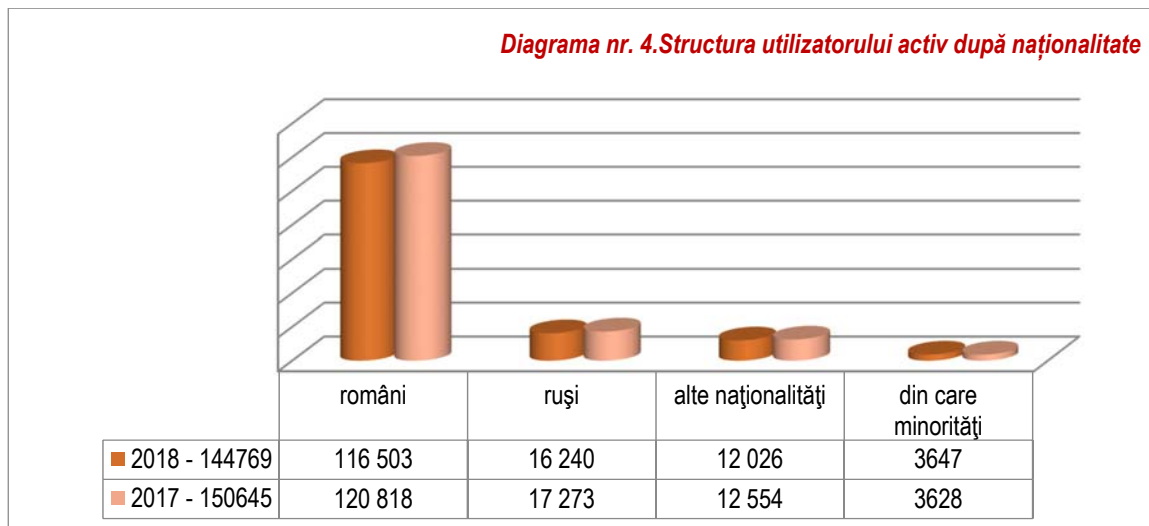
La categoria *studenți* se constată cea mai mare scădere a numărului de utilizatori cu 4,9%, elevi – cu 1,8% și preșcolari 0,7%, fapt explicat prin, după cum s-a menționat anterior, numărul tot mai sporit al tinerilor care aleg să-și continue studiile peste hotarele țării, a copiilor plecați pentru reîntregirea familiei aflată în străinătate. La toate celelalte categorii de utilizatori se atestă o creștere constantă: intelectuali (2,2%), muncitori (2%), pensionari (0,4%), șomeri (0,3%) și alte categorii (2,4%). Aceste date servesc drept argument că, exceptând exodul populației, cei care rămân în țară sunt fideli bibliotecii și o consideră drept instituție esențială de cultură, de studiu, de instruire, de dezvoltare și aprofundare a competențelor.

În anul curent s-au produs schimbări în structura utilizatorilor după vârstă. În categoria până la 16 ani se regăsesc preșcolarii (2,4%) și elevii de 7-16 ani (19,7%); categoriei de vârstă 17-34 ani, care deține înțâietatea, îi corespunde elevii de 17-19 ani (12,3%), studenții (16,5%) și alte categorii sociale (28,7%), iar din grupul de vârstă după 65 de ani fac parte pensionarii (4,8%).

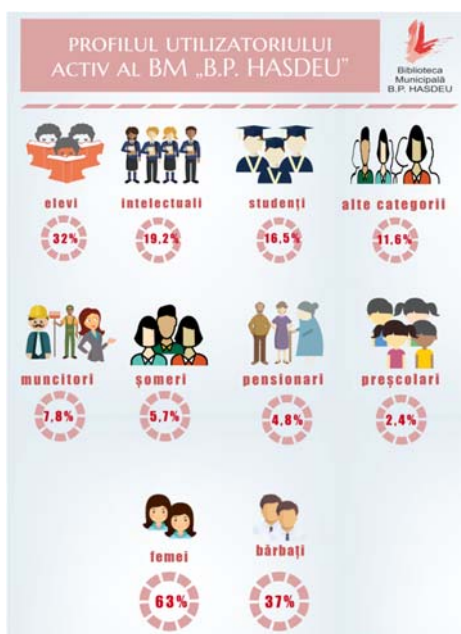
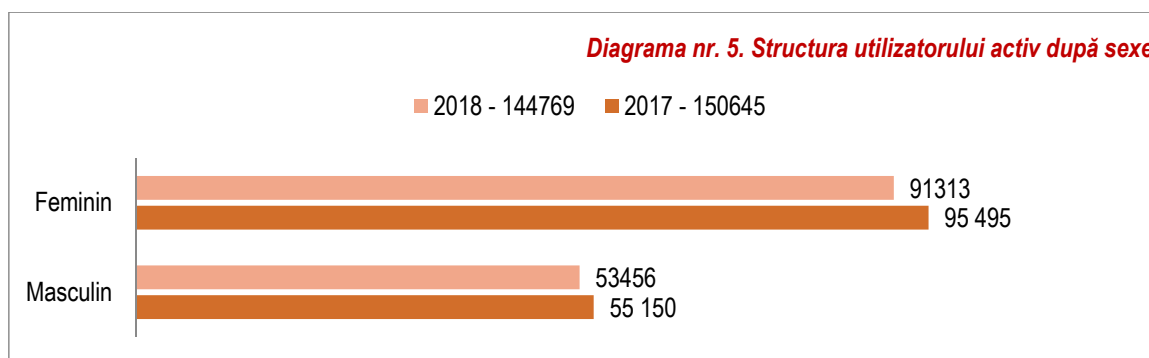

Diagrama nr. 4. Structura utilizatorului activ după naționalitate

Datele statistice demonstrează superioritatea numerică a utilizatorilor de naționalitate români (80,5%). Numărul rușilor (12,2%), dar și al altor naționalități (8,3%) rămâne, din an în an, aproape constant. BM acordă o atenție deosebită susținerii dezvoltării culturale, lingvistice, istorice și a tradițiilor tuturor etniilor din Chișinău prin serviciile oferite de filialele minorităților naționale: ucrainenilor, evreilor, bulgarilor și ale altor etnii. Dintre utilizatorii altor etnii ponderea revine evreilor (1,1%) și ucrainenilor (0,8%).

Diagrama nr. 5. Structura utilizatorului activ după sexe

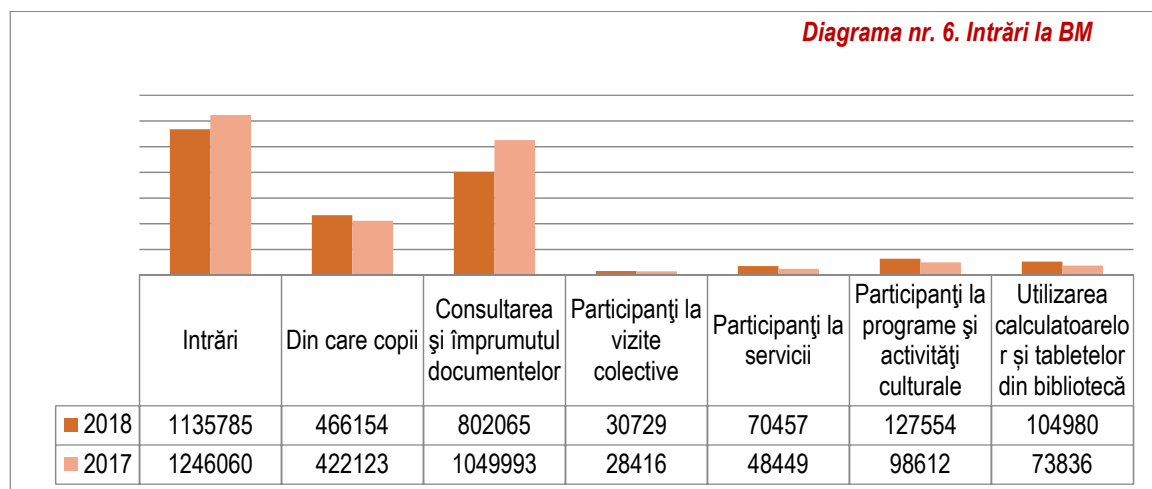
Potrivit *diagramei nr. 5*, putem vizualiza care este utilizatorul BM conform categoriei de gen. Se atestă o diferență majoră între persoanele de sex feminin (63%) și cele de sex masculin (37%) care folosesc serviciile bibliotecii. Diferența aceasta este o constantă distinctă pentru toate bibliotecile din lume. Femeile alocă mai mult timp pentru dezvoltarea personală și spirituală, a abilităților artistice atât personale cât și ale copiilor lor. Bărbații se informează sau citesc mai mult în mediul virtual, prioritar fiind știrile și situația social-politică din țară și din lume.

Concluzii:

Faptul că numărul utilizatorilor activi este în descreștere nu este o carență a activității BM, ci una socială, condiționată de migrarea populației. Conform datelor statistice, furnizate de Biroul Național de Statistică, tinerii reprezintă a treia parte din populație și se află în scădere cu 8% în ultimii patru ani. Reieșind din cele menționate, putem afirma cu certitudine că, comunitatea locală conștientizează rolul bibliotecii și utilizează serviciile ei ca principala sursă de documentare și formare. Profilul utilizatorului activ, înscris la BM, care beneficiază de serviciile de informare și educare, se conturează în felul următor: *elev, intelectual sau student (68%), de vârstă tânără, între 17 și 34 de ani (48,1%), preponderent feminin (63%)*.

Intrări directe

Numărul de intrări constituie un indicator esențial care distinge gradul de utilizare al unei biblioteci. Cei 144 769 de utilizatori activi au venit la BM, pe parcursul anului 2018, de **1 135 785** ori (în 2017 intrările însumau 1 246 060). Diminuarea intrărilor (cu 8,8%) este o repercusiune directă a micșorării numărului de utilizatori activi ca urmare a exodului populației ce a redus numărul de elevi și studenți în instituțiile de învățământ, a suspendării activității Filialei „L. Rebreanu” (timp de 1,5 luni) pentru renovarea instituției; suspendării serviciilor și activităților, în perioada estivală, la Filiala *M. Drăgan*, din motivul lipsei angajaților; reducerii programului de activitate cu o zi la filialele *Traian* și *M. Drăgan* (lunile iunie-decembrie), Filiala *A. Russo* (luna decembrie). Chișinăuienii, aflați în căutarea surselor de existență, muncesc în mai multe locuri; programele școlare supraîncărcate lasă tot mai puțin timp liber liceenilor pentru a merge la bibliotecă; tinerii formați în era digitală găsesc mai rapid informația cu ajutorul tehnologiilor informaționale, accesând serviciile bibliotecii de la distanță.

Din *diagrama nr. 6* observăm că ponderea intrărilor revine consultării și împrumutului documentelor cu 70,6%. Acest lucru vorbește despre faptul că chișinăuienii vin la bibliotecă, în cea mai mare măsură, pentru carte și lectură, fiindcă 68% din utilizatorii activi sunt elevii, intelectualii și studenții.

Implementarea serviciilor moderne, diversificarea și eficientizarea lor a dus la creșterea numărului de intrări la bibliotecă pentru participare la servicii cu 2,3% comparativ cu 2017. Intrările la programele și activitățile culturale au crescut cu 3,3%.

Creșterea numărului de calculatoare și achiziționarea tabletelor, ca urmare a inițiativelor implementate de *Programul Novateca*, accesul gratuit la Internet, dar și diversificarea ofertei serviciilor bazate pe tehnologii *CONNECT PLUS* a dus la creșterea semnificativă a intrărilor pentru utilizarea calculatoarelor și tabletelor din bibliotecă cu 3,3% comparativ cu anul precedent și a sporit numărul de pensionari cu 0,5% (365 persoane), dornice de a-și dezvolta abilitățile în domeniul tehnologiei.

Din numărul total de intrări 466 154 (41%) îl constituie copiii (cu 7% mai multe ca în 2017). Inițierea programului *Să reauzim povestea*, lansarea campaniei *Caravana roboșeilor*, dar și inițierea mai multor servicii interactive: jocuri pe tabletă, jocuri lego, jocuri de societate etc. a sporit numărul de intrări ale copiilor la bibliotecă.

Măsurătorile și indicatorii relaționali, care ilustrează activitatea cu utilizatorii, se plasează astfel:

Utilizatori activi ca % din populație – 21,8%;

Intrări per zi – 3 930;

Intrări per utilizator activ – 7,8;

Intrări per bibliotecar – 3 155;

Intrări per oră – 15;

Intrări per locuitor – 1,7;

Documente împrumutate per intrări – 1,3;

Documente împrumutate per utilizator activ – 10,1;

Documente împrumutate per zi – 5 084;

Documente împrumutate per bibliotecar – 4 081;

Documente împrumutate per locuitor – 2,2.

BM contabilizează doar vizita directă a utilizatorilor, care beneficiază de serviciile desfășurate în bibliotecă, în realitate numărul lor fiind mai mare. Utilizatorii din mediul virtual, care accesează serviciile electronice oferite la distanță, rămân anonimi.

Variatatea informațiilor plasate pe pagina web (colecția digitală, publicațiile electronice etc.) și blogurile filialelor (38 de bloguri) au determinat utilizatorul să viziteze biblioteca și în mediul virtual, înregistrând în anul de referință 924 904 vizite virtuale.

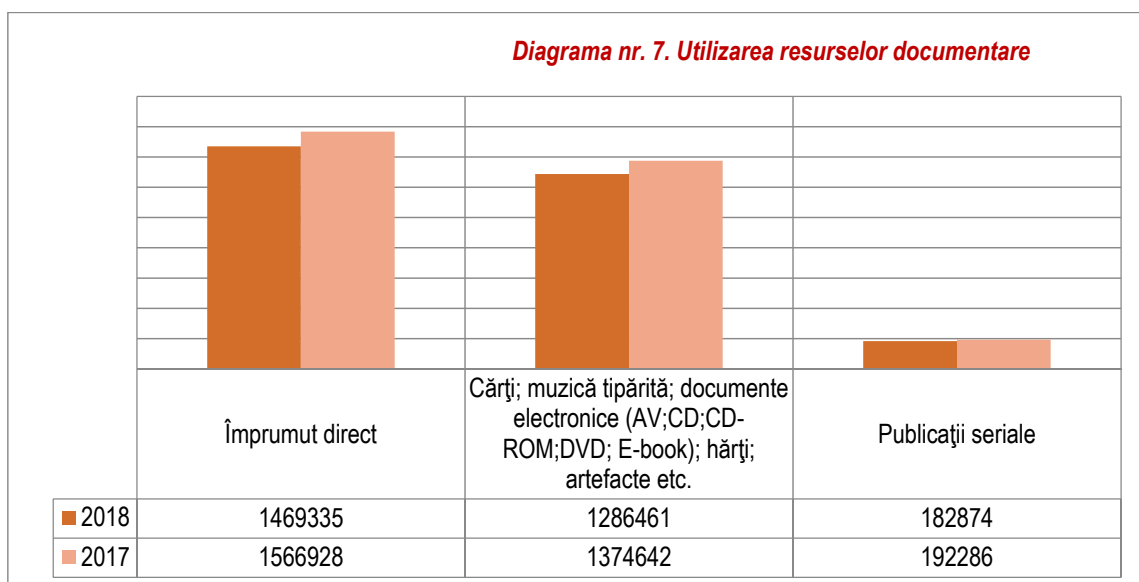

În anul de referință chișinăuienii au efectuat **2 060 689 intrări total** la bibliotecă: 55% – directe și 45% – virtuale.

Utilizarea resurselor informaționale

Implementarea *Modulului Circulație* al sistemului informațional al BM a optimizat procesele de circulație a documentelor, oferind mai mult timp bibliotecarului pentru deservirea informațională a utilizatorilor și prestării serviciilor calitative. Împrumutului documentelor în regim electronic economisește timpul utilizatorului și al bibliotecarului și oferă rapid informații despre disponibilitatea publicațiilor în fondul bibliotecii și statutul exemplarului.

În 2018 au fost împrumutate, în sălile de lectură și la domiciliu, **1 469 335** de unități pe diferit suport, din care 40% constituie împrumutul copiilor, media fiind de 10,1 documente per utilizator activ. Rata de circulație a colecției este 1,2.

În comparație cu anul precedent, împrumutul și consultarea documentelor s-a micșorat cu 6,2%. Acest indicator este în strânsă dependență cu numărul de utilizatori activi, diminuarea căruia a condus la reducerea împrumutului. Din numărul total de împrumuturi directe 87,5% revine publicațiilor tipărite și audiovizuale, iar 12,5% – publicațiilor seriale.

Din numărul total de împrumuturi – 1 544 312 – 95,1% revine împrumutului direct și 4,9% revine împrumutului electronic.

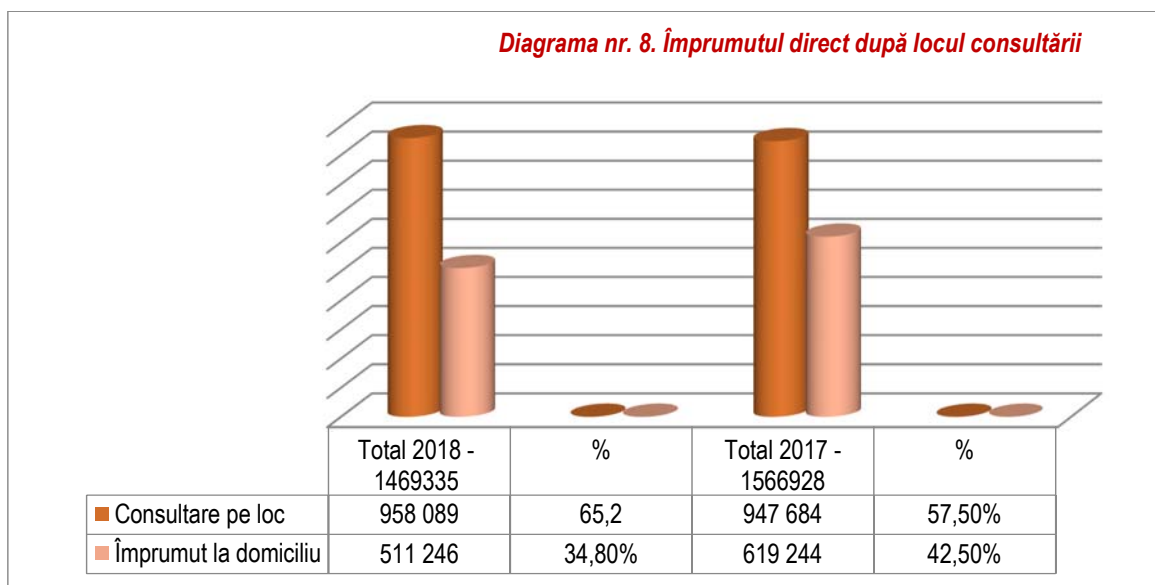
Împrumutul direct după locul consultării

De la an la an, sesizăm o creștere constantă a consultării pe loc a documentelor. Spațiile prietenoase, ambianța confortabilă, organizarea inovativă a expozițiilor, accesul liber la raft, atrag tot mai multe grupuri de elevi care își fac temele pentru acasă la bibliotecă, realizează proiecte de grup, consultând în sală un număr impunător de documente; părinții, care însoțesc și așteaptă copiii la diverse servicii, citesc pe loc cărți și publicații seriale; utilizatorii, care fac coadă la calculator, de asemenea consultă pe loc diverse publicații; cărțile, achiziționate într-un singur exemplar și repartizate la sala de lectură, nu se prea împrumută la domiciliu; edițiile periodice, care pot fi consultate preponderent pe loc – aceste motive justifică diferența de 30,4% mai mult în favoarea consultării documentelor pe loc.

Sunt, însă, și filiale în care utilizatorii dau preferință lecturilor la domiciliu, majoritatea pentru copii, care au un interes sporit pentru lectură, dar și datorită colecției valoroase de carte pentru această categorie (A. Russo, Codru, Traian, „Târgu-Mureș”, „A. Mickiewicz”, „O. Ghibu”, „M. Lomonosov”).

Diagrama nr. 8. Împrumutul direct după locul consultării

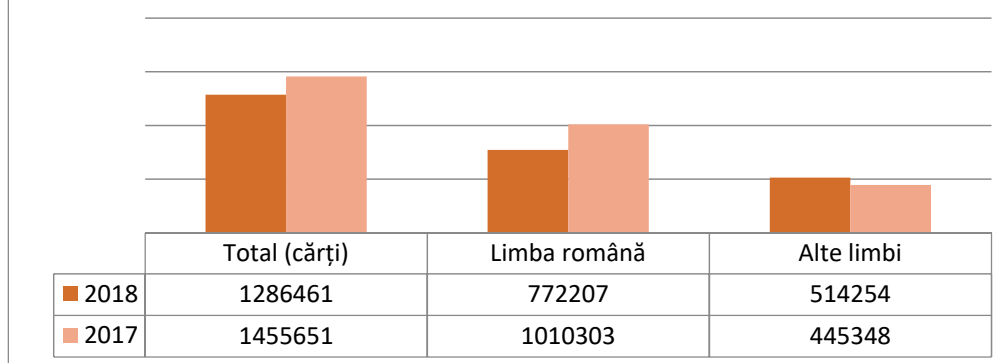

Consultarea documentelor după limbi

Resursele infodocumentare în limba română sunt cele mai frecvent utilizate (60%). Este un fapt rațional deoarece corespunde atât structurii utilizatorului, cât și componenței fondului de carte al BM. Totuși, se constată o micșorare a consultării documentelor în limba română cu 9% comparativ cu anul 2017. Acest fapt se datorează creșterii împrumutului cărților din sala de limba engleză a Bibliotecii Centrale.

Diagrama nr. 8. Consultarea documentelor după limbi

Actul lecturii este o activitate subiectivă, fiecare cititor se raportează la o carte având experiența sa de viață care le formează preferințele de lectură. Ei sunt aceia care, până la urmă, decid ce să citească. Care sunt preferințele de lectură ale utilizatorilor BM putem afla cu ușurință, conform numărului de împrumuturi la domiciliu, datorită sistemului informațional al BM. Mai jos dăm 10 dintre cele mai împrumutate cărți pe parcursul anului 2018:

1. *În ospete la ursulețul Marmi* de Mircea Greu și Jana Greu (818 împrumuturi);
2. *Fetița căreia nu-i plăcea numele sau* de Elif Shafak (739 împrumuturi);
3. *Viața pe marte* de Jennifer Brown (708 împrumuturi);
4. *Nick și Tesla în laboratorul de înaltă tensiune* de „Science Bob” Pflugfelder, Steve Hockensmith (644 împrumuturi);
5. *Confesiunile unui prieten imaginar. Memoriile lui Jacques Papier* de Michelle Cuevas (643 împrumuturi);
6. *Theodora Tenpenny și tabloul pierdut* de Laura Marx Fitzgerald (631 împrumuturi);
7. *Tema pentru acasă* de Nicolae Dabija (598 împrumuturi);
8. *Insula doctorului Libris* de Chris Grabenstein (593 împrumuturi);
9. *Însemnările unei puștoaice. Vol. 1 : Povestiri dintr-o viață nu chiar atât de fabuloasă* de Rachel Renee Russell (578 împrumuturi);
10. *Ea & El* de Marc Levy (575 împrumuturi).

Din topul de mai sus vedem că numărul cel mai mare de împrumuturi revin cărților din programul de lectură *Chișinăul citește* și din Concursul de lectură *Bătălia Cărților*, care se bucură de popularitate în rândurile chișinăuienilor. În afara programelor instituționale, cele mai împrumutate cărți sunt romanul *Tema pentru acasă* de Nicolae Dabija (care, încă de la prima apariție, se află în topul celor mai citite cărți la BM), fiind preferată deopotrivă de tineri și adulți și cartea *Însemnările unei puștoaice* de Rachel Renee Russell (prezentă în 11 volume) – preferata copiilor și preadolescentelor. Printre cele mai citite se regăsesc și alte

cărți din Concursul *Bătălia cărților* (atât din ediția 2018, cât și din edițiile anterioare): *Olguța și un bunic de milioane* de Alex Moldovan, *Pollyanna* de Eleanor H. Porter, *Adevăr sau provocare* de Lauren Frankel, *Familia Penderwick* de Jeanne Birdsall, *Numără stelele* de Lois Lowry ș.a. Cea mai populară carte în rândurile micilor cititori de gen masculin este *Jurnalul unui puști* de Jeff Kinney (prezentă în 10 volume). Conform curriculei școlare cele mai împrumutate cărți sunt: *Singur în fața dragostei* de Aureliu Busuioc, *Baltagul*; *Neamul Șoimăreștilor* de Mihail Sadoveanu, *De demult și de departe*; *Samariteanca*; *Ultima lună de toamnă*; *Frunze de dor* de Ion Druță, *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă, *Romanul adolescentului miop* de Mircea Eliade etc. În afara programei școlare utilizatorii BM au dat preferință cărților scriitorilor români și autohtoni: *Fata cu vise alb negru*; *Amintiri din viitor* de Andreea Russo, *În umbra pașilor tăi*; *De vorbă cu Emma* de Vitalie Cipileaga, *Invitația la vals* de Mihail Drumeș, *Eu sunt femeie* de Maria Cristiana Tudose, *Fluturi* de Irina Binder ș.a., iar din literatura universală cei mai mulți au împrumutat *Pasăre cântătoare* de Kathryn Erskine, *Viață după viață* de Kate Atkinson, *Darul lui Jonas* de Lois Lowry ș.a. La mare căutare printre cei mici s-au aflat: *Bancuri cu Păcală și Tândală*; *Povestea furnicii* de Ion Druță, *Crăița* de Spiridon Vangheli, *Robinson Crusoe* de Daniel Defoe, *Harry Potter și piatra filosofală* de J.K. Rowling, *Marele Nate* de Lincoln Peirce (prezentă în 4 volume).

Biblioteca publică, ca instituție de informare, cultură și educație, cu profil enciclopedic, oferă și pune la dispoziție o varietate de documente tipărite, audio-vizuale și electronice, baze de date, pagini web, bloguri și catalogul electronic al resurselor informaționale ale BM. Conform datelor statistice cartea tipărită este cel mai utilizat produs al BM. Chișinăuienii obișnuiesc să vină la bibliotecă în mare parte pentru lectură și împrumutul cărților la domiciliu. Conform mesajelor colectate în cutiile de opinii și sugestii, calificativele cu care este apreciată colecția de carte a BM sunt: *fabuloasă, interesantă, variată, irezistibilă, magică, captivantă, care merită citită etc.* Cărțile constituie partea majoră a bibliotecii, ele sunt furnizate legal și gratuit, dar biblioteca este și locul unde chișinăuienii găsesc computere, conexiuni internet gratuite extrem de importante când vrei să găsești o informație, să afli o știre sau când informațiile despre ofertele de muncă există din ce în ce mai mult exclusiv on-line, iar bibliotecarul este pregătit pentru a-i acorda asistența necesară. BM va ține cont de interesele chișinăuienilor și îl va susține în satisfacerea intereselor de lectură, informare și instruire.

Asistența informațională

Asistența informațională oferită utilizatorilor reprezintă o activitate zilnică a bibliotecarilor de la BM „B.P. Hasdeu”.

Întrebă Bibliotecarul

Pe parcursul anului 2018, prin intermediul serviciului virtual de referință *Întrebă bibliotecarul* <http://hasdeu.md/intreaba/>, au fost primite **40** de întrebări, la care s-au oferit tot atâtea răspunsuri.

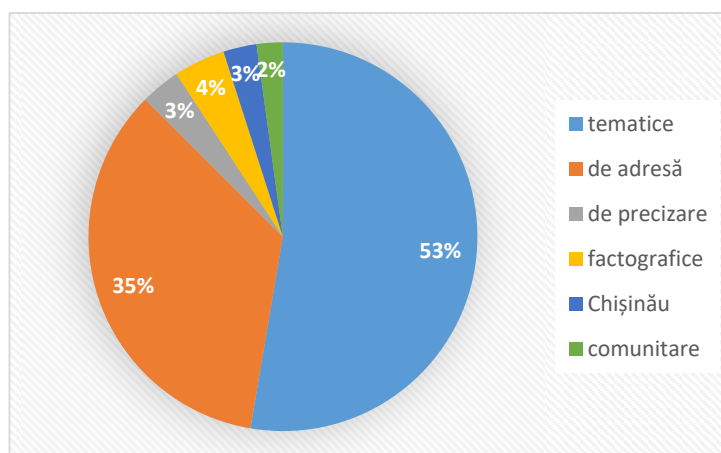
Serviciul virtual de referință *Bibliosesam* (chat online) în anul 2018 a înregistrat 163 de cereri, 74 de sesiuni online. Cele mai multe întrebări au fost adresate la categoriile: *solicitare de carte, activități culturale la BM, reguli de înscriere la bibliotecă, la concursurile organizate de BM* etc.

În anul 2018 au fost furnizate **13 984** de referințe bibliografice (dintre care **5 886** – tranzacții de referințe; **8 098** – tranzacții direcționale), înregistrând o scădere cu **7 770** de referințe față de anul 2017 (**21 754**). Această scădere preponderentă a numărului de referințe se explică (din rapoartele și discuțiile cu directorii filialelor) prin următoarele:

- *evidența și înregistrarea selectivă a referințelor (cele mai complicate, interesante)*
- *majoritatea utilizatorilor folosesc Internetul de la domiciliu pentru pregătirea temelor*
- *accesul liber la raft, care permite utilizatorului să se orienteze singur în colecția de documente*
- *lipsa timpului și implicarea în alte activități în bibliotecă*
- *lipsa personalului calificat.*

Analizând datele prezentate de filialele BM privind furnizarea referințelor bibliografice observăm, că cele mai puține referințe au fost înregistrate de filialele: „Liviu Rebreanu” – (7), „Târgu-Mureș” – (9), Codru (10), „A. Donici” – (19), Filiala de Arte – (28), iar filialele „Maramureș”, V. *Bielinski* și „Transilvania” nu a înregistrat nicio referință bibliografică. Cel mai mare număr de referințe a fost oferit de Biblioteca Centrala (1334), filialele „O. Ghibu” (764), „Ovidius” (645), CAE (436).

Referințele după tip:

Cele mai multe referințe **tematice** au înregistrat Biblioteca Centrală (625) și filialele „A. Mickiewicz” (388), N. *Titulescu* (281) etc.

Cel mai mare număr de referințe **de adresă** a fost înregistrat la filialele „O. Ghibu” (753), Biblioteca Centrală (642), CAE (163).

În anul 2018, utilizatorilor Bibliotecii Municipale le-au fost oferite **9 942** consultații (2017–12 230), din care **696** instruirii în grup în cadrul Serviciului InfoHelp și **9 256** de instruirii individuale.

Utilizarea resurselor informaționale

Analizând situația privind utilizarea resurselor informaționale observăm că, colecția tradițională **de carte (2 534)**, a rămas cea mai solicitată resursă informațională, fiind urmată de **OPAC (1489)**, **Internet (733)** și **Baze de date EBSCO și juridice: Jurist, Hein onLine, iDrept, legislația CSI (155)**.

1 290 (în 2017 – 1118) de descrieri bibliografice ale articolelor din ediții periodice înregistrate în 2018 au servit ca sursă de informare pe subiecte legate de Chișinău și drept. În procesul de catalogare a articolelor au fost implicați colaboratorii SMC cu **961** de articole (2017 – 841) și BPD cu **329** de articole (2017 – 277). Colaboratorii SMC au înregistrat **26** de abstracte la cărțile noi, achiziționate în colecția „Chișinău”.

Zile de Informare, reviste/liste bibliografice / buletine

Pe parcursul anului 2018 s-au desfășurat **59** (2017 – **103**). Zile de informare organizate de filialele BM privind noile intrări și alte teme diverse, la care au participat **2 685** de utilizatori (în 2017 – **3 986**).

Luând în considerare situația nesatisfăcătoare referitor la Zilele de informare, în 2019 se vor lua măsuri de redresare / remodelare / reorganizare a acestei forme de activitate informațională.

Filiale BM în 2018 au organizat **322 / 3 011** (în 2017 – 781) de reviste bibliografice, dintre care **260** tradiționale și **62** virtuale.

Buletine informative și liste bibliografice elaborează numai Filiala „I. Mangher”:

- a) Buletine „Intrări de carte evreiască în Bibliotecă ...” (varianta electronică, cu 84 de titluri de documente și tipărită – 63 titluri de documente); „Lista publicațiilor periodice, intrate în Bibliotecă pe parcursul anului 2018”. Buletinele au fost postate pe pagina blogului *Ebraika* – **135 de vizualizări**.
- b) Liste bibliografice: tradiționale – 5 / 157 documente și virtuale – 6 / 42 documente cu 885 vizualizări.

4.2. Servicii de dezvoltare a competențelor utilizatorilor

Modernizarea și optimizarea serviciilor pentru utilizatori a servit drept obiectiv prioritar în activitatea Bibliotecii Municipale. La solicitarea membrilor comunitari au fost dezvoltate și inițiate servicii **educaționale, culturale, de incluziune digitală și informaționale** pentru toate categoriile de vârstă. Cele mai inovatoare servicii, prestate de filialele BM, au fost prezentate publicului chișinăuian la acțiunea de promovare și informare în cadrul campaniei „E biblioteca mea” inițiată de Programul Novateca în parteneriat cu ABRM. *Târgul Serviciilor de Bibliotecă* s-a desfășurat în Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”, unde au participat

următoarele filiale: Aleea Biblioteca de studiu (serviciul Ora TV – „Târgu-Mureș; serviciul LexExpert – Biblioteca Publică de Drept; serviciul Micii europeni – „Târgoviște”; serviciul BiblioTur – Secția „Memoria Chișinăului”); Aleea Biblioteca de tehnologii (CONNECT PLUS: (Robotică – Centrul Academic Eminescu; ICAN – Codru; Școala de coding; 3Doodler Summer – „Transilvania”); Aleea Biblioteca de lectură (Bătălia Cărților, Chișinăul citește – BM; Să reazim povestea: (Teatrul de păpuși Spiridușii – N. Titulescu; serviciul Cărți cu benzi desenate – „Maramureș”); Aleea Biblioteca de joacă și creație (serviciul Teatrul de păpuși Bibliopicii – „Târgoviște”; serviciul BiblioQwest – „L. Ukrainka”; serviciul Happy Toddlers – „A. Mickiewicz”; studioul de ceramică „Eu în lume” – „I. Mangher”; serviciul Jocuri CuMinți – „Ovidius”; serviciul Bibliocroitorașul – N. Titulescu); Aleea Biblioteca de muzică (serviciul Exersăm la instrumente muzicale – Filiala de Arte „T. Arghezi”; serviciul Vatra bulgărească – „H. Botev”; Aleea Sportului (serviciul Modul sănătos de viață – „I. Mangher”; serviciul Здравышка – „M. Lomonosov”). Vizitatorii Târgului de servicii au avut posibilitate să ia cunoștință cu serviciile și instruirile la care pot participa la filialele Bibliotecii Municipale.

Cele 27 de filiale au reexaminat și ajustat serviciile la cerințele complexe de informare, studiu, lectură, educație și de petrecere a timpului liber exprimate de comunitatea chișinăuiană.

În anul de referință au fost prestate un număr de **210 servicii moderne**, de care au beneficiat **70 457 de persoane**; din care **126** au fost **servicii pentru copii până la 16 ani** cu **29 920 de participanți**.

Metodele nonformale de educație pentru utilizatori au servit drept platformă în prestarea serviciilor.

Planul de acțiuni a inclus *servicii de formare a competențelor digitale, servicii educaționale nonformale (de dezvoltare personală), servicii informaționale.*

Oferta de servicii **bazată pe tehnologii CONNECT PLUS** a avut ca scop dezvoltarea și formarea competențelor digitale pentru toate vârstele. Serviciile au fost puse la dispoziția solicitanților de diferite nivele, astfel încât să studieze *elementele și programele esențiale ale computerului, să formeze abilități de utilizare a dispozitivelor digitale (tabletă, smartphone personal), să se familiarizeze cu elementele de programare, codificare cu roboți, programarea și crearea aplicațiilor și jocurilor, crearea de povești digitale, să se familiarizeze cu portalul serviciilor electronice, să beneficieze de instruire privind pașii de obținere a unor documente online, să elaboreze un CV digital.*

Serviciile au fost prestate de către majoritatea filialelor situate în toate sectoarele mun. Chișinău, pentru ca persoanele să beneficieze de instituțiile din apropiere.

Serviciile educaționale (115) au cuprins majoritatea elementelor unui plan de dezvoltare personală multilaterală: **arta oratorică** – Școala Oratorului („L. Rebreanu”); **Abilități de orator** (Biblioteca Publică de Drept); **Ora TV** („Târgu-Mureș”); **Îndrăgostiți de limba română** (N. Titulescu); **Limba care ne unește** („Ștefan cel Mare”); **studierea limbilor** – **Învățăm limba engleză** („T. Arghezi”); **Studiem limba bulgară** („H. Botev”); **Engleza Pro Bono pentru adolescenți** (Biblioteca Publică de Drept); **Limba română pentru alolingvi, Limba**

engleză pentru începători, *Limba italiană pentru începători* („M. Lomonosov”); *Ora de engleză* („A. Donici”); *ABC-ul limbii franceze*, *Engleza pentru tine* („Maramureș”); *ABC języka polskiego* („A. Mickiewicz”); *Les enfantastiques* („Ovidius”); *L’Italiano per Te* („L. Rebreanu”); *Engleza pentru mic și mare*, *Parlons français*, *Deutsch*, *ItalianoVero* („Ștefan cel Mare”); **orientarea în carieră** – *Consiliere în carieră* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Tinerii și cariera* („L. Rebreanu”); *Viitoarea mea carieră* („Târgu-Mureș”); *Ярмарка ремесел* („M. Lomonosov”); **educație interdisciplinară** *Educație interculturală* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Șezători de altădată* („Ovidius”); *Micii europeni* („Târgoviște”); *Meine Reise durch Deutschland (Călătorim prin Germania)*, (Biblioteca Centrală); *Българско огнище* („H. Botev”); *Культура наших народов* („M. Lomonosov”); *Clubul odesiților din Chișinău* („I. Mangher”); **educație civică** – *Consultații în mediere Pro Bono*, *Clubul de dezbateri și negocieri*, *Clubul Homeschooling* (Biblioteca Publică de Drept); *DemosKratos* („L. Ukrainka”); *Consiliere socială* („Târgu-Mureș”); *Clubul discuțiilor civice 50+* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Clubul Fii modernă* („Alba Iulia”); **educație tehnologică** – *Bibliocroitoraș* (N. Titulescu); **conduită** – (respectarea bunelor maniere, regulilor de circulație) *Semaforul prietenul meu*, *Bunele maniere* („Ștefan cel Mare”); **istorie locală** – (excursii în orașul Chișinău): *BiblioTur – descoperim Chișinăul altfel* (Secția „Memoria Chișinăului”); *Chișinăul evreiesc*, *Muzeul patrimoniului cultural al evreilor Moldovei* („I. Mangher”); *Klik. История Кишинева - любителям города* („M. Lomonosov”); **sănătate** – *Ai diabet ?! Mergi la școală!* (Biblioteca Centrală); *Viață@sănătoasă* (Codru); *Здравушка* („M. Lomonosov”); *Modul sănătos de viață* („I. Mangher”); *ProSănătate* („Maramureș”); *O minte sănătoasă într-un corp sănătos* („Târgu-Mureș”); **cognitiv-educative** – *Lectură în voce tare* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Pasionați de lectură* („H. Botev”), *Curiosul vrea să știe* („M. Ciachir”); *Citești și crești ca în poveste* (Codru); *Scazoterapie* (M. Costin); *Știai că..* („A. Donici”); *BiblioQuest +* („L. Ukrainka”); *Cărți cu autograf* („O. Ghibu”); salonul „Elegia”, *Lectorium Puskinian*, *clubul „Ceainicul galben”*, *Дорога души*, *Потому что интересно*, *Открытая книга : клуб книголюбов. Читаем, учимся, дискутируем*, *Тайные знаки искусства: видеолекции Михаила Казиника*, *Сокровенное знание: Рериховский лекторий*, *Самородок*, *Познай себя: лекторий по начальным основам астрологии и психологии* („M. Lomonosov”); *Universul cărții evreiești*, *clubul cantautorilor „Tovaris gitara”*, *salonul „Fialki po sredam”*, *Lădița cu povești* („I. Mangher”); *Lecturici* („Maramureș”); *Domovionok*, *Biblioteca@ostașii*, („A. Mickiewicz”); *Chimia distractivă*, („Ovidius”); *Basm fără sfârșit* („L. Rebreanu”); *Caruselul de basm* (A. Russo); *Micii genii*, *Căsuța cu povești*, („Ștefan cel Mare”); *Story to Go* (Traian); *Medalia succesului*, *Povestește-mi ceva*, *Generația în papion*, *Legendele din farfurie*, *BiblioPicii* („Transilvania”); *Dialogăm și ne cunoaștem* (Centrul Academic Eminescu).

Și **serviciile de recreere (42)** au generat impact pozitiv și benefic pentru participanți: **teatru** – studioul „Arlekin” („I. Mangher”); Teatrul de păpuși *Bibliopicii* („Târgoviște”); *Teatru de umbre* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Teatrul păpușilor din hârtie* („Maramureș”); **muzică, dans** – *Exersăm la instrumente muzicale*

(Filiala de Arte „T. Arghezi”) *Hora lui Bazatin, ABC-ul muzical* (Centrul Academic Eminescu); **cinema – Educație prin Film** („Alba Iulia”); *Clubul cinefililor* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *CinemaPARC* („H. Botev”), *EdFilm*, („Maramureș”); *Cinemagia* („A. Mickiewicz”); *КиноТерра* („M. Lomonosov”); **jocuri de logică – Regatul Bibliojocuri. Jocuri de societate** (Biblioteca Centrală); *Învățăm, distrându-ne, LEGO* (V. Bielinski); *Prologic* („Ștefan cel Mare”); *CommunityChessClub* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Battle Chess* („A. Donici”); *Laboratorul șahului tradițional și pe tablete* („Transilvania”); *În lumea șahului* (Centrul Academic Eminescu); **atelieri și activități de creație – Atelierul surprizelor** („Alba Iulia”); *Creatart* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Micii creatori* (V. Bielinski); *Meșterița* („Târgoviște”); *Красота своими руками* („M. Lomonosov”); *Studioul de artă plastică, Studioul de ceramică „Eu în lume”* („I. Mangher”); *CreatART* (CAE); *Happy Toddlers*; *Reciclare creativă* („A. Mickiewicz”); *ReCreează frumusețea din tine* („Târgu-Mureș”); *Art&Crafts* („A. Donici”); *В’язалочка* („L. Ukrainka”); *Vino să creezi* („L. Rebreanu”); *BiblioHobbyArt* (A. Russo); *Cartea senzorială, Fantezie* („Ștefan cel Mare”); *Făbricața de Idei* („O. Ghibu”); *Miracol* („Ovidius”); *Miniart pentru pici* (Codru); *Cărți cu benzi desenate*, („Maramureș”); *Papier magic (Traian)*; *Pinacoteca, Făurașii* („Transilvania”).

Serviciile informaționale (14) au servit drept suport în obținerea unui răspuns clar, complet și rapid la cele mai diverse întrebări ale utilizatorilor. Serviciul *InfoHelp* s-a desfășurat în câteva filialele ale BM: *Presa online* („H. Botev”); *LexExpert* (Biblioteca Publică de Drept); *Ediții periodice ale Ucrainei* („L. Ukrainka”).

Analiza evaluativă a serviciilor ne demonstrează că o parte din ele se bucură de popularitate în rândul utilizatorilor, asigurându-le, astfel, durabilitate: *Studioul de ceramică; Clubul cantautorilor; Studioul de artă plastică; „Товарищ зумара”; Clubul „Erudit”; Clubul odesiților din Chișinău; Muzeul patrimoniului cultural al evreilor din Moldova; Salonul „Фюалку по спредам”; Studioul de șah; Universul cărții evreiești* („I. Mangher”); *Красота своими руками; Atelier literar „Самородок”; Здрывушка; Clubul bibliofililor „Открытая книга”; Ceainicul galben; Salonul muzical-literar „Elegia”; Lectorium Puskinian; Cunoaște-te pe tine însuți; Știința sacrală a lui Roerich* („M. Lomonosov”). O parte din serviciile inițiate la începutul anului nu au avut continuitate și au fost sistate din motive argumentate (fie lipsa coordonatorilor, fie că nu au mai fost solicitate): *Teatrul de umbre* (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Ora de engleză, Art&Crafts* („A. Donici”); *ABC-ul limbii franceze, Engleza pentru tine* („Maramureș”); *Meine Reise durch Deutschland (Călătorim prin Germania)* (Biblioteca Centrală); *Chimia distractivă* („Ovidius”) etc.

Ca urmare, filialele BM au dezvoltat servicii de bibliotecă pentru a răspunde cât mai adecvat la nevoile diverse ale comunității chișinăuiene, de la petrecerea timpului liber, joc, experiment la dezvoltare personală și cunoaștere. Noua ofertă s-a concretizat prin randamentul și creșterea numărului de ateliere de creație, servicii de studiere a limbilor, servicii de educație civică, educație interdisciplinară, teatru, cinema ș.a., care au confirmat utilitatea lor într-o societate în continuă schimbare.

4.3 Activități cultural-educative

Programul de lectură *Chișinăul citește*, ediția a XV-a

Cel mai simplu și accesibil mijloc de dezvoltare culturală, creativă și intelectuală a publicului larg rămâne a fi lectura. Programul *Chișinăul citește* are drept obiectiv constituirea unei comunități de cititori prin promovarea valorilor literare și artistice autohtone și educarea culturii lecturii pentru chișinăuieni. Programul, inițial a fost conceput doar pentru un singur titlu de carte, dar pe măsura anilor s-a extins pentru mai multe categorii de utilizatori: copii, adolescenți și adulți.

Pentru 2018 au fost selectate cărțile: *În ospete la ursulețul Marmi*, de Mircea și Jana Grecu (copii); *Universuri paralele*, de Marcel Gherman (adolescenți); *Cenușă rece*, de Mihaela Perciun (adulți).

Conferința de lansare a avut loc la 6 martie 2018 la Filiala „Onisifor Ghibu”. La eveniment au fost prezenți: Gabriela Firea, Primar General al Municipiului București, Silvia Radu, Primar General Interimar al Municipiului Chișinău, autorii cărților, critici literari, scriitori, editori și bibliotecari. Pe marginea cărților și-au expus părerile criticii literari și scriitori. Potrivit criticului literar Maria Pilchin, autorii Mircea și Jana Grecu propun o carte cu conținut psihodidactic, unde la finele fiecărei povești sunt incluse probe de evaluare. Prozatorul și publicistul Vitalie Ciobanu a afirmat că „Marcel Gherman este un talent polivalent și, deși este pasionat de eseu, are o disponibilitate egală pentru diverse genuri literare”. Scriitorul Vladimir Beșleagă a remarcat că Mihaela Perciun propune cititorilor „o carte de mare forță, cognitivă și instructivă”. Autorii cărților și-au exprimat speranța că potențialii susținători le vor îndrăgi operele.

Pe parcursul anului, pentru informarea chișinăuienilor și promovarea cărților, au fost realizate diverse acțiuni: recomandări individuale, expoziții de carte, plasarea informațiilor pe bloguri și rețele sociale, activități culturale – întâlniri cu autorii, mese rotunde, discuții / dezbateri, ore de lectură, înscenarea unor fragmente, prezentări de carte.

Romanul *Cenușă rece* de Mihaela Perciun (Iași, Editura Polirom, 2017 / categoria adulți) reflectă soarta a trei generații care s-au trezit în imposibilitatea de a empatiza între ele.

Întâlnirea cititorilor cu autoarea cărții a fost una interesantă, de cunoaștere a concepțiilor mature și reale, a fost una sinceră și deschisă. Lucrarea a produs impresii asupra cititorilor anume prin luxul de amănunte complementare la descriere, prin expresivitate și originalitate.

Activitatea de totalizare a programului s-a desfășurat în formatul unei *Cafenele literare*, care prevedea interacțiunea directă cu publicul prin întrebări și răspunsuri, prin provocări și dileme. Capacitatea de a lucra ca parte a unei echipe, de a colabora eficient unii cu alții, de a răspunde la întrebări laconic și concis a provocat o luptă argumentată și inteligentă între participanți. Moderatoarea evenimentului, Maria Pilchin, cercetător literar, membru al Uniunii Scriitorilor din RM, a apreciat înalt răspunsurile ingenioase și argumentate ale

cititorilor. Autoarea cărții, Mihaela Perciun, a mulțumit publicului prezent pentru că a găsit răgazul de a descoperi o nouă carte.

Pe parcursul anului în filialele BM au fost organizate: *întâlniri cu scriitoarea (21 / 721 part.), mese rotunde (2 / 36 part.), prezentare de publicații (55 / 818 part.), discuții / dezbateri (13 / 162 part.), ore de lectură (15 / 98 part.). Pe acest segment au fost organizate **106 activități**, la care au participat 1835 persoane.*

Volumul **Universuri paralele** de Marcel Gherman (Chișinău, Editura Știința, 2017) a pus în lumină un mesaj mai special, cu mai multe linii de subiect, ce se înscriu în genurile science-fiction și fantasy. În cadrul activităților desfășurate în filialele BM cititorii s-au familiarizat cu viața și activitatea scriitorului, au adresat întrebări pe marginea cărții și au făcut schimb de impresii.

Cafeneaua literară, ca formă de totalizare a programului, s-a desfășurat la Filiala „Transilvania”. La eveniment au participat: bibliotecari, profesori și adolescenți din toate filialele BM. Moderatoarea, Victoria Fonari, dr. conf. univ., critic literar, a adresat întrebări și a provocat publicul spre discuții. Adolescenții au rămas frapați de cartea scriitorului, pe care o consideră una a prezentului pentru lectură și a viitorului pentru habitat. Marcel Gherman, fiind și muzician, a interpretat câteva melodii la pian, care au servit drept fundal în procesul discuției. Discuțiile au fost sincere și intrigante.

Pe parcursul anului au fost organizate 18 *întâlniri cu scriitorul, la care au participat 659 adolescenți, prezentări de publicații (67 / 1087 part.), discuții /dezbateri (13 / 159 part.) etc. Au fost organizate **127 de activități**, la care au participat 2188 persoane.*

O componentă importantă a programului *Chișinăul citește* o constituie și copiii de vârstă mică și școlară, care au demonstrat că sunt extrem de deschiși pentru astfel de acțiuni. Pentru acest grup-țintă a fost propusă cartea **În ospete la ursulețul Marmi**, autor Mircea și Jana Grecu (Chișinău, Editura Arc, 2017). Acest titlu sugestiv i-a stimulat pe copii să o lectureze cu atenție.

Activitatea de totalizare a programului s-a desfășurat la Filiala „Târgu-Mureș”, unde gazda a întâmpinat publicul cu mici scene teatralizate în baza lucrării. Atmosfera feerică a fost creată de către școlarii și preșcolarii instituțiilor din comunitate.

În perioada de referință au fost organizate *întâlniri cu scriitorul (25 / 1326 part.), prezentări de publicații (94 / 2256 part.), ore de lectură (15 / 2764 part.), spectacole literare (7 / 296 part.), discuții / dezbateri (25 / 457 part.), concursuri (8 / 180 part.). În total, au fost organizate **323 activități** cu 7403 participanți.*

Impactul programului. În cadrul programului *Chișinăul citește* au fost organizate **556 activități cu publicul** care au întrunit **11 426 participanți**; cărțile propuse spre lectură au fost citite de către 1 589 de persoane. Activitățile au fost intens promovate pe blogurile și rețelele sociale ale filialelor – 482 postări, care

au adunat 55 910 de vizualizări unice; 2 706 participanți la program au avut posibilitatea de a se întâlni cu autorii cărților în cadrul a 64 de activități.

Concursul de lectură *Bătălia Cărților*, ediția a IV-a

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a continuat organizarea concursului de lectură *Bătălia Cărților*, realizat în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj. Concursul are drept scop stimularea lecturii în rândul copiilor și adolescenților, precum și promovarea cărților de valoare destinate acestor categorii de vârstă. Lansarea proiectului-concurs s-a desfășurat la 20 martie curent în incinta Bibliotecii „Ștefan cel Mare”, unde filialele au prezentat și recomandat cărțile în mod divers și inedit, astfel dovedind inspirație și profesionalism. Cărțile intrate în concurs pentru cele două categorii de vârstă au intrigat prin tematică și artistism:

Categoria copii (11-14 ani): Cuevas, Micheelle. *Confesiunile unui prieten imaginar*; Birdsall, Jeanne. *Familia Penderwick*; Shafak, Jeanne. *Fetița căreia nu-i plăcea numele său*; Grabenstein, Chris. *Insula doctorului Libris*; Pflugfelde, „Science Bob”. *Nick și Tesla în laboratorul de înaltă tensiune*; Moldovan, Alex. *Olguța și un bunic de milioane*; Porter, Eleonor H. *Pollyanna*; Marx Fitzgerald, Laura. *Theodora Tenpenny și tabloul pierdut*; Oprescu, Adrian. *Tom*; Brown, Jennifer. *Viața pe Marte*.

Categoria adolescenți (15-18 ani): Frankel, Lauren. *Adevăr sau provocare*; Keating, Luy. *Arta visării*; Levy, Marc. *Ea & El*; Fombelle, Timothee de. *Fabuloasa poveste a lui Joshua Perle*; Medina Meg. *Fata care a înlânzit vântul*; Green, Sally. *Jumătatea rea*; Erskine, Kathryn. *Pasăre cântătoare*; Doerr, Antony. *Toată lumina pe care nu o putem vedea*; Atkinson, Kate. *Viață după viață*; Levithan, David. *Zi după zi*.

În perioada martie-noiembrie filialele BM au desfășurat acțiuni de informare și promovare a cărților, au motivat și îndrumat copiii și adolescenții să citească și să participe la concurs. În șirul activităților organizate de către filialele BM se înscriu: prezentări de publicații (126) care au întrunit 1857 participanți, ore de lectură (32) cu 361 participanți, discuții / dezbateri (81) cu 506 participanți.

Bătălia Cărților, proiect implementat în anul 2014, ajuns la a IV- a ediție, confirmă încă o dată necesitatea și utilitatea sa prin creșterea numărului de participanți și a interesului pentru carte, lectură și cunoaștere. Datele statistice denotă că în anul curent, comparativ cu anul precedent, a fost atestată o creștere a numărului de participanți.

În anul de referință numărul copiilor (11-14 ani) înscriși în concurs a fost de 351 participanți. Estimăm o creștere cu 73% (96 part.) față de anul precedent. Numărul celor care au reușit să citească integral cele 10 cărți recomandate este de 108 copii, ceea ce atestă o creștere cu 69 % (33 part.).

La secțiunea adolescenți (15-18 ani) numărul participanților rămâne aproape constant. În anul curent s-au înscris 178 participanți, (cu 6 part. mai mult față de anul precedent), care au dat dovadă de inițiativă,

perseverență și atitudine față de lectură. Din numărul total de participanți, doar 40 de adolescenți au reușit să citească cele 10 cărți recomandate, astfel întocmind și fișele de lectură pentru fiecare dintre ele.

În urma probei de evaluare a fișelor de lectură și a centralizării punctajelor de către membrii juriului, au fost selectați câte 15 participanți din ambele secțiuni.

Timpe de câteva luni consecutive (martie-noiembrie) participanții au avut parte de lecturare, reflecție și sinteză a celor citite, astfel ajutându-i să înțeleagă textele, să-și formuleze opiniile, să găsească argumente pro și contra, să interpreteze un text, obținând diferite competențe, inclusiv competențele evaluative.

Etapa finală cu genericul *Convinge-mă să citesc* a cuprins sesiunea de pledoarii, unde finaliștii și-au susținut cartea preferată în modul cel mai inedit și creativ, au răspuns la întrebările juriului și ale celorlalți participanți. Pe parcursul concursului aceștia au fost monitorizați de un juriu competent: dr. M. Harjevschi, director general, BM „B.P. Hasdeu”; M. Pilchin, cercetător literar, membru al Uniunii Scriitorilor din RM; dr. conferențiar V. Fonari, membru al Uniunii Scriitorilor din RM; L. Grosu, scriitoare, profesor universitar, membru al Uniunii Scriitorilor din RM; E. Taragan, secția Studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”. Juriul a avut misiunea nobilă de a desemna premiile speciale: *Cea mai bună pledoarie pentru carte*, *Cea mai bună fișă de lectură*, *Cea mai bună fișă de lectură pentru Cartea anului 2018*, *Cititorul anului 2018*. Baremul de notare a avut la bază următoarele indicii: originalitatea exprimării, argumentarea, încadrarea în timp, utilizarea termenilor literari.

Cel mai important criteriu în alegerea *Cărții anului 2018* a fost punctajul maxim de aprecieri al semifinaliștilor pe cele două segmente de vârstă.

La **categorია 11-14 ani** pentru prima dată au fost desemnați câte doi participanți la premiul *Cititorul anului* și *Cea mai bună pledoarie pentru carte*.

Cititorul Anului 2018 au fost desemnați:

- Daniel Luchian – Liceul Teoretic „Hyperion”, de la Filiala „Târgoviște”, care a prezentat cartea *Confesiunile unui prieten imaginar*, de Michelle Cuevas, mărturisindu-ne de importanța existenței unui prieten care te poate însoți oricând și oriunde, încurajându-ne să avem mereu încredere în sine.
- Andreea Lazu – Liceul Teoretic „Orizont”, de la Filiala „Ovidius”, care a prezentat cartea *Pollyanna*, de Eleanor Porter, carte ce a coincis cu doleanțele majorității, deoarece aceasta a și fost desemnată *Cartea anului*, împrumutându-ne tuturor acel frumos *joc al mulțumirii* de sine, *joc al bucuriei*.

Cartea anului 2018 pentru secțiunea 11-14 ani a fost desemnată *Pollyanna* de Eleanor Porter cu un punctaj maxim de 457 aprecieri.

Premiul Cea mai bună pledoarie pentru carte:

- Nelea Resteu, Liceul Teoretic „Elena Alistar”, Filiala „Ștefan cel Mare”
- Ilinca Covganeț, Liceul Teoretic „M. Eminescu”, Centrul Academic Eminescu

Cea mai bună fișă de lectură:

- Dorin Braga, Liceul Teoretic „Ion Creangă”, Filiala „A. Donici”

Cea mai bună fișă de lectură pentru Cartea anului 2018:

- Mădălina Postică, Liceul Teoretic „Spiru Haret”, Filiala „O. Ghibu”

În urma deliberărilor, la categoria **15-18 ani**, *Cititorul anului 2018*, a fost desemnată

- Diana Damir, elevă la Liceul Teoretic „Gaudeamus”, cititoare la Filiala „Transilvania”. Învingătoarea a prezentat cartea *Toată lumina pe care nu o putem vedea*, de Anthony Doerr, fiind destul de convingătoare în discursul ei, accentuând că anume aceasta este cartea noii generații, fapt confirmat de mai mulți finaliști.

Premiul pentru *Cea mai bună pledoarie pentru carte* a fost obținut de către

- Valeria Toporeț, Gimnaziul „Nicolae Costin”, Centrul Academic Eminescu.

Premiul pentru *Cea mai bună fișă de lectură*

- Nicoleta Talmazan, Liceul Teoretic „Nicolae Iorga”, Centrul Academic Eminescu.

Cu premiul pentru *Cea mai bună fișă de lectură pentru cartea anului 2018* s-a ales

- Victor Luca, Liceul Teoretic „Ion Creangă”, Filiala „A. Donici” .

Cartea anului, care a acumulat cel mai mare punctaj (163) este cea intitulată *Zi după zi* de David Levithan.

Concluzie. Prin discursurile lor, participanții au dat dovadă de o bună artă oratorică, de o formă impecabilă de exprimare, de ținută scenică, concludență, consecutivitate, toate acestea formând rezultate și succese. E notabil faptul că o bună parte din participanți au devenit deja ambasadori adevărați ai cărților, fiind și concurenții edițiilor precedente, astfel manifestând perseverență și insistență. Toți finaliștii au primit premii bănești și seturi de cărți. E de apreciat și sârguința filialelor care au reușit să mobilizeze cei mai mulți participanți în concurs. Aici menționăm Filiala „A. Donici” (cinci adolescenți din cei 15 finaliști); Centrul Academic Eminescu (patru finaliști la categoria adolescenți); Filiala „Ștefan cel Mare” (trei finaliști la categoria copii); filialele V. Bielinski, „Maramureș” (câte doi finaliști).

Inițiativa comunitară *Citim Eminescu!*

Ediția a IV-a a Inițiativei comunitare ***Citim Eminescu!*** din anul curent, organizată în contextul Zilei Naționale a Culturii, a adunat peste 350 admiratori ai operei eminesciene, care au venit la Centrul Academic Eminescu ca să citească versuri, fragmente din proză, să cânte și să recite versurile marelui scriitor universal. Versul eminescian a răsunat în limbi diferite: română, engleză, franceză, ucraineană, rusă, bulgară, spaniolă.

Au participat copii și tineri din câteva instituții de învățământ: Liceele Teoretice „Mihai Eminescu”, „Nicolae Iorga”, „Mircea cel Bătrân”, „Elena Alistar”, „Dimitrie Cantemir”, „B.P. Hasdeu”, „Tudor Vladimirescu”, „Gaudeamus”, „Liviu Rebreanu”, „Iulia Hasdeu”, „Vasile Alecsandri”, „Miguel de Cervantes”, „Ion Creangă” ș.a.

Admiratori ai creației eminesciene au fost profesorii, actorii, interpreții, bibliotecarii și simpli chișinăuieni.

La eveniment au participat oameni de cultură: acad. Mihai Cimpoi; Vasile Bahnaru; Dumitru Gabura; Dumitru Apetri; Andrei Strâmbeanu; Nina Corcinschi; Larisa Ungureanu, Vlad Zbârciog, Gheorghe Colțun, Nina Josu, Nicolae Jelescu, Vadim Smîntîină, Iurie Casapu. Invitata Maria Mocanu, a interpretat cunoscutul cântec *Colind pentru Eminescu*, pe versurile lui Arcadie Suceveanu și alte piese pe versurile lui Mihai Eminescu.

În cadrul evenimentului a avut loc conferința *Eminescu după Eminescu* organizată și moderată de academicianul Mihai Cimpoi, eminescolog renumit, la care au participat somități din Moldova și din România cu lansări și prezentări de carte. Această acțiune comunitară de lectură a demonstrat considerabila putere a cărții prin opera eminesciană.

ACTIVITĂȚI CU PUBLICUL

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a devenit un spațiu atractiv pentru comunitatea chișinăuiană, adoptând o atitudine practică, dinamică, receptivă la nou și flexibilă. Extinderea și diversificarea programelor de lectură, activităților cultural-educative dedicate unor date remarcabile sau evenimente au adunat un număr impunător de participanți. Pe parcursul anului au fost realizate și desfășurate conferințe, colocvii, lecții publice, mese rotunde, discuții și dezbateri tematice, concursuri, spectacole literar-artistice etc. adresate tuturor categoriilor de utilizatori: copii, adolescenți, tineri și adulți. În contextul activităților culturale remarcăm lansările de carte, întâlnirile cu personalități din domeniul științei, culturii și artei; inițierea de noi proiecte și cluburi de interese.

Filialele care au organizat un număr semnificativ de activități culturale cu publicul sunt reflectate în tabelul ce urmează:

Tabel nr. 1. Topul activităților cu publicul per filială

Filiala	Cantitate	Participanți
„I. Mangher”	1 395	18 520
Centrul Academic Eminescu	529	13 484
„M. Lomonosov”	528	8 994
„Maramureș”	420	6 839
„L. Rebreanu”	336	44 18
„Ștefan cel Mare”	332	5 109
Biblioteca Centrală	304	11 316
„Alba Iulia”	218	5 193
„A. Donici”	211	2 964
Arte „T. Arghezi”	211	5 783
„Transilvania”	209	6309

După forme și tipuri de activități, preponderența revine atelierelor de creație, urmate de orele de lectură, discuții / dezbateri, ore de studiere a limbilor, prezentări de publicații, traininguri și instruirii, lecții publice, reviste bibliografice, spectacole literar-artistice etc.

Tabelul nr.2. Clasamentul formelor de activitate

Activități după formă	Cantitate	Participanți	Participanți per eveniment
Atelier de creație (master-class)	896	9 944	11
Oră de lectură	844	14 850	18
Discuție / dezbateri	691	11 306	16
Oră de studiere a limbilor	587	7 423	13
Prezentare de publicații	579	14 162	24

Traininguri și instruirii	417	5 196	12
Lecție publică	362	7 358	20
Reviste bibliografice	385	3 436	36
Spectacol	351	12 826	36
Concurs (de erudiție, de creație etc.)	276	8 163	29
Activități ludice	224	2 896	13
Întâlnire cu scriitori	131	5 960	45
Vizionarea filmelor artistice materialelor video tematice	112	1 367	12
Alte activități: Saloane, Târguri, Festivaluri, etc.	103	3 673	36

O paletă largă de acțiuni culturale au fost realizate în parteneriat cu instituțiile de învățământ: grădinițe, licee, colegii, școli profesionale, universități etc.; Centre Comunitare pentru Copii și Tineret, Centre de zi pentru persoane cu dizabilități; Uniunea Scriitorilor din Moldova; Uniunea Teatrală din Moldova; Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova; Asociația culturală IDEAL; Uniunea Scriitorilor Români Filiala Chișinău; Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice etc.

În anul 2018 au fost organizate **9 775 activități cu publicul**, din care 2969 de expoziții tradiționale și virtuale. În activități au fost implicați 127 554 chișinăuieni (în medie 19 persoane per activitate). Studiul comparativ denotă creșterea numărului de activități și rata de participare în raport cu anul 2017. Acest fapt a fost influențat de inițierea de noi proiecte și programe, dar și de evenimentele de amploare ale anului.

Activități științifico-literare

Activitățile științifice desfășurate în filialele Bibliotecii Municipale s-au axat pe câteva direcții principale: activități dedicate Centenarului Marii Uniri, personalităților notorii, dezvoltării dialogului intercultural și culturii civice.

Tabel nr. 3. Activități științifico-culturale

Simpozion	9
Conferință	34
Colocviu	5
Masă rotundă	56

Menționăm cele mai de amplasate activități: **simpozioane:** *1 Decembrie - Acum și în veac; Ștefan, Ștefan – Domn cel Mare...; Nicolae Dabija – 70 de împliniri și căutări; Mult e dulce și frumoasă* (Biblioteca Centrală); *Măreția Marii Uniri în An Centenar, Uniți prin cuget, uniți prin simțiri* („Alba Iulia”, „Transilvania”); *La Putna Ștefan stă să ne vorbească spre veșnica Unire românească* („Transilvania”); *Eminescu din perspectiva Centenarului Marii Uniri* (Centrul Academic Eminescu); **conferințe:** *Prezențe hasdeuene în știința și cultura românească: 180 ani de la nașterea lui B.P. Hasdeu; Centenarul Unirii; SOS Autism; Iulia Hasdeu – 130 ani de la trecerea în neființă; Memorii și mentalități: Studii de istorie orală în satele de pe Prut; Chișinăul citește romanul Cenușă rece, autor Mihaela Perciun; Invitație la pauză pentru viață; Poduri de prietenie: Moldova-Rusia, Regiunea Ural* (Biblioteca Centrală); *Basarabia – prima fiică a Țării-Mamă* („Alba Iulia”); *Revenirea Basarabiei în cadrul juridic românesc* (Biblioteca Publică de Drept); *Ziua Bulgarilor Basarabeni; 140 ani de la eliberarea Bulgariei; Hristo Botev – geniul epocii sale* („H. Botev”); *Personalități notorii ale Basarabiei, care au contribuit la trezirea conștiinței naționale în sec. XX - XXI, Rădăcini ale rostirii românești, de la lumină la iluminare. Sesiunea anuală de comunicări științifice a Institutului de Istorie; Lansarea Programului de lectură Chișinăul citește. ed. a XV-a* („O. Ghibu”); *Arhiva sonoră – Memoria Identității Naționale; Ioan Slavici – creatorul nuvelei românești* („Ovidius”); *Eminescu după Eminescu; Unirea cu România are nevoie de mai mulți pași până la realizare; Tema pentru acasă – un imn al libertății și dragostei trecut prin calvarul suferințelor; A vieții împreună: Temeiuri bisericești, istorice și culturale ale unității noastre* (Centrul Academic Eminescu); **colocviu:** *Centenarul Unirii Basarabiei cu România: Contextul și Semnificația istorică* („Târgoviște”); *Icoana basarabeană – element al patrimoniului cultural* (Filiala de Arte „T. Arghezi); **mese rotunde:** *Centenarul marilor împliniri; Romanul lecturilor plăcute* (Kinderland de Liliana Corobca); *Sistarea*

războaielor și menținerea păcii globale; Sănătatea – element de cultură; Promovarea cărții contemporane („O. Ghibu”); Marele fenomen al Marii Uniri; Unirea în creația poezilor basarabeni („Alba Iulia”); Basarabia și Dobrogea – punți de istorie și cultură; A fi profesor e un destin; In memoriam Gheorghe Paladi („Ovidius”); Antreprenor cu dizabilități – un potențial nevalorificat pentru economia națională; Meritocrația iluministă; Poezia și receptarea; Reforma fiscală (Biblioteca Centrală); Prichindel: cele mai frumoase povești ale copilăriei; Cenușă rece (Filiala de Arte „T. Arghezi”); Miracolul Unirii – speranțe și realizări; Obiceiuri și tradiții creștine (Centrul Academic Eminescu); Educația media. Totalurile Concursului republican Ce învăț la Educația pentru media?; Experiența familiei Bugaian – educație alternativă [New Meeting (RO) Homeschooling Moldova; Conlucrare, evaluare, planificare: BPD – Grow Me Up (2); Cuibul democrației – spațiu al inițiativei civice pentru comunitatea chișinăuiană; Dezvoltare profesională și orientare în carieră Girls Inspire; Consumatorul vrea să știe!; Tineri, ONG, probleme, rezolvare (Biblioteca Publică de Drept); Centenarul Unirii, Ziua Independenței Bulgariei; 200 de ani de la nașterea lui Dimităr Mutev – publicist bulgar; („H. Botev”); Язык моих предков угаснуть не должен; Biblioteca și diaspora; Творча взаємодія і радість спілкування; Высокая миссия творца: Анна Евтушенко („L. Ukrainka”) etc.

Pe perioada de referință a anului au avut loc **104 activități cu conținut științific** la care au participat 4 238 persoane.

Una din formele procesului educativ au fost și **lecțiile publice (362)**, în care au fost puse în discuție subiecte de interes ale membrilor comunitari: Luceafărul – 135 de ani de la prima publicare; Cu Eminescu în suflet și în gând; „Cine nu și-a scris istoria cu sânge, acela sau n-a avut-o nicicând, sau crede că poate trăi pe contul istoriei altora” (Gr. Vieru); Câtă știință este în astrologie; Călătorii în jurul lumii; Ecologia în Republica Moldova (Centrul Academic Eminescu); Traficul de ființe umane – fii informat, fii protejat; Pregătire BAC: matematică, fizică; Prevenirea violenței în familie; Club de fizică (Club Smart Fisical Aproach); Cefaleea la copii; Egalitate de gen; Comemorarea victimelor deportărilor staliniste; Difuzarea spoturilor video, bazate pe mărturiile victimelor TFU; Proiect Primăria mea; Podcastul și utilitatea acestuia pentru presa din R. Moldova; Ora de Business pentru copii; Inițiativa globală pentru tineret; Zilele ERASMUS +; Dezvoltare personală (Biblioteca Centrală); Știi să eviți pericolele străzii? Fii în siguranță pe stradă („L. Rebreanu”); Din jertfă s-a născut Unirea, 1918-2018; Regimuri totalitare, Omul în societatea totalitară; Mens Sana in Corpore Sano („Ovidius”); Excepția de Neconstituționalitate, Administrator de insolvență; Legislația în transportul rutier; Aspecte contabile în sfera alimentației publice; Costul produselor și serviciilor: nou în legislație; Prevederile Codului muncii în aplicare; Dizolvarea și radierea persoanelor juridice; Drepturile și obligațiile fiscale; Dreptul și obligațiile în transportul auto; Reguli cu privire la transportul auto; Sistemul de impozitare a persoanelor ce practică activitatea profesională în sectorul justiției; Reguli noi, uzura mijloacelor fixe în scop fiscal; Noile reglementări în Codul Fiscal, anul 2018; Gestiunea eficientă indicatorilor financiari ai companiei; Completarea declarației privind impozitul pe venit VEN12; Funcția socială a avocatului într-o societate bazată pe lege și

conduită profesională; *Ce este medierea?* (Biblioteca Publică de Drept); *Holocaust: Dreptul la memorie; Prevenirea traficului de ființe umane; Holocaust v Moldova; Istoriâ evreev Moldovy; Žizn' Ânuša Korčaka;* („I. Mangher”); *Образовательные проекты ПИЦ, Наука и суеверия; Защита от неионизирующих излучений; Мысль – материальная сила etc.* („M. Lomonosov”) etc.

Lansări de carte

Lansările de carte reprezintă un important centru de greutate din complexitatea evenimentelor de amploare care s-au desfășurat pe parcursul anului în filialele Bibliotecii Municipale: *Lumina unei priviri* de Sergiu Botezatu și Gutiera Prodan; *Călăii secolului XX*, autor Mihai Babele; *Personalități notorii ale neamului* de Gheorghe Baciu; *Homo Moldovanus Sovietic. Teorii și practici de construcție identitară în R(A)SSM (1924-1989)* de Octavian Țicu; *Singurătatea în vid* de Vitalie Răileanu, Mihai Cotruna; *Basarabia sufletului meu* de Maria Tonu; *Enigma ființării mele* de Ion Gorgan; *Duminica gândurilor* de Nicolae Schițco; *Alexandra* de Veronica Pârlea-Conovali; *Fabrica de Genii* de Vlad Grecu; *Ultimul profet adevărat* de Val Butnaru; *Harta* de Leo Bordeianu; *Școala Teologică din Basarabia (1812 - 1917)* de Diana Ețco; *In Nonime Mentis, Anima de Shanty Nilaya & Traian* de D. Stănciulescu; *Acasă* (antologie de poezie patriotică); *O limbă, un neam* (antologie de poezie); *Amurgul tăcerii* de Natalia Pântea („O. Ghibu”); *Balanța vărsătorului, vederea mergătorului* de Iulian Filip; *Să mă ierți, Variațiile soarelui; Primăvară*, autor Nicolae Bălțescu; *Somn letargic*, Vlad Grecu; *Bine*, autor Igor Guzun; *Mic almanah al marilor oameni (pe care i-am cunoscut)* de Teodor Baconschi; *Oglinda spovedaniei*, autor Tatiana Afanas-Crăciun; *Creația scriitorului Grigore Șerban. In memoriam; Expectancy and self – esteem: Youth age peculiarities*, de Ecaterina Moga; *Capcanele Facebook-ului*, autor dr. Remus Runcan; *Miniaturi dunărene*, autor Dunia Pălăngeanu; *Sunt stea în universul călător*, autor Ofelia Martin; *Rămâi pentru totdeauna*, autor Lucia Brainstorm; *Poeme pentru mai târziu*, autor Dumitru Brăneanu, *În raza memoriei, Frumușica floreșteană* de Tudor Țopa; *Valsul frunzelor de dor*, autor Mariana Păduraru; *Frica*, autor Lidia Vrabie; *Malul stâng întreabă malul drept*, autor Irina Nechit; *Acorduri în C minor*, autor Corina Bezdâga; *Minte-mă ca-n prima zi*, autor Mariana Raileanu; *Războiul monumentelor*, autor Iulian Rusanovschi; *Cuvinte pline de farmec*, de Florentin Clipa; *Îmbrățișați de emigrări*, autor Mariana Iurcu; *Desculți prin iarbă*, autor Dorina Codreanu; *Însemnările unei femei în tranziție – O ultimă iubire*, autor Corneliu Filip; *Brandul personal ești tu* de Hustiu Bibire Alexandra; *Viața de câine a unui copil*, autor Teodor Popovici; *69% de Dor*, autor Doina Strulea; *Leagăn pentru suflet; Cartea citită de vânt*, autor Ion Colesnic; *Anul 1918 în emisiunile Europei libere (1955-1991)*, de Sergiu Musteață; *Anotimpuri colorate* de Emilia Plugaru; *Printre rânduri, printre gânduri ... printre oameni*, de Mioara Hususan; *Românul s-a născut poet* de Gabriela Costescu (Biblioteca Centrală); *Invazia* de Claudia Partole; *Fiul lui Păcală se duce la școală* de Titus Știrbu; *Jocul de-a cuvintele și Cercei de cireșe* de Ion Anton („Ștefan cel Mare”); *Fântâna babei Ileana* de A. Grama; *Amintiri din*

raiu copilăriei de E. Tamazlăcaru („Alba Iulia”); *Și într-un ceas gândești la viața toată*. Antologie îngrijită de Florian Copcea; *Mihai Eminescu. Luceafărul = L'astre du soir = O Eonepos*: ediție în limba română, franceză și greacă; Мирослава Метляева. *От стереотипа к оригинальности перевода: Поэма Михая Эминеску „Лучафэр” в русском пространстве*; Михай Еминеску. *Бедният Дионис*. (*Sărmanul Dionis: proza integrală a lui Eminescu* (trad. în l. bulgară de Ognean Stamboliev); Mihai Eminescu, *Sărmanul Dionis = Povero Dionisio*: ediție bilingvă româno-italiană (trad. de Alina Mădălina Văcaru); *Ideea de Dumnezeu în poezia lui Eminescu* de Theodor Damian.; *Trei destine astrale: Eminescu, Creangă, Veronica* de Elena Condrei; *Cu fața spre universalitate: Dialoguri cu Mihai Cimpoi*; *Arheul eminescian la Cernăuți. Interviu* de Elena Condrei; *Eminescu în arta medaliei. 1871-1989* de Constantin Mălinaș (Centrul Academic Eminescu).

În concluzie. Cele mai multe lansări de carte, cu rezonanță în mediul cultural, au avut loc la filialele: Biblioteca Centrală, „O. Ghibu” și Centrul Academic Eminescu. Pe parcursul anului au fost organizate peste **120 de lansări de publicații** cu participarea a 2 499 persoane.

Întâlniri cu personalități

O verigă importantă în activitatea filialelor BM au fost și **întâlnirile cu personalități** din cele mai diverse domenii, reunite într-o serie de activități, precum: întâlnirea cu Președintele României Traian Băsescu. Evenimentul a demonstrat că spațiul bibliotecii poate fi o scenă unde politicienii pot discuta în direct cu publicul larg; întâlnirea cu poetul Dumitru Brăneanu, Președinte al Filialei Bacău a Uniunii Scriitorilor din România. Această colaborare a generat un șir de evenimente: donație de cărți; lansări de carte etc. (Biblioteca Centrală).

La Filiala „O. Ghibu” a avut loc o minunată întâlnire cu scriitorii autohtoni și europeni: Michaël Vandebriel, poet (Belgia); Lucia Țurcanu, doctor în filologie, redactor la Editura „Arc” din Chișinău; Angela Pînzaru, poetă (Israel); Vitalie Răileanu, cercetător și critic literar; Lucian Vasiliu, scriitor, editor (România); Nicolae Popa, scriitor; Călina Trifan, poetă și eseistă; Ana Bantoș, critic și istoric literar; Alexandru Bantoș, publicist moldovean, editor, redactor-șef al revistei de știință și cultură *Limba Română*.

Festivaluri

Festivalul Internațional de Proză, ed. I-a, a avut la bază lansări de carte (34) ale participanților: *Lumina unei priviri* de Sergiu Botezatu și Gutiera Prodan, *Mihai Babele - personalități ale istoriei noastre*, Arcadie Suceveanu; *Personalități notorii ale neamului* de Gheorghe Baciu; *Homo Moldovanus Sovietic, Teorii și practici de construcție identitară în R(A)SSM (1924-1989)* a istoricului Octavian Țicu; *Singurătatea în vid* de Vitalie Răileanu, Mihai Cotruna; *Basarabia sufletului meu*, antologie alcătuită de scriitoarea și editoarea Maria

Tonu; *Duminica gândurilor* de Nicolae Schițco; *Școala Teologică din Basarabia (1812 - 1917)* de Diana Ețco; *Fabrica de Genii* de Vlad Grecu; *Ultimul profet adevărat* de Val Butnaru etc.

În cadrul Festivalului Internațional de Proză „Quadrat” a fost lansată revista de proză și arte vizuale „Quadrat” nr. 1. Evenimentul s-a desfășurat la Filiala „O. Ghibu” prin contribuția Uniunii Scriitorilor din Moldova, Fondului Culturii Scrise din Moldova în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. La eveniment au participat scriitori din Azerbaidjan, R. Moldova, România, Rusia și Ucraina.

Festivalului etniilor, ed. a XVII-a, devenit tradițional deja, are drept scop valorificarea și perpetuarea tradițiilor minorităților naționale, precum și dezvoltarea dialogului intercultural, consolidarea relațiilor de prietenie între reprezentanții diferitor etnii, conlocuitoare pe teritoriul țării. Filialele minorităților „H. Botev”, „L. Ukrainka”, „A. Mickiewicz”, „I. Mangher”, „M. Lomonosov” participă activ în cadrul festivalului cu expoziții și prezentări de publicații, promovează serviciile și activitățile destinate etniilor naționale.

Festivalul „Primăvara poloneză în Moldova” inițiat de către Filiala „A. Mickiewicz” adună comunitatea pentru activități interactive și expoziționale, valorificând tradițiile și cultura poloneză. Utilizatorii bibliotecii au aflat și au cunoscut despre istoria și tradiția costumului polonez, despre Polonia științifică și cinemateca poloneză.

Festivalul Internațional „Розите на България” (Societatea Științifică a Bulgarilor din Moldova în parteneriat cu Filiala „Hristo Botev”) adună comunitatea bulgară din Moldova pentru susținerea și promovarea culturii și tradițiilor etniilor bulgare.

Filiala „I. Mangher” organizează **Festivalul cărții evreiești**, aflat la cea de a XXII-a ediție, unde se desfășoară o gamă largă de activități cu conținut tematic și expoziții de carte.

Activitate expozițională

Formele activităților expoziționale de toate tipurile au permis chișinăuienilor să se manifeste, etalându-și talentul și măiestria. Filialele BM au găzduit expoziții de excepție ale multor personalități din arta plastică, dar și de grup. Au fost organizate **95 de expoziții**, la care participanții (4 029) s-au recreat într-o atmosferă prielnică și armonioasă.

Biblioteca Centrală a organizat **13 expoziții de artă**, dintre care expoziții personale ale pictorilor Florentin Leancă, Mihail Mungiu, Valentina Brâncoveanu, Iurie Răileanu și expoziția de fotografii *Pe urmele lui B.P. Hasdeu* de Vasile Șoimaru. Pe parcursul anului au fost organizate și expoziții individuale și de grup: M. Eminescu – *Raza Gândului Etern* de Ion Daghi, *Prin viață cu umor* de Valeriu Curtu, *Feerie de flori și portrete* de Svetlana Vizitiu, *Colinde în culori*, *Oameni care inspiră*, *Vise în livadă* etc.

Filiala „Transilvania” a organizat **11 expoziții** de pictură și artă grafică, promovând astfel lucrările artiștilor plastici începători, (Liceul Academic de Arte Plastice „Igor Vieru”) și a copiilor de la Studioul de Arte

Plastice Centrul de Creație „Ghiocel” (serviciul Pinacoteca). Au fost organizate expoziții de pictură *Tineretul creator*, tineri care fac parte din Asociația Internațională a Artelor Plastice UNESCO; *Iarna în tehnicile grafice*, tinerii graficieni de la Uniunea Artiștilor Plastici; *Aer verde, matern...*, copii de la Studioul de Arte Plastice și Centrul de Creație al Copiilor „Ghiocel”; *Centenarului Marii Uniri*, copii de la Liceul Academic de Arte Plastice „Igor Vieru” și Școala primară nr. 83 „Grigore Vieru”; expoziția de fotografii *Personalități și peisaje* de Iurie Foca etc.

Menționăm în continuare și alte expoziții personale și de grup: *Feeria culorilor* de Gutiera Prodan („O. Ghibu”); *O viață în lumea frumosului* de Ana Evtuşenco (Filiala de Arte „T. Arghezi”); *Raze de creativitate* („L. Rebreanu”); expoziție de ceramică *Împreună încercăm să facem lumea mai bună, Orașul meu din albe flori de piatră, Moldova-colțișor de rai*, tineri de la Centrul de Zi și Activități pentru persoane cu dizabilități de intelect „START”; expoziție-vernisaaj *Magia biserului* de Natalia Serbul („L. Rebreanu”); *expoziție de artizanat*, meșter Margareta Crasnojon („Transilvania”); *expoziție de lucrări în bronz* de Iurie Terehov („M. Lomonosov”); *expoziție de grafică artistică* de A. Colâbneac („M. Lomonosov”); *Bună ziua, vară!* organizat de către Centrul de agrement KEDEM („I. Mangher”); *În așteptarea sărbătorii* (batic) de Olesea Sukkot Șibeeva („I. Mangher”); *expoziție de aparate de fotografiat* (de tip nou și vechi), Universitatea „Valahia” Târgoviște, România („Maramureș”) etc.

4.4 Activități pentru persoane cu dizabilități

Un rol vital în activitatea bibliotecii publice îl reprezintă și creșterea nivelului de incluziune socială a persoanelor cu cerințe educative speciale (CES). Biblioteca Municipală susține și creează condiții adecvate integrării persoanelor cu cerințe educaționale speciale în societate. În perioada de referință filialele BM au oferit copiilor și tinerilor cu CES șansa de a participa activ în cadrul diverselor programe și servicii. În acest context Biblioteca Centrală a organizat expoziția de fotografii *Oameni care inspiră*, la care și-au expus lucrările 12 persoane cu dizabilități, fiind lideri comunitari, oameni de artă, sportivi, comunicatori și specialiști media, elevi și inițiatori de proiecte sociale. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova (AOPD), Centrul Media pentru Tineri și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, cu susținerea financiară IM Swedish Development Partner.

Masa rotundă cu genericul *Antreprenor cu dizabilități – un potențial nevalorificat pentru economia națională* a fost organizată la Biblioteca Centrală de către Institutul Național de Cercetări Economice în parteneriat cu Asociația antreprenorilor cu dizabilități din Republica Moldova. S-a urmărit scopul de a identifica particularitățile activității antreprenoriale ale persoanelor cu dizabilități, de a elimina barierele specifice cu care se confruntă antreprenorii cu dizabilități la etapa înființării și dezvoltării afacerilor. În cadrul clubului *Impresii din viață și cărți*, a avut loc o întâlnire cu Lilia Puzderi, persoană cu dizabilități, care și-a exprimat opiniile despre rolul femeii în politică. Lansarea de carte *Femei puternice cu abilități diferite / Istorii*

de succes, de Mariana Țibuleac-Ciobanu a evidențiat zece istorii de succes ale femeilor cu dizabilități din diferite domenii, în scopul de a promova potențialul femeilor și contribuția lor enormă în comunitate. În cadrul evenimentului de lansare cele zece femei de succes au povestit despre reușitele lor în sport, artă, pedagogie și alte domenii, despre stereotipurile pe care le-au depășit, despre cum și-au apărat drepturile în diferite situații. În cadrul serviciului *Diabetul juvenil* a avut loc o instruire la tema *Diferiți dar egali*, accentul fiind pus pe înțelegerea că discriminarea începe de la prejudecăți și anumite etichete pe care le pune societatea.

Activitățile organizate la Filiala „Maramureș” de comun acord cu Centrul de Zi și Activități pentru persoane cu dizabilități de intelect „START” și Centrul „Planeta Carității” încurajează, mobilizează, sprijină și socializează această categorie de beneficiari. Orice activitate este un prilej de comunicare, de dezvoltare a atenției, a memoriei, a gândirii, a imaginației prin sporirea interesului și curiozității. Activitățile organizate cu acest grup presupun tehnici și metode particulare care completează procesul informativ-formativ, printre care menționăm terapia cognitivă, ludoterapia, art-terapia. Participanții au beneficiat de ateliere de lectură și creație cu diverse tematici în cadrul serviciilor *Teatrul păpușilor din hârtie* și *Cărți cu benzi desenate*.

Filiala „I. Mangher” a colaborat cu Centrul de zi „HESED leghuda” din Chișinău și Centrul din Bălți; Grădinița de copii slabvăzători nr. 135; Liceul pentru copii slabvăzători și Centrul de zi de socializare și dezvoltare a copiilor cu necesități speciale „Atenție”. Activități de formare și dezvoltare a stilului de viață sanogen au fost organizate în cadrul serviciului *Modul sănătos de viață*. Copiii și tinerii au fost antrenați și în alte activități educative, recreative și distractive.

Concluzie. Activitățile organizate au avut drept scop promovarea participării depline a acestor persoane în viața comunității, care conduc la îmbunătățirea calității vieții lor, precum și la afirmarea individuală a fiecăruia. Biblioteca Municipală va asigura continuitate și complementaritate procesului de susținere și dezvoltare a persoanelor cu cerințe educaționale speciale.

4.5. Analiza satisfacției utilizatorilor

În perioada iunie-noiembrie 2018 Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a participat la Campania de sensibilizare „E biblioteca MEA”, din cadrul Programului Novateca, care a urmărit schimbările și inovațiile bibliotecilor publice din Moldova din ultimii ani și promovarea noii *Legi cu privire la biblioteci*. În acest context, filialele BM au interacționat zilnic cu utilizatorii, rugându-i să insereze într-o cutie de opinii răspunsul la întrebarea **De ce revin la bibliotecă?** Filialele au dat dovadă de creativitate și au confecționat cutii pentru mesaje care de care mai sugestive și mai atractive.

Au fost colectate **2 458 de mesaje** de la utilizatori de diferite vârste și cu statut social diferit. Mesajele au avut avantajul de a permite exprimarea satisfacției utilizatorului, vizavi de resurse, servicii, programe, colecții, spații, bibliotecari, contribuind, astfel, la o estimare realistă. Răspunsurile ne-au ajutat să identificăm cele mai importante aspecte din activitatea BM care-i motivează pe utilizatori să revină la bibliotecă iar și iar. Din mesajele lăsate desprindem câteva direcții tematice, vizând motivul pentru care revin la bibliotecă: *pentru a citi (cărți, presă) și pentru a împrumuta cărți; pentru studiu și informare; pentru a utiliza calculatorul, internetul, tabletele și a se instrui IT; pentru a comunica și a socializa, pentru a participa la activități, programe și servicii; pentru destindere și relaxare; pentru spațiile frumos amenajate, atmosfera relaxantă și atitudinea binevoitoare a bibliotecarilor.*

Cartea rămâne a fi semnul distinctiv al unei biblioteci și principalul produs care aduce chișinăuianul la ea. Aceștia obișnuiesc să vină la bibliotecă **pentru lectură și împrumutul cărților la domiciliu**. 55% (fiecare al doilea) dintre utilizatori a menționat că revin la bibliotecă pentru a citi și pentru a împrumuta cărți: „...să citesc...”, „...să împrumut cărți...”, „...aici găsesc apariții editoriale noi...”, „...ediții periodice...”, „...să citesc presa ucraineană...”, „...să aflu lucruri noi din cărți...”, „...să citesc cărțile din Concursul Bătălia Cărților...”, „...cărțile mă fac fericit...”, „...ador lectura...”, „...pentru că nu-mi văd viața fără cărți”, „Aici găsesc cărțile ce mă reprezintă, îmi plac și mă fac fericită”. **Calificativele** cu care apreciază colecția de carte a BM sunt: *fabuloasă, interesantă, variată, irezistibilă, magică, captivantă, care merită citită* etc. De asemenea, ei menționează **accesul gratuit** la colecția bibliotecii: „...Biblioteca îmi oferă posibilitatea să citesc mai mult, dar să nu fiu nevoită să-mi procur cărțile”, „...este econom... nu trebuie să cumpăr cărți...”, „Biblioteca îmi oferă posibilitatea de a lectura simplu și plăcut, dar cel mai important – gratis”, „...să cumperi cărți acum e foarte scump, de aceea vin la bibliotecă”, „Pot beneficia de cărți noi, fără să le cumpăr”. Cele mai multe răspunsuri pentru lectură și împrumutul cărților le găsim în mesajele de la filialele: „Ștefan cel Mare”, CAE, „A. Mickiewicz” și M. Costin.

Diversificarea și regândirea serviciilor din perspectiva modernizării, inovației și conectării la tehnologii, au transformat biblioteca într-un centru comunitar accesibil tuturor categoriilor de public. Drept rezultat, 47,5%

din utilizatorii care au lăsat mesaje, au menționat că revin la bibliotecă **pentru a participa la servicii**, cele mai populare fiind serviciile de instruire IT: „**Revin la bibliotecă pentru că sunt lansate multe servicii, activități în domeniul tehnologiilor informaționale, care includ instruirii benefice utilizatorilor. Cu satisfacție am descoperit Serviciul de robotică!**”, „...vin și am să revin la serviciile IT...”, „...să-mi creez propria cărțuție la atelierul digital „Story Jumper”...”, „...să învăț Coding”, „...revin la serviciul „Seniorii și IT”...”, „...să particip la serviciile pe tabletă...”, „...să învăț cum să realizez o diplomă, o prezentare în Power Point, un document Word...”, „...am cunoscut aplicații noi: FlipaClip, Stop Motion...”, „...pentru a construi Roboței și pentru a mă juca cu ei...”, „...pentru că învăț la tablete aplicații noi...” ș.a. **Serviciile educaționale** îi ajută să-și dezvolte diverse competențe și abilități: „...deoarece aici mereu se întâmplă ceva nou și interesant și învăț să lucrez în echipă”, „...pentru că serviciile bibliotecii sunt utile și atractive...”, „...pentru că îmi place să joc teatru pe degete...”, „...aici învățăm să facem scenarii și să înscenăm poveștile îndrăgite...”, „...să studiez limba engleză. E un mare ajutor pentru cei ce nu-și permit cursuri cu plată...”, „...să împlinesc macrameu...”, „...să învăț bunele maniere...”, „...să modelez și să desenez...”, „...să joc șah...” „...să particip la serviciile „InfoȘcoala”, „Să reauzim povestea”, „Jocuri CuMinți”...” etc., „Serviciile sunt foarte interesante și utile, de aceea revin de fiecare dată”. În mare parte utilizatorii numesc activitatea sau instruirea la care participă, fără a denumi serviciul. Se creează concluzia că nu cunosc că aceste instruirii au loc în cadrul unor servicii. Cele mai multe răspunsuri au fost înregistrate în filialele „A. Mickiewicz”, „Ștefan cel Mare”, „Ovidius”, „Transilvania”, „A. Donici”, „L. Rebreanu”.

Biblioteca ca **spațiu de recreere și socializare constituie** al treilea motiv care-i face să revină la bibliotecă (37,5%): „...să mă joc...”, „...să mă întâlnesc cu prietenii”, „...să socializez...”, „...să petrec timpul liber...”, „...să mă relaxez...”, „...să mă distrez cu prietenii...”, „...aici învăț a comunica cu prietenii și colegii mei...”, „...a petrece timpul liber plăcut...”, „...să privesc desene animate cu prietenii...”, „...pentru a petrece timpul util și plăcut...”, „Niciodată nu m-am gândit că la bibliotecă aș putea lega prietenii la vârsta mea, vârsta a treia. Revin la bibliotecă pentru socializare, pentru a-mi petrece timpul util, împărtășindu-mi experiența cu cei de-aici, de la serviciul „Șezători de altădată”. Biblioteca este a doua mea casă, cu frați și cu surori”. Mesajele cu cele mai multe răspunsuri pentru recreere și socializare le atestăm la filialele „A. Mickiewicz”, CAE, „M. Ciachir”, „Ștefan cel Mare”.

30,2% din cei care au scris mesaje consideră biblioteca locul ideal **pentru studiu și informare**. Ei afirmă că revin la bibliotecă pentru: „...să fac teme...”, „...să învăț...”, „...să găsesc informații noi...”, „...locul ideal să mă pregătesc de teză...”, să fac postere tematice, „...să-mi dezvolt vocabularul...”, „...dezvoltare profesională...”, „...să utilizez calculatorul pentru realizarea referatelor...”, „...să ne autoperfecționăm, să ne inițiem în diverse domenii...”, „...să-mi perfecționez mereu cunoștințele din domeniile: pedagogie, psihologie, istorie și medicină...”, „...învățarea și cercetarea este un proces continuu...”, „...pentru a mă pregăti pentru

seminare și examene...”, „... să-mi formez personalitatea...”, „...biblioteca mă ajută pentru sarcinile școlare și pentru dezvoltarea individuală...”, „...să învăț un instrument muzical...”. Astfel de mesaje se regăsesc într-un număr mai mare la filialele „A. Mickiewicz”, CAE, „M. Ciachir”, „Alba Iulia”, Codru.

Programele, concursurile, campaniile, organizate la nivel de rețea, fac să revină la bibliotecă 23,3% din persoanele care au scris mesaje. Cele mai populare sunt: *Chișinăul citește și Bătălia Cărților*, urmate de *Să reauzim povestea*, *Nocturna bibliotecilor*, *Săptămâna zâmbetului*, *Săptămâna științei*, *Ziua ușilor deschise* și *Citim Eminescu*.

Pentru a utiliza Internetul și WI-FI revin 19,6%: „...**biblioteca a devenit atractivă datorită faptului că este dotată cu calculatoare...**”, „...**a devenit locul preferat pentru cei care nu au un computer acasă...**”, „...tare ne-a fost mirarea când am aflat că putem **accesa Internetul gratis...**”, „...vin pentru WI-FI...”, „Accesul gratuit la internet și tablete este un plus și e foarte mare...”, „...revin să fac cercetări la calculatorul public...”, „...să găsesc informațiile necesare la calculator...”.

17% din utilizatorii care au scris mesaje revin la bibliotecă **pentru a participa la diverse activități**: *întâlniri cu scriitori, interpreți, personalități, istorici, sportivi, oameni de artă, nutriționiști, prezentări de carte, discuții, ore de lectură, ateliere de creație, cenacluri ș.a.*

La fel, în rândul mesajelor, am găsit răspunsuri care demonstrează **satisfacția față de confortul oferit de bibliotecă și profesionalismul bibliotecarilor** (41%): „...Confortul oferit de bibliotecă, profesionalismul angajaților și romanele irezistibile mă vor readuce mereu aici...”, „...Atmosfera calmă care predomină aici mă ajută să mă relaxez...”, „...aici e plăcut și bibliotecarul e mereu gata să te ajute...”, „...spațiile sunt luminoase și încăpătoare, personalul amabil și politicos...”, „îmi place la bibliotecă mobilierul, anturajul... bibliotecarele amabile și receptive...”, „...atmosfera plăcută, personalul amabil și condiții excelente de recreere...”.

Concluzii: Persoanele care și-au împărtășit impresiile în mesaje au fost deschise spre comunicare, relatând cu sinceritate *de ce revin la bibliotecă*; și-au exprimat opiniile, sugestiile, doleanțele referitoare la activitatea, serviciile, ambianța și angajații bibliotecii. Și-au arătat mulțumirea față de diversitatea fondului de carte, diversitatea serviciilor, de posibilitatea de a folosi wi-fi și calculatoarele, gratuitatea serviciilor bibliotecii. Apreciază atitudinea mereu binevoitoare și profesionalismul bibliotecarilor, calitatea serviciilor prestate, atmosfera relaxantă a bibliotecii și condițiile de studiu deosebite.

Următorul mesaj exprimă cel mai bine toate cele relatate mai sus: „*Consider că biblioteca a devenit foarte relevantă în era digitală! Și este nevoie de bibliotecă și de serviciile oferite de bibliotecari mai mult ca niciodată! Merci tuturor bibliotecarilor pentru lucrul pe care îl fac! Acesta-i motivul de ce revin la bibliotecă, și revin cu drag!*” (Paula Moțoc, Filiala „Transilvania”). Biblioteca Municipală va ține cont de preferințele utilizatorilor pentru a fi pe măsura așteptărilor tuturor chișinăuienilor.

4. PROIECTE. PARTENERIATE ȘI COLABORĂRI

Biblioteca Municipală are o viziune clară asupra rolului ei în cadrul comunității. Prin relațiile de parteneriat cu instituții educaționale, sociale, medicale, culturale, cu societatea civilă se schimbă idei și experiențe pentru a contribui la dezvoltarea comunității chișinăuene prin instruirii, servicii, produse.

Parteneriatele sunt benefice pentru îmbunătățirea calității ofertelor și pentru extinderea serviciilor informaționale.

Filialele Bibliotecii Municipale au încheiat 326 de acorduri, din care 17 sunt la nivel internațional. Stabilirea parteneriatelor a condus la:

5.1. Inițierea noilor proiecte

În anul 2018 două proiecte mici ale Filialei „A. Mickiewicz” au fost aprobate de către Consulatul Poloniei în RM. Astfel, biblioteca deține acum o boxă portabilă cu Bluetooth, două microfoane, 7 căști și un Memory Stick, iar balustrada din inox pentru scările din fața bibliotecii, își îndeplinește bine rolul de sprijin la urcare sau coborâre. Totodată, la final de an, referentul Ambasadei Poloniei în RM ne-a anunțat că filiala polonă a fost înscrisă în Campania „110 bibliotek na stulecie niepodległości” (110 biblioteci la Centenarul independenței) inițiată de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polonia, iar acest lucru a însemnat că biblioteca a obținut o tablă magnetică, cărți noi și jocuri de socializare interesante, cu tematică istorică. În cadrul proiectului FII CONECTAT susținut de către Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova la Filiala „A. Mickiewicz” au fost elaborate materiale promoționale.

Proiectul „Amenajarea complexă a teritoriului adiacent Centrului Academic Eminescu - Spațiu urban” în sumă de 150 mii MDL prin intermediul Bugetului civil Chișinău și 35 mii lei din partea Asociației Naționale a Oamenilor de Creație din Moldova a fost o realizare de succes datorită conlucrării cu Administrația Publică Locală și personal cu Primarul General Interimar Ruslan Codreanu. În ziua de 14 octombrie – Hramul Chișinăului, CAE a organizat un eveniment de anvergură la care au participat mai multe personalități chișinăuene: acad. Mihai Cimpoi, Serafim Urechean, protoiereul Ioan Ciuntu, Iulian Filip, Ianuș Țurcanu, Vasile Grozavu, Traian Vasilcău, Andrei Strâmbeanu, Gheorghe Bâlici, Mariana Harjevschi, Lidia Kulikovski, Renata Verejanu, Mihai Chirilă, Tudor Grimalschi, Gheorghe Reabțov, Raisa Rogac; din România: Theodor Codreanu, Lina Codreanu, Ion Pop; chișinăuienii care au susținut acest proiect. A avut loc *Dezvelirea și sfințirea bustului Mihai Eminescu*, autor Romi Adam din Alba Iulia, România. Acad. Mihai Cimpoi a ținut un discurs cu genericul *Un INEDIT „reazem” eminescian* menționând: *Instalarea bustului în fața Centrului Academic Internațional Eminescu din Chișinău – unic în spațiul românesc și în întreaga lume – reprezintă un INEDIT punct de reper, un reazem cum zicea Grigore Vieru, cel care făcea un Legământ cu autorul*

Luceafărului în anii '60 ai secolului trecut, al valorilor naționale cu care intrăm acum în dialogul valoric european și universal. A fost făcută sfințirea bustului *Mihai Eminescu* și a sediului CAE de către protoiereul Ioan Ciuntu, parohul Bisericii *Sfânta Teodora de la Sihla* și prezentat spectacolul *Odă orașului Chișinău*, la care au recitat poezii scriitorii Iulian Filip, Traian Vasilcău, Ion Cuzuioc, Gheorghe Bâlici ș.a.

De asemenea, la Centrul Academic Eminescu în cadrul proiectului *Trasee eminesciene* a fost organizat *Concursul internațional de recital din lirica eminesciană La Putna: Tinerii pe urmele lui Eminescu* (etapa municipală) în parteneriat cu Direcția Generală Educație, Cultură, Tineret și Sport (DGECTS) a Consiliului municipal Chișinău. Concursul este susținut de Consiliul Județean Suceava, Centrul Cultural Bucovina, Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Mănăstirea Putna și Centrul pentru Susținerea Tradițiilor Bucovinene. Obiectivele Concursului internațional de recital din lirica eminesciană *La Putna* sunt: promovarea operei eminesciene în rândul elevilor și conștientizarea de către participanți a importanței studierii operelor poetului Mihai Eminescu. Prestația elevilor a fost apreciată de un juriu competent, alcătuit din specialiști în domeniu, care au apreciat originalitatea și valoarea artistică a textelor selectate, dicția și pronunția, ritmurile variate de vorbire și ținuta scenică a elevilor.

Filiala „Târgoviște” în parteneriat cu Biblioteca „Panait Istrati”, Brăila a participat la Proiectul Național *Orașul Meu – Orașul Tău*.

Biblioteca – o lume a cărților, proiect de parteneriat educațional pentru dezvoltarea personală a preșcolărilor, prevenirii și combaterii abandonului școlar, inițiat la finele anului 2018 de către Filiala „Ștefan cel Mare” în colaborare cu Biblioteca „Duliu Zamfirescu” din județul Vrancea, România.

Proiectul „O lecție de Istorie altfel” a avut un succes deosebit la Filiala „Ovidius”, având drept scop formarea spiritului critic la elevi, analiza și sinteza datelor și structurarea logică a unui răspuns în raport cu anumite surse. Orelle de istorie au avut un impact major asupra participanților. Mărturiile profesorilor, cercetătorilor științifici voluntari de la Institutul de Istorie al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, le-au trezit elevilor un interes aparte, dincolo de spațiul formal al sălii de clasă. Cercetătorii științifici le-au propus tinerilor să privească istoria cu alți ochi, ajutându-i, astfel, să-și formeze anumite abilități de cercetare a documentelor, hărților, de stabilire a cauzelor și efectelor, de argumentare a opiniei. În cadrul proiectului au fost implicați și Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada”, Consiliul Județean Constanța.

4.2. Parteneriate

Reorganizarea programelor de lectură, a serviciilor

În parteneriat cu Teatrul Municipal „Guguță” în zece filiale ale Bibliotecii Municipale s-a realizat Programul de promovare a lecturii în voce „Să reuзим povestea”. Prin acest program biblioteca a încurajat copiii, dar și părinții, să comunice, să empatizeze, să socializeze și chiar să participe la interpretarea unei povești alături de bibliotecari și actori. De asemenea, programul a contribuit la insuflarea dragostei pentru lectură, a susținut copiii să-și dezvolte imaginația și creativitatea, și-au îmbogățit

vocabularul, au fost încurajați să se exprime corect și coerent, și-au dezvoltat curiozitatea și au petrecut timpul într-un mod plăcut, amuzant și distractiv.

Asociația culturală IDEAL a organizat o seară de creație la Filiala „O. Ghibu”, unde au participat: acad. Vasile Căpățână, Ilie Văluță compozitor; Iulian Filip, scriitor; Ianoș Țurcanu, scriitor; Romeo Șerbina, scriitor; Lidia Grosu, scriitoare; Ion Ciocan, critic și istoric literar; Tatiana Afanas-Crăciun, poetă; Silvia Gonciar, interpretă de romanețe; Lenuța Burghilă, interpretă de muzică ușoară; Svetlana Bivol, directorul Filarmoniceii de Stat, Nicu Scorpan, Maestru în artă; Mihai Poiată cineast, dramaturg, publicist, scenarist, scriitor; Valeriu Jereghi, regizor de film și scenarist, director al Centrului Național al Cinematografiei din Republica Moldova, Ion Sfeclă, pictor și artist plastic din Republica Moldova, Victor Nevoie, dirijor, muzician; Constantin Rusnac, compozitor, Valentin Budilevski, dirijor; Oleg Constantinov, dirijor; Eugen Mamot, compozitor; Ion Cuzuioac, scriitor etc.

Parteneriatul Bibliotecii Centrale cu Filiala Bacău a Uniunii Scriitorilor din România a generat un șir de evenimente: inițial donație de cărți; realizarea unui video-interviu cu poetul Dumitru Brăneanu; altul despre cartea regretatului Victor Enașoae *O lumânare pe malul Prutului* apărută la Bacău, realizarea unui filmuleț în cadrul Cenaclului „Magia cuvântului”: recital de poezie din cartea lui Dumitru Brăneanu *Poeme pentru mai târziu*, lansarea cărții din 17 octombrie a lui Dumitru Brăneanu, preconizată la BC „B.P. Hasdeu” de Zilele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. În urma acestui acord moderatoarea Cenaclului „Magia cuvântului” a devenit membru al colegiului de redacție a revistei „Plumb”, Bacău.

Organizarea activităților de informare și instruire

Biblioteca Publică de Drept a organizat lecții publice cu tematică legislativă în parteneriat cu: Curtea Constituțională, Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova, ONG ELSA Republic of Moldova, Agenția de consultanță Marca Klub afaceri, Asociația Tinerilor Avocați a RM, Asociația „Femei Avocate din Republica Moldova”, Asociația Lista Poporului, Asociația Homeschooling Moldova, AO Centrul de promovare a medierii, Grupul de inițiativă Smart Academy, Centrul de Analiză, Cercetare și Consultanță „JUSTSTUDIUMANIMA”, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată, Institutul de Științe Juridice și Politice din Moldova, Centrul de promovare al medierii Promediere, Asociația „PROMOLEX”, Institutul de Justiție Civilă, Uniunea Avocaților din Moldova.

Pe parcursul anului 2018 la Filiala „A. Mickiewicz” s-au desfășurat multe activități în colaborare cu Asociația femeilor poloneze „Krakowianka”. Ar fi de menționat cafeneaua literară „Decembrie. Mickiewicz”; Master class „Pictură pe sticlă”; Master class „Tablouri din plastilină”; „Hej kolęda, kolęda” etc.

La Biblioteca Centrală, al doilea an consecutiv, activează serviciul de educație terapeutică *Ai diabet? Mergi la școală!*, livrat în parteneriat cu Asociația Tinerilor cu Diabet DIA. Pe parcursul anului copiii

au venit la bibliotecă să învețe cum pot să-și mențină nivelul de zahăr în sânge, care ar fi modul de viață ce le-ar permite să se simtă sănătoși. Au fost abordate următoarele teme de instruire: *Fundamentele diabetului; Alimentația dietetică; Autocontrolul; Complicațiile; Meniu alimentar personalizat. Dreptul la sănătate.* De asemenea, Biblioteca Centrală a organizat în parteneriat cu Platforma Civică „Chișinăul accesibil pentru toți” și cu Centrul de Urbanism, fiind finanțați de Departamentul Buna Guvernare al Fundației Soros-Moldova, în cadrul proiectului „Promovarea participării cetățenilor pentru un mediu accesibil în mun. Chișinău”, cofinanțat de IM Swedish Development Partner atelierul *Împreună construim un oraș accesibil pentru toți.* Participanții la acest eveniment au avut posibilitatea de a evalua câteva zone pietonale ținând cont de 12 criterii și anume: Scuarul Teatrului de Operă și Balet, intersecția bulevardului Ștefan cel Mare cu str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni și stradela Teatrului. În urma activității participanții au conchis: Primăria orașului Chișinău mai are de lucrat la domeniul accesibilitate pentru persoane cu mobilitatea redusă.

Filiala „O. Ghibu” în parteneriat cu Centrul Adolescenților din cadrul Direcției Generale Educație, Tineret și Sport și Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor a organizat trainingul „Învăț să-ți gestionezi emoțiile”. Cu Debaty Academy au fost realizate cursuri pentru copii „Junior Debate” unde participanții au învățat arta oratorică.

AO „Oportunitate” în parteneriat cu Filiala „Ștefan cel Mare” a organizat cursul „Antifumat”. Participanții au învățat cum să depășească perioada de absență de nicotine.

Corpul Păcii în parteneriat cu Filiala de Arte „T. Arghezi” a organizat ateliere privind activitatea de voluntariat și domeniile de implicare a voluntarilor în Republica Moldova. Filiala teritorială Chișinău a grupului internațional „Ce? Unde? Când?” a utilizat resursele și spațiile filialei pentru desfășurarea concursurilor de inteligență.

În cadrul serviciului *Cunoașterea limbii, istoriei și culturii bulgare* utilizatorii acumulează cunoștințe profunde în limba, literatura, istoria, cultura, etnografia și folclorul bulgar. După încheierea anului de învățământ, utilizatorii au posibilitatea de a vizita Bulgaria pentru ași aprofunda cunoștințele în domeniul limbii, istoriei și culturii Bulgariei. Orele de studiere a limbii bulgare se realizează la Filiala „H. Botev” în parteneriat cu Societatea Științifică a Bulgariștilor din Republica Moldova și permit pregătirea elevilor din clasele liceale pentru susținerea examenelor de intrare la Instituțiile superioare de învățământ din Bulgaria.

Organizarea concursurilor, festivalurilor

Filiala „Ovidius” a participat la Concursul Republican al proiectelor ecologice „UP! Eco”, Secțiunea I: „Cel mai bun proiect ecologic” Locul I; Autor: Echipa „Ecologiștii”, elevii clasei a V-a „B”, Liceul Teoretic „Mihai Viteazul”. Prima etapă a concursului s-a desfășurat în cadrul activităților serviciului modern de bibliotecă „Micii Cercetători Ecologiști” prestat de bibliotecă. În parteneriat cu Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a municipiului

Chișinău s-a organizat Concursul Republican *La izvoarele înțelepciunii*, iar cu Radio Moldova - Concursul Republican Ars Adolescentina, etapa recital poetic, pictură.

Filiala „Ștefan cel Mare” a organizat concursul „Cartea bună – lume adună” în parteneriat cu două instituții educaționale: Liceul teoretic „Iulia Hasdeu” și Școala-Grădiniță „Pas cu Pas”

Un partener fidel al Filialei „Alba Iulia” este și Universitatea „1 Decembrie 1918” din orașul Alba Iulia, România, care în fiecare an, în luna iulie, vine la Chișinău pentru a organiza primirea actelor la studii în Universitatea „1 Decembrie 1918” din orașul Alba Iulia.

5.3. Colaborări profesionale instituționale

Biblioteca Municipală are un aport esențial la dezvoltarea domeniului profesional. Fiind generatori de valori, bibliotecarii participă ca experți în diverse grupuri de lucru, comisii specializate:

- **Consiliul Biblioteconomic Național:** Mariana Harjevschi (președinte, Comisia „Politici și Legislație”), Elena Butucel (secretar, Comisia „Politici și Legislație”), Ludmila Pânzari (membru, Comisia „Informatizare și tehnologii informaționale”), Tatiana Coșeri (membru, Comisia „Formarea profesională continuă”).
- **Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova:** Mariana Harjevschi (președinte), Tatiana Coșeri (secretar general), Gabriela Bulduma (director executiv), Angela Amorțitu (membru, Consiliul ABRM).
- **Comitetul Tehnic nr.1 „Biblioteconomie. Informare. Documentare”:** Ludmila Pânzari (membru).
- **Grupul Impact – inovație și practici de succes:** Tatiana Coșeri (membru).
- **Membri ai grupurilor de lucru pentru elaborarea cadrului de reglementare național:** Mariana Harjevschi (*Regulament cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice teritoriale*), Tatiana Coșeri (*Regulament privind formarea profesională continuă a personalului bibliotecilor publice din Republica Moldova*, *Regulament privind prestarea serviciilor cu plată în biblioteci*, *Regulament cu privire la evaluarea bibliotecilor*), dr. Lidia Kulikovski (*Codul deontologic al bibliotecarului*).
- **Membru al Comisiei superioare de atestare a personalului de specialitate din biblioteci:** dr. Mariana Harjevschi.

Echipa Hasdeu se implică și sprijină prin activități de mentorat viitorii specialiști. În anul de referință 19 tineri au ales Biblioteca Municipală ca bază pentru practica de producție, de licență și de master. 17 studenți au fost de la Universitatea de Stat din Moldova, specialitățile Biblioteconomie, Asistență informațională și Arhivistică; Tehnologia Comunicării în domeniul infodocumentar; un student de

la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat din Moldova; un masterand de la Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul, Facultatea Științe Umanistice și Pedagogice.

5.4. Voluntariat în cadrul rețelei de biblioteci

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” promovează cultura voluntariatului și implică voluntarii în realizarea obiectivelor. Cei 136 de voluntari, preponderent elevi, tineri, pensionari și persoane casnice și-au pus la contribuție capacitățile intelectuale, abilitățile și competențele profesionale, talentul și ingeniozitatea pentru a participa la dezvoltarea și diversificarea serviciilor și a altor activități din bibliotecă. Pe lângă impactul economic de circa 16 000 de lei, voluntarii au participat la realizarea instruirilor pentru utilizatori, la creșterea calității și creativității ofertelor, la promovarea lecturii, la organizarea relaxării, majoritatea fiind implicați în: *livrarea serviciilor* (Centrul Academic Eminescu, „M. Lomonosov”, „I. Mangher”, „Târgoviște”, „Târgu-Mureș”, „Transilvania”, Biblioteca Publică de Drept, „A. Mickiewicz”, „Ovidius”, „L. Ukrainka”, „Maramureș”, „L. Rebreanu”, „Ștefan cel Mare”, „O. Ghibu”, A. Russo, M. Costin), *amenajarea teritoriului adiacent* (Centrul Academic Eminescu, Filiala de Arte „T. Argezi”), *desfășurarea activităților în Taberele de vară* (Filialele „I. Mangher” și „Alba Iulia”) etc.

5. PROMOVAREA BIBLIOTECII

O bibliotecă modernă este o instituție care funcționează în calitate de conector în comunitatea sa – descoperind necesitățile specifice ale comunității, oferind atât servicii tradiționale, cât și inovatoare și adaptându-se în pas cu schimbările din comunitate.

În scopul promovării și menținerii unei imagini pozitive, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, în anul ce s-a scurs, a inițiat și realizat un complex de activități și servicii pentru a fideliza și consolida încrederea utilizatorului în diversitatea și calitatea ofertelor, a spori vizibilitatea, a crește flexibilitatea și adaptarea la tendințele de dezvoltare a comunității.

Campania Națională „E Biblioteca Mea!”

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a participat activ la Campania națională de promovare a bibliotecilor publice *E Biblioteca Mea*, lansată de Programul Novateca.

Scopul campaniei a fost promovarea inovațiilor și schimbărilor care au avut loc în bibliotecile publice pe parcursul ultimilor șase ani, precum și promovarea noii *Legi cu privire la biblioteci*, asigurând dezvoltarea durabilă și modernă a bibliotecilor publice, astfel încât acestea să fie mai aproape de membrii comunității.

La Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” lansarea campaniei avut loc pe 26 iunie 2018, la Filiala „Târgu-Mureș”, la care au participat Steluța Mitriuc, șef interimar la Direcția Cultură mun. Chișinău, bibliotecarii rețelei BM și cei din suburbiile municipiului Chișinău. De asemenea, a fost prezentă și dna Nata Albot, jurnalistă și fondatoarea Klumea, prietenă mai veche a bibliotecii care în această campanie a fost Ambasadorul bibliotecii, acceptând să susțină și să promoveze Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în această perioadă.

Pe durata desfășurării campaniei (iunie – noiembrie 2018) toate bibliotecile au fost invitate să adere și să participe activ, să-și promoveze ofertele educaționale, demonstrând că sunt cele mai bune, cele mai ingenioase, cele mai eficiente.

Biblioteca Municipală s-a raliat acestei inițiative și chiar în ziua lansării toate filiale au schimbat poza cover a paginilor de Facebook, au aderat și încurajat toți colegii să adere la grupul închis de pe Facebook *E biblioteca mea*: https://www.facebook.com/groups/698358677222343/?ref=br_rs și să folosească hastagul #Ebibliotecamea la toate serviciile moderne desfășurate în această perioadă.

Au fost diseminate materiale informative despre campanie: postere, leaflete, broșuri, brățări, abțibilduri.

Pentru o vizibilitate mai mare și o promovare mai intensă a serviciilor și activităților desfășurate în rețeaua BM „B.P. Hasdeu”, filialele au fost încurajate să elaboreze lunar afișul activităților și oferta educațională a serviciilor, care au ajuns la un număr de **781** de materiale. Aceste postere au fost plasate online și pe panoul de informații în fiecare filială.

În aceeași ordine de idei, filialele au creat **3 980** de video-uri în scopul de a promova biblioteca prin serviciile moderne și diversitatea activităților, care au fost plasate și distribuite pe rețelele sociale.

Un alt eveniment în cadrul campaniei a fost **Ziua Ușilor Deschise**, care s-a desfășurat în toate filiale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pe 19 septembrie. Programul activităților au urmărit scopul de a familiariza comunitatea cu serviciile și ofertele BM, atragerea de noi utilizatori și înscrierea lor la bibliotecă, afirmarea rolului bibliotecii în societate.

Activitățile desfășurate au inclus prezentarea serviciilor inovatoare și ofertelor în cadrul lor, acțiuni interactive și comunicarea cu utilizatorii de diferite vârste pentru a se înscrie la bibliotecă, a stabili noi colaborări cu locuitorii din cartierele apropiate și parteneriate cu instituții de învățământ, ONG-uri și alte instituții comunitare.

În filiale au fost organizate vizite ghidate pentru copiii de la grădinițe și licee, s-au prezentat video-filmulețe, care promovează serviciile de bibliotecă, prezentări pe slide-uri cu poze de la activități, povești digitale.

Filiale au primit materiale promoționale: flayerul *Fii deștept – la un card inteligent* și creionul flexibil cu însemnele bibliotecii. Evenimentul a fost mediatizat și promovat în mediul on-line pe portaluri de știri: Ultimele știri din Moldova – News.yam.md; www.basarabia.md, trm.md/roicultura.

Acțiunea de promovare și informare în cadrul campaniei „E biblioteca mea” a fost continuată prin evenimentul ***Biblioteca Altfel***, desfășurat cu brio pe 23 septembrie, în Grădina Publică „Ștefan cel Mare”, care a inițiat toți vizitatorii cu activitățile și serviciile ce se petrec inovativ și interesant într-un spațiu de bibliotecă.

Fiecare dintre cele șase alei din parc au fost numite: *Biblioteca de lectură; Biblioteca de studiu; Biblioteca de joacă și creație; Biblioteca sportului; Biblioteca de muzică* și nu în ultimul rând, *Biblioteca de tehnologii*. Serviciile prezentate de pe fiecare alee și-a motivat vizitatorii și pe cei interesați de a descoperi și a explora multitudinea de oportunități oferite de bibliotecă. Filiale au prezentat într-un mod inovativ, colorat și neordinar acele servicii, care au durabilitate și impact, contribuind la conturarea unei comunități solide de utilizatori.

Vizitatorii evenimentului au avut posibilitatea să participe la master-classuri de robotică, coding, virtual reality, fabricare digitală, sport, teste de sănătate, activități educaționale, concursuri și ateliere de creație, prezentări și expoziții interactive.

Impactul promovării evenimentului a fost unul sporit, dar și mediatizat pe larg în mediul on-line și prin reportaje TV. În total, au fost transmise **opt reportaje TV**, iar în mediul on-line au fost mediatizat prin **12 postări**: <http://protv.md/stiri/social>; <https://www.publika.md>; <https://www.prime.md/ro/emisiune/primele-stir>; <http://www.canal2.md/emisiuni>; <https://www.facebook.com/novateca/videos>; <http://diez.md/2018/09/22>.

Campania *E biblioteca mea* a fost mediatizată intens în mediul on-line, prin agenții de presă, portaluri de știri. Numai televiziunile au relatat în 20 postări, cinci interviuri și opt reportaje despre acțiunile din cadrul campaniei: <http://www.allmoldova.com/ro/news>; <http://eucitesc.md>; <https://www.moldpres.md>; <http://www.stiripozitive.eu>.

În anul 2018 au fost marcate două aniversări: Filiala „Alba Iulia” – 20 de ani de la înființare și Biblioteca „Mihail Lomonosov” – 70 de ani.

Tradițional, pentru bibliotecile aniversare, s-au elaborat, imprimat diverse seturi de materiale promoționale standardizate.

Astfel, pentru Biblioteca „Alba Iulia” au fost editate 50 de seturi cu materiale promoționale, ce au inclus: program-agendă, invitații pentru oaspeți la evenimentul aniversar, pliante promoționale: *Programe și servicii* și *Filiala „Alba-Iulia – 20 de ani*, pungi cu abțibild aniversar, carnete și pixuri cu însemne aniversare, diplome pentru parteneri și cei mai fideli utilizatori. În aceeași ordine de idei a fost elaborată fotografia de copertă aniversară pentru pagina de Facebook, care a fost postată pe perioada aniversară.

Pentru Biblioteca „Mihail Lomonosov” s-au elaborat 100 de seturi cu materiale promoționale: cărți poștale, pixuri, carnete, pungi și diplome. A fost elaborată fotografia de copertă aniversară pentru pagina de Facebook și folosită ca element distinctiv pentru materialele promoționale.

Unul din obiectivele primordiale ale BM „B.P. Hasdeu”, în anul 2018, a fost sporirea vizibilității și amplificarea imaginii.

Elaborarea materialelor promoționale în anul de referință au avut scopul de a accentua importanța socială și informațională a BM „B.P. Hasdeu” pentru comunitate. Fiind actori activi ai Campaniei „E Biblioteca Mea!”, BM a informat permanent utilizatorii asupra evenimentelor organizate, serviciilor prestate, acțiunilor din comunitate prin intermediul anunțurilor, invitațiilor, programelor, pliantelor, posterelor, atât în incinta bibliotecii, cât și pe rețele sociale.

Pentru a informa comunitatea chișinăuiană despre programele și serviciile bibliotecii au fost elaborate următoarele materiale promoționale:

1. Flayer *Fii deștept – la un card inteligent!* – 1000 ex.
2. Flayer *Fii deștept – la un card inteligent* (ed. revăzută) – 10 000 ex.
3. Pliant *Paleta serviciilor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”* – 10 000 ex.
4. Creion flexibil – 10 000 ex.
5. Medalii (*Ignite. LudoTalks, Bătălia Cărților*) – 37 buc.

Formatul variat și conținutul mesajelor publicitare al materialelor promoționale i-au ajutat pe utilizatori să devină mai informați și mai motivați în utilizarea cu încrederii a ofertelor culturale și educaționale prestate comunității. Activitățile complexe au făcut mai rezonabilă prezența bibliotecii în viața cotidiană, atrăgând noi utilizatori în cadrul vizitelor, excursiilor, programelor mediatizate, cu un stil de promovare modern, eficient. Utilizatorii au fost nu numai participanți pasivi, ei au fost implicați în acțiuni interactive, au avut posibilitatea de a-și exprima gândurile, ideile, sugestiile referitor la serviciile bibliotecii, utilizarea colecției etc.

Activitățile realizate de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, în anul 2018, au avut un impact pozitiv și datorită promovării și mediatizării acestora, atât în mediul on-line, cât și la numeroase posturi de radio și televiziune.

În total, au fost realizate în jur de **150 reportaje radio** și **244 de emisiuni TV**. O susținere considerabilă am avut-o din partea posturilor TV locale: **Moldova 1** (*Mesager, Bună dimineața, Bună dimineața de Weekend, Cine vine la noi?, Svitanok, Unda Bugeacului, Cultura Azi, Purtătorii de cultură, Lecturi à la carte*), **Jurnal TV** (*Deșteptarea, Jurnalul orei 19:00*), **TVRMoldova** (*Telejurnal, Matinalii, Obiectiv Comun*), **Prime** (*Primele știri, Prima oră*), PublikaTV (*Jurnal de știri, Publika Report*).

O colaborare deosebită cu Compania Publică Teleradio-Moldova, dar și cu redacțiile cultural-literare, a continuat-o cu succes și în acest an, Vitalie Răileanu, directorul Bibliotecii „O. Ghibu”. Au fost realizate 39 de rubrici *Miercurea cărților noastre* în emisiunea *Bună dimineața!*

În același context se poate spune și despre aportul adus de Maria Pilchin, directorul Bibliotecii Centrale în promovarea cărții și lecturii prin emisiunea *Lecturi à la carte*, de la TV Moldova. În cele 34 de emisiuni, autorul și invitații săi informează comunitatea despre importanța lecturii ca stil de viață.

De asemenea, și posturile de radio au fost un suport informațional în promovarea evenimentelor organizate de Biblioteca Municipală. Cele mai multe emisiuni radio au fost realizate la următoarele posturi locale: Radio Moldova (*Convorbiri literare, Album duminical, Ora copiilor, Magazin sociocultural, Matinal de week-end, Renaștere. Відродження*), Radio Sputnik, Vocea Basarabiei (*Viața cărților*), Radio Europa Liberă (*Agenda culturală*), Radio Chișinău.

Specificăm aici că numărul reportajelor radio nu este unul cu exactitate, în realitate este unul mult mai mare, dar faptul că în mediul online se găsesc mai anevoios sau deloc, de aici și numărul mic – 150 de descrieri în raport.

6.1. Ecouri în presă

La conturarea imaginii și promovarea activității contribuie mult și presa scrisă. Cele **221 de articole**, scrise de către ziariști și angajații bibliotecii au oglindit cele mai importante servicii, programe de lectură, manifestări culturale, îndemnând publicul chișinăuian să-și descopere talentele, să-și dezvolte abilitățile, să-și petreacă util și relaxant timpul liber în biblioteci.

Cele mai multe articole au fost publicate în ziarul *Literatura și arta* – 45 de articole, urmată de *Hau golos* – 19, *Русское слово* – 19, *Univers pedagogic pro* – 14, *Făclia* – 8, iar conform criteriului lingvistic 162 sunt în limba română, iar 59 în limba rusă.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a fost prezentă în mediul on-line și prin intermediul numeroaselor portaluri de știri, circa 240 postări (Anexa 3), care au reflectat pozitiv, dar și constructiv activitatea bibliotecii. Printre portalurile locale care au oferit sprijin major au fost: *diez.md, youth.md, moldpres.md, unimedia.md, stiripozitive.md, zugo.md, ea.md, sputnik.md, point.md, new.yam.md, ziarulnational.md, jurnal.md*.

Pe plan internațional avem peste 50 de postări. Au mediatizat evenimentele principalele portaluri și televiziuni din România: *agerpres.ro, amosnews.ro, b1.ro, timpromânesc.ro, notabn.ro, libertatea.ro, ziarulevenimentul.ro*.

Cele mai promovate evenimente organizate de Bibliotecă au fost: Vizita primarului Gabriela Firea la Chișinău cu donația de carte din partea Bibliotecii Metropolitane din București; Schimbul de experiență la Biblioteca Metropolitană a bibliotecarilor de la Chișinău, activitatea Centrului Academic Internațional Eminescu.

În buletinul profesional instituțional **BiblioCity** s-au postat **62** de articole, ce acoperă activitatea profesională a angajaților. Cele mai active filiale, cu un număr mai mare de articole, sunt: Filiala „Hristo Botev” – **14**, Filiala „Transilvania” – **10** și Filiala „Ovidius” – **opt**.

6.2. Promovarea online

MEDIA SOCIALE

Media sociale sunt instrumente create pentru a facilita comunicarea utilizatorilor de Internet și crearea, distribuirea și schimbul de conținut (text, foto, video, audio, prezentări multimedia etc.) între membrii unor grupuri sociale (definiție Wikipedia). Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” utilizează aceste instrumente pentru promovarea serviciilor și contribuie la imaginea bibliotecii, fiind prezentă pe două site-uri, 39 de bloguri, 31 de pagini instituționale și 11 grupuri pe Facebook, 27 de conturi pe YouTube, 14 conturi pe Flickr, nouă conturi pe Twitter, șapte pe Slideshare, șase pe Pinterest și Instagram.

Pagina web

Site-ul reprezintă, în primul rând, o modalitate eficientă de comunicare cu utilizatorii, partenerii, un instrument de promovare și de informare, un instrument de cercetare; este interactiv, înregistrează opiniile și satisfacțiile / insatisfacțiile utilizatorilor.

În anul de referință site-urile **hasdeu.md** și **pll.md** (BPD) au înregistrat o creștere a următorilor indicatori – *utilizatori, sesiuni*, după cum se observă din tabelul de mai jos, ceea ce denotă că conținutul publicat pe site a fost actualizat cu regularitate, informând comunitatea despre cele mai importante evenimente organizate de bibliotecă, despre inițiative și servicii noi. Indicatorii: *afișările pe pagină și sesiunile per vizită* au diminuat pe site-ul **pll.md**, ceea ce a influențat cifra totală.

	vizite	sesiuni	sesiuni per vizită	afișări
2018	42 493	72 074	1,6	159 584
2017	38 640	68 305	1,76	162 154

Utilizarea site-ului **hasdeu.md**

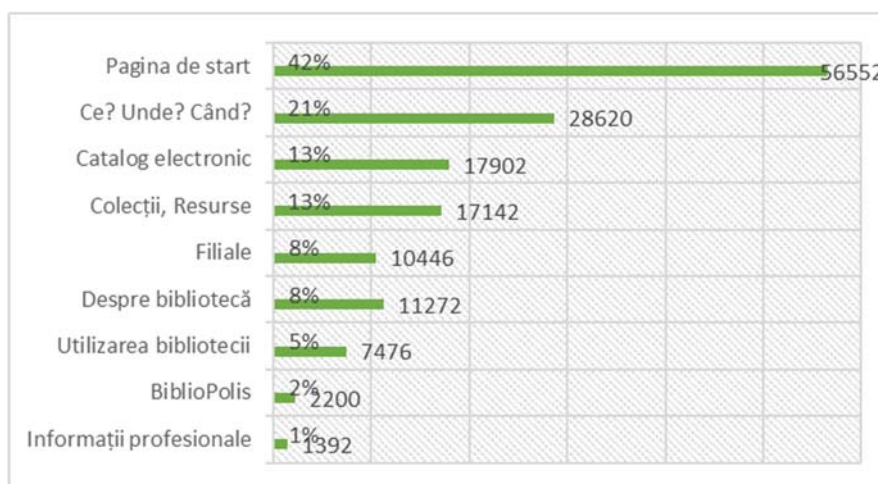
Utilizatori	Utilizatori noi	Sesiuni	Sesiuni per utilizator	Afișări	Afișări per sesiune	Durata medie a sesiunilor
6,58%	5,05%	8,21%	1,52%	1,46%	-6,23%	4,48%

34 358 vs 29 075	30 032 vs 28 588	62 044 vs 57 339	200 vs 197	135 100 vs 133 157	218 vs 232	00:03:12 vs 00:03:04
---------------------	---------------------	---------------------	------------	--------------------------	------------	-------------------------

După cum se vede, toți indicatorii sunt în creștere, în afară de numărul de afișări per sesiune.

Utilizatorii vizitează pagina bibliotecii pentru a obține informații generale, a face cunoștință cu activitățile organizate de bibliotecă, regulamentele de funcționare și resurse informaționale etc.

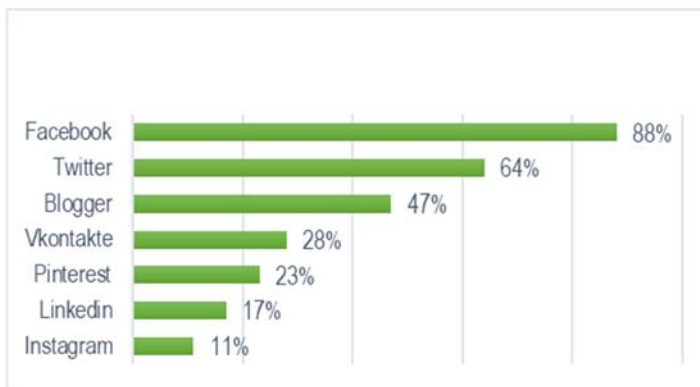

Cea mai des vizitată pagină a site-ului bibliotecii rămâne *Pagina de start*, care indică 42% de vizite și oferă informații de ultimă oră. Urmează paginile *Ce? Unde? Când?* (21%) cu informații despre activități, serviciile bibliotecii, programele de lectură *Bătălia Cărilor*, *Chișinăul citește*. În comparație cu anul 2017, numărul de accesări pe aceste pagini s-a schimbat – informațiile referitoare la concursul *Bătălia Cărilor*, au prezentat interes pentru cei pasionați de lectură și pagina a acumulat 7% din accesările totale pe site. *Catalogul electronic*, în comparație cu anii precedenți s-a ridicat cu câteva trepte și a ajuns la indicatorul de 13% din totalul accesărilor pe site, ceea ce este îmbucurător. 13% revin și compartimentului *Colecții, Resurse* cu informații privind intrările noi în colecția BM, publicațiile electronice ale bibliotecii, din care 6% revin *Blogurilor*, *Pagina Filialelor din Structura bibliotecii* (8%), *Despre bibliotecă* (8%) și pagina *Posturi vacante* (pagină nouă, dar care a fost vizitată de 1087 de ori); *Utilizarea bibliotecii* cu *Regulile de utilizare ale bibliotecii*: înregistrarea, codul serviciilor au fost accesate de mai mulți vizitatori ai paginii. *BiblioPolis* (2%) – numerele din 2016, 2017 ale revistei de specialitate *BiblioPolis* au prezentat interes pentru profesioniști și au acumulat 2200 de accesări.

Din numărul total de sesiuni – 20% reprezintă vizite repetate pe site, iar 80% sunt vizitatori noi. Acest indicator semnalează faptul că utilizatorul nu întotdeauna găsea o informație relevantă și nu mai revenea pe pagină.

61% din sesiuni reprezintă traficul realizat în urma unei căutări simple în orice motor de căutare (organic search), 29% din trafic revine căutărilor directe prin introducerea URL-ului site-ului (direct search), 6% de sesiuni reprezintă accesarea site-ului de pe alte site-uri (referral search); iar 3% – revine traficului de pe rețele sociale (social search), care apare astfel:

28% (20% în 2017) de utilizatori au accesat pagina web a bibliotecii de pe dispozitive mobile, 1% de pe tablete, iar 69% (71% în 2017) – de pe calculatoare staționare.

Pagina web a BPD – www.pll.md

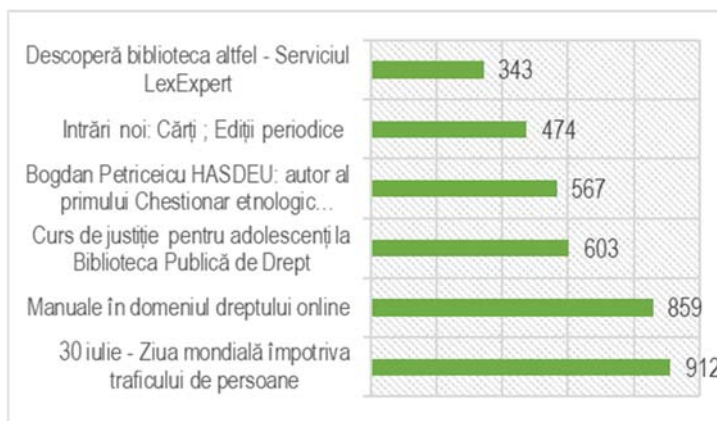
În perioada 01.01.2018-31.12.2018 impactul utilizării site-ului este:

Vizite	Sesiuni	Afișări pe pagină
8135	10030	24484
9565	10966	28997

Cele mai populare publicații:

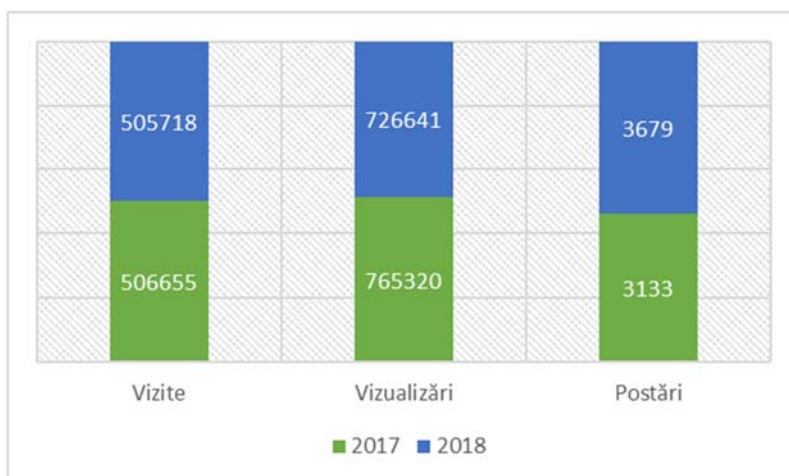

Concluzii:

Site-ul Bibliotecii Municipale și cel al Bibliotecii Publice de Drept, deși au concurenți serioși – rețelele sociale, rămân să fie principalul canal de comunicare între bibliotecă și utilizator, care oferă acces la resurse informaționale, activități cu publicul, proiecte, colecții, servicii, baze de date etc. De informația de pe site sunt interesați mulți utilizatori, majoritatea materialelor publicate pe paginile web sunt distribuite pe rețele sociale, dar pentru a fi în continuu prezenți și utili membrilor societății este necesară o actualizare continuă, extinderea ofertei de resurse electronice, promovarea conținutului, ceea ce va duce la mărirea numărului de accesări.

Bloguri

Blogurile rămân să fie un instrument important de comunicare, informare a utilizatorilor și promovare a activităților, serviciilor și colecțiilor bibliotecii. Comparând datele din ultimii doi ani constatăm următoarele: după scăderea drastică a indicatorilor odată cu trecerea blogurilor pe platforma WP, în 2018 situația s-a redresat datorită instruirilor, în cadrul cărora au fost abordate problemele de gestionare a conținutului blogurilor, crearea unui conținut relevant, tactici SEO etc. Principalii indicatori de performanță arată în felul următor: *numărul de vizite și vizualizări* a rămas practic la nivelul anului 2017 (marcând o mică creștere), iar *numărul de postări* a scăzut.

90% din articolele publicate pe bloguri abordează subiecte legate de: a) colecții, în special cărțile noi, cărți aniversare sau prezentări de cărți din programele de lectură *Bătălia Cărților*, *Chișinăul citește*; b) evenimente organizate; c) servicii; d) personalități; 10% de articole revin subiectelor speciale: drept, artă, Chișinău, Eminescu. Iar după criteriul *popularitate* se evidențiază subiectele: *scriitori și opere literare* (40%), *Chișinău și chișinăuieni* (30%), *personalități* (20%), *alte* (10%) după cum se observă din tabelul de mai jos.

Blog	Postare	Vizualizări
Centrul Academic Eminescu	Citate și aprecieri critice despre Mihai Eminescu și opera lui	2 689
Chișinău, orașul meu	Legenda Chișinăului	1 352
Chișinău, orașul meu	Orașul Chișinău în prima jumătate a secolului al XIX-lea, mărturii ale contemporanilor	1 280
Ora poveștilor CAE	Ciobănilă de Vasile Voiculescu	850
Chișinău, orașul meu	Muzeele din Chișinău	843
Библиотека „Христо Ботев”	Să cunoaștem personalitățile bulgare: Kirov Hristof (1844-1888)	747
Ora poveștilor CAE	În casa bunicilor, Ionel Teodoreanu	687
Chișinău, orașul meu	Colinde, Urături de Anul Nou din Colecția Chișinău	566
Ebraika	Юбиляры-2018. Э. Севела	412
Centrul Academic Eminescu	Verne, Jules. Copiii căpitanului Grant	399
Centrul Academic Eminescu	Citate și aprecieri despre M. Cimpoi	383
Biblioteca „Târgu-Mureș”	George Călinescu – 20 de citate celebre din romanul „Enigma Otiliei”	378
Biblioteca „Maramureș”	Poezia este însăși viața, însuși sufletul vieții!	376
Knafaim	День воды, день леса и поэзии	373
Biblioteca „Târgu-Mureș”	Margaret Mitchell – creatoare a unui fenomen mondial	359
Biblioteca Maria Drăgan	Dulce toamnă...: Poezii despre toamnă scrise de cititorii bibliotecii	345
Ebraika	10 вопросов художнику: Олеся Шibaева	204

În topul celor mai populare bloguri, după criteriile **vizite** și **vizualizări**, se regăsesc *Chișinău, orașul meu*, urmat de *Centrul Academic Eminescu*, *Ora poveștilor (CAE)*, *Chișinăul Muzical*, *Biblioteca Centrală a*

BM „B. P. Hasdeu”, *Ebraika*, ceea ce denotă interesul față de conținuturile utile puse la dispoziție de bibliotecari.

	Blog	vizite	vizualizări	postări
1.	Chișinău, orașul meu	113 481	199 606	94
2.	Ora poveștilor CAE	74 217	92 201	92
3.	Centrul Academic Eminescu	45 992	61 172	163
4.	Chișinăul Muzical	31 179	47 708	5
5.	Biblioteca Centrală	32 410	44 471	243
6.	Ebraika	22 684	33 984	137
7.	BiblioCity	24 135	30 118	83
8.	Biblioteca Nicolae Titulescu	22 140	30 044	151
9.	Colecții Speciale	12 077	25 344	45
10.	Biblioteca „Maramureș”	17 267	18 978	4

După criteriul **postări**, în top au intrat blogurile filialelor „M. Ciachir”, Biblioteca Centrală, CAE, *Traian, M. Costin*. În raport cu numărul de vizite postările respective au înregistrat de la 20 la 282 de vizite per postare, ceea ce indică un grad scăzut de interes față de materialul oferit. Cel mai solicitat conținut – 6 235 de vizite per postare – a oferit blogul *Chișinăul muzical*, urmat de *Chișinău, orașul meu* cu 1 207 de vizite per postare.

Numărul mic de vizite pe bloguri se explică prin: a) postările nu se planifică; b) postarea nu este creată de bibliotecar, dar preluată din alte surse; c) informația similară există și pe alte bloguri (în cazul expozițiilor virtuale dedicate achizițiilor noi de carte); d) postarea nu este concretă, reprezintă un abstract sau un anunț al unui eveniment (ceea ce contravine cu noile tendințe în blogging, potrivit cărora postările trebuie să ofere conținut desfășurat, dezvoltat); e) subiectele abordate vizează un public îngust cu interese speciale; f) postările nu sunt vizibile pentru că nu sunt indexate corect.

În anul de referință s-a pus accent pe ameliorarea accesului la conținutul publicat de bibliotecari: au fost redactate cuvintele-cheie, care asigură regăsirea materialelor pe motoare de căutare, prezentate tehnici care asigură legăturile și oferă vizibilitate. Concluzionăm, că sunt biblioteci care au planificat postările, au oferit un conținut relevant intereselor utilizatorilor, alte biblioteci au publicat postări, fără a face o promovare și distribuire a lor pe rețele sociale. În 2019 eforturile filialelor vor fi direcționate spre calitatea conținutului.

Facebook

Facebook rămâne lider incontestabil printre rețelele sociale utilizate de BM, contribuind la imaginea online a BM. Analizând conținutul postărilor de pe cele 31 de conturi Facebook, constatăm că în anul 2018 s-au conectat și interacționat prin 38 795 273 de vizite și au fost acumulate: 163 393 de aprecieri ale paginilor (152 314 în 2017), 17 239 de comentarii (6906 în 2017), 13 445 de postări și 28 848 de distribuiri (18 247 în 2017), 3 980 de video postări cu 383 533 (82 657 în 2017) vizualizări ale video-lor plasate pe profilurile filialelor. Acești indicatori sunt în creștere în comparație cu 2017, ceea ce denotă că activitatea bibliotecii este vizibilă și apreciată în comunitate.

Conținutul postat de filialele BM poate fi clasificat în felul următor:

1. Activități ale bibliotecii – 54%
2. Aniversări ale filialelor – 3%
3. Divertisment, educație, instruire – 18%
4. Promovarea colecției – 5%
5. Personalități (viața și activitatea) – 10%
6. Prioritatea anului – 10%

Topul celor mai active filiale, care au postat pe Facebook este: 1) Filiala „Transilvania” – **2 617** postări; 2) Centrul Academic Internațional Eminescu – **773** postări; 3) Filiala „Târgoviște” – **657**. La compartimentul cele mai multe postări video se enumeră următoarele: 1) Biblioteca Centrală – 1 728 video postări cu 27 566 vizualizări, 2) Filiala „Liviu Rebreanu” – 890 postări cu 9 923 vizualizări și Filiala „Ovidius” – 264 / 91 545 vizualizări.

Printre cele mai vizitate pagini de Facebook ale filialelor se evidențiază: Filiala „Târgu-Mureș” cu **6 548 875 vizitatori**, Biblioteca Centrală – **4 017 689** și contul Bibliotecii Municipale – **2 751 157** de vizite.

În anul de referință pe pagina instituțională de Facebook <https://www.facebook.com/BMBpHasdeu/> au fost create și distribuite **36** evenimente (21 – 2017).

Evenimentele postate pe Facebook au oglindit cele mai importante activități care au avut loc la BM, punând în evidență inovația, creativitatea și originalitatea, dar și serviciile oferite comunității.

Rolul evenimentelor desfășurate cu mare rezonanță în mediu profesional și în comunitate au avut menirea să atragă atenția utilizatorilor și a opiniei publice, pentru obținerea unui vot de încredere conștient și liber din partea comunității chișinăuene.

Tabelul de mai jos ne arată evenimentele cu cel mai mare impact pe FB. Cel mai solicitat eveniment, cu o audiență de peste 14 500 persoane, 524 vizualizări și 319 comentarii și răspunsuri, a fost lansarea de carte *Bine* de Igor Guzun, un cunoscut blogger și jurnalist activ în mediul social, ce ne demonstrează importanța notorietății persoanelor participante la eveniment, dar și cât de cunoscute sunt acestea în mediul

on-line. La fel se enumeră și evenimentul *Descoperă biblioteca altfel*. Participarea la eveniment a mai multor persoane, vizitatori, instituții a condus la creșterea audienței de impact și vizualizare.

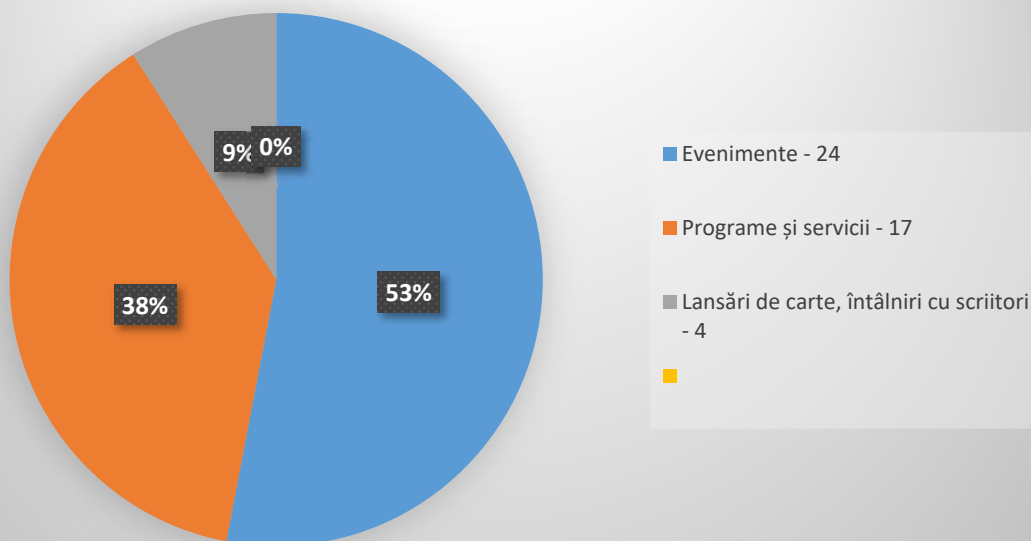
Nr./r.	Evenimente	Impact FB
1.	Lansare de carte <i>Bine</i> de Igor Guzun	14 669 persoane 524 vizualizări 319 comentarii și răspunsuri
2.	Eveniment <i>Descoperă biblioteca altfel</i>	9,4 K persoane 552 vizualizări 319 răspunsuri
3.	Lansare de carte <i>IULIAN FILIP: Balanța Vărsătorului, vederea Mergătorului</i>	6,9 K persoane 224 vizualizări 108 răspunsuri
4.	Eveniment <i>Vocea utilizatorului</i>	2 719 persoane 156 vizualizări 153 răspunsuri
5.	Zilele bibliotecii 17-19 octombrie	2,7 K persoane 105 vizualizări 45 răspunsuri

În urma evenimentelor organizate de BM s-au postat **45 albume** cu fotografii (29 albume – 2017). Din totalul de albume postate, **24** conțin fotografii ale evenimentelor naționale și locale importante pentru comunitatea chișinăuiană, **17** albume – de la programele de lectură: *Chișinăul citește, Bătălia Cărților, Să reauzim povestea*, proiecte și servicii, **4** albume de la lansări de carte și întâlniri cu scriitori.

Albume foto Facebook

Cei mai activi sunt – din punctul de vedere al genderului – 80% femeii și 20% bărbații, iar după categoria de vârstă, cei de 18-34 ani constituie 44%. Ei au vizitat paginile bibliotecilor și au interacționat, apreciind, comentând sau distribuind postări.

După tipul postărilor se evidențiază: postări pe pagină – 41% (5% – 2017), fotomateriale – 34% (58% – 2017), urmate de publicațiile video – 15% (8% – 2017), informația distribuită de pe bloguri – 10% (29% în 2017).

Pentru a spori viabilitatea și atractivitatea paginii de Facebook a BM, a fost schimbat cu regularitate cover-ul (8) (*Salută primăvara la bibliotecă!*, *E biblioteca Mea! Vara joacă-te inteligent la bibliotecă*; *Ziua ușilor deschise*; *La mulți ani, Chișinău!*; *Împreună cu bunicii*; *La Mulți ani!*).

Concluzii:

1. Pentru a se menține în atenția comunității, bibliotecile au nevoie de o promovare continuă și eficientă prin diverse instrumente și mijloace, în special mediile sociale.
2. Anul 2018 a fost benefic, în care s-a pus accent în diversificarea și amplificarea promovării serviciilor și activităților filialelor rețelei BM „B.P. Hasdeu”.
3. Din insuficiență de timp și resurse umane nu s-a reușit de a efectua vizite de lucru și sesiuni de discuții cu șefii de filiale în vederea promovării activității și serviciilor, identificarea lacunelor și îmbunătățirea calității postărilor pe rețelele sociale și materialele promoționale.

TWITTER

Twitter este o sursă eficientă de informare pentru utilizatorii virtuali ai Bibliotecii Municipale și de promovare a imaginii bibliotecii. Din tabelul de mai jos, observăm că în total pe conturile filialelor au fost publicate **6 732** de postări (2016 în 2017), care au acumulat **197 962** de vizualizări, ceea ce reprezintă o creștere de 50% în comparație cu 2017. Deși în anul curent conturi active ale filialelor sunt mai puține decât în anul 2017, numărul vizualizărilor ne demonstrează că utilizatorii sunt interesați de conținutul, care se plasează pe contul Twitter al filialelor.

Filiala	Vizualizări	Postări
BM	77 755	5 690
„A. Mickiewicz”	40 019	146
<i>M. Costin</i>	28 997	162
CAE	18 696	405
„Târgu-Mureș ”	16 601	50
Secția „Memoria Chișinăului”	7124	104
„Târgoviște”	4 807	68
„L. Rebreanu”	2 897	91
„I. Mangher”	1 066	16
TOTAL	197 962	6732

În anul 2018 contul instituțional al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” de pe Twitter a înregistrat 164 de persoane interesate, care au citit 5 690 (680 în 2017) de postări pe diverse teme și s-au înregistrat **77 755** (29 104 în 2017) de vizualizări. În comparație cu anul 2017 în anul de referință și numărul de postări a crescut considerabil și utilizatorii au fost mai activi pe contul bibliotecii, găsind aici informații despre evenimentele, serviciile bibliotecilor. Din filiale se evidențiază „A. Mickiewicz” cu

40 019 de vizualizări, care a reușit să atragă utilizatorii săi cu conținut divers și interesant publicat pe microblog. Cele mai multe postări au fost create de CAE – 405 și Filiala *M. Costin* (162). În 2018 pe contul Twitter a devenit activă Filiala „Târgoviște”. Pe Twitter au fost plasate informații despre concursuri, activități culturale, evenimente dedicate culturii, expoziții pe diverse teme.

Topul celor mai vizualizate postări de pe Twitter în 2018:

Filiala	Cea mai populară postare	vizualizări
„A. Mickiewicz”	Sărbătoarea Mărțișorului aduce și cadouri. Cărți noi pentru bibliotecă, primite în dar de la vice-mareșalul Sejmului Poloniei, Ryszard Terlecki și vice-mareșalul Senatului Poloniei,	1 078

„Târgu-Mureș”	Arcadie Suceveanu la Biblioteca Târgu-Mureș	904
BM (cont instituțional)	Pavel Nasalciuc, producătorul emisiunii ORA de RAS, la Biblioteca „Târgu-Mureș”	425
„Târgu-Mureș”	De ziua TA – 8 Martie	330
<i>M. Costin</i>	Знаменитости, родившиеся в Кишиневе	310
„Târgoviște”	Astea suntem noi, fetele de la Filiala „Târgoviște”	301

YOUTUBE

Biblioteca Municipală este prezentă pe YouTube pe 27 de canale susținute de filialele sale. În anul 2018 au fost create **807** de video materiale (pentru comparație 557 în 2017), vizualizate de **668 959** de ori (379 628 – 2017), ceea ce reprezintă 805 de vizualizări per video și o creștere de 40%.

După numărul de **vizualizări** în top se află Filiala „M. Lomonosov” – **458 851** – biblioteca își promovează activitățile culturale, dar și serviciile pe care le prestează. Urmează Filiala *Traian* – **94 942** de vizionări ale poveștilor, citite de bibliotecari, precum și ale activităților pentru copii și Centrul Academic Eminescu – **21 034**, care promovează opera clasicului literaturii universale Mihai Eminescu.

Postările populare reflectă activitatea bibliotecii, serviciile, prioritățile anului, cărțile aniversare, întâlnirile cu personalități marcante și subiecte din diverse domenii. Analizând datele statistice se observă că materialele video din anii precedenți sunt mai populare, decât video-urile create în anul de referință. Promovarea insuficientă a canalului Youtube, lipsa de distribuire a materialelor video pe rețelele sociale și, nu în ultimul rând, tematica postărilor, explică numărul redus de vizionări. Utilizatorii preferă să acceseze postări interesante, practice și utile pentru ei. Topul celor mai vizualizate postări de pe canalele YouTube ale filialelor în 2018 (se referă la conținutul integral al canalului filialei):

Filiala	Denumire	Vizualizări	Like
„M. Lomonosov”	Что не любит поджелудочная железа	359 943	2 497
<i>Traian</i>	Povestea „Gogoșa”	194 360	110
„Ștefan cel Mare”	Un dans pentru mămica	84 325	119
Arte „T. Arghezi”	Imnul orașului Chișinău	35 745	201
„Alba Iulia”	Cântecul <i>Toamna</i> interpretat de cop de la Grădinița nr. 186	13 927	3
„H. Botev”	Де е България / Иван Вазов	12 128	71

„A. Mickiewicz”	Ghicitori pentru cei mai isteți	10 945	15
„L. Ukrainka”	"Українська мова - мова барвінкова"	8 222	23
„Transilvania”	Singur în fața dragostei	6 296	13
CAE	Poezia <i>Cămășile</i> de Grigore Vieru	6 201	22
BM (cont instituțional)	Biblioteca Centrală: întâlnire cu președintele Traian Băsescu	2 353	47

Cea mai populară postare pe contul de Youtube a Bibliotecii „M. Lomonosov” a fost *Чмо не любить поджеледочная железа*: lecție susținută de către doctorul Marina Matiușenco în cadrul Serviciului „Здравушка”. Această postare a acumulat **359 943** de vizualizări și **2497** like-uri. Utilizatorii virtuali, și pe parcursul anului de referință, rămân interesați de povestea *Gogoașa*, creată de Filiala *Traian* în 2013, vizualizată de **194 360** și apreciată cu 110 like-uri, șapte comentarii. Postarea *Un dans pentru mămică* („Ștefan cel Mare”), unde băiețelii talentați de la Grădinița nr. 96 din sectorul Botanica, Chișinău, au dansat în pași moderni, după un cântec din repertoriul lui Michael Jackson, pentru mămicile lor iubitoare, a fost apreciată de 119 ori, patru comentarii și vizualizată de **84 325** ori. În anul de referință postarea *Imnul orașului Chișinău* a fost cea mai vizualizată pe canalul Filialei de Arte „T. Arghezi”, cu **35 745** de vizualizări și 201 de aprecieri. Cântecele *Toamna* interpretat la Filiala „Alba Iulia” de copiii de la Grădinița nr. 186 a fost vizualizat de **13 927** ori. La Filiala „H. Botev” vizitatorii canalului sunt pasionați de literatură. Poezia *Де е България / Иван Вазов* recitată de utilizatoarea Irina Dașan, în cadrul Zilei Ușilor Deschise la Bibliotecă din 2013 a acumulat **12 128** de vizualizări. La Filiala poloneză „A. Mickiewicz” cea mai populară postare a fost *Ghicitori pentru cei mai isteți* din cadrul concursului „Cine-i mai isteț”, la care au participat copilașii de la Grădinița nr. 59. Postarea a fost vizualizată de **10 945** ori și apreciată de 15 utilizatori.

În ultimii ani preferințele utilizatorilor, respectiv la conținutul online, s-au deplasat de la lectura textelor spre vizualizarea video-urilor și a fotografiilor, iar bibliotecile oferă conținuturi relevante pentru toate categoriile de utilizatori.

POVEȘTI DIGITALE

În 2018 au fost publicate **83** de povești digitale cu divers conținut, publicate pe Youtube. Subiectul *Povești digitale* a fost abordat în cadrul instruirilor oferite de formatorii Angela Borș și Liliana Juc, atât pentru bibliotecari, cât și pentru utilizatorii filialelor.

Poveștile digitale au fost prezente și în probele *Maratonului utilizatorilor* din 18 octombrie 2018 – *Eu și biblioteca mea – crearea poveștilor digitale*. Pentru această probă participanții au venit cu tema de acasă pregătită, iar la bibliotecă, îndrumați de formatorii Angela Borș și Liliana Juc, au publicat povestea pe canalul de Youtube al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. În total au fost create **10** povești digitale minunate, în care utilizatorii fideli (Stefanya Poddubnii, Diana Damir, Constanța Sinița, Andreea Bargan, Ana Iftodi, Buză Alina și Buză Elena, Daniela Danu) vorbesc despre experiența lor legată de biblioteca pe care o vizitează. Doi participanți au reușit într-un timp limitat să-și creeze povestea de la început până la sfârșit (Ion Pelin, Biblioteca Publică Băcioi și Sergiu Cojocar, Filiala de Arte). Aceste povești digitale au fost vizionate de **900** de ori și apreciate de 50 de internauți.

Analizând dinamica poveștilor plasate pe canalul Youtube, menționăm că cele mai active filiale în anul 2018 sunt: „Târgoviște” – 8 postări, „Transilvania” – 8 postări și „I. Mangher” – 5 postări. Tematica poveștilor a fost și ea diversă. Mai multe biblioteci au promovat *lectura* („Târgoviște”, „Transilvania”, „A. Donici”, „M. Ciachir”, „I. Mangher”, Biblioteca Centrală, Secția management infodocumentar); *serviciile noi* („Târgu-Mureș”, Biblioteca Centrală, „M. Ciachir”, „I. Mangher”, „H. Botev”). Altele au creat povești cu ocazia unor *sărbători* („Târgoviște”, „M. Ciachir”, Biblioteca Centrală), *aniversări ale scriitorilor, personalităților* („I. Mangher”, „L. Rebreanu”, Biblioteca Centrală, „L. Ukrainka”); despre *biblioteca lor sau profesia de bibliotecar* („H. Botev”, „I. Mangher”, „Târgoviște”, „A. Mickiewicz”, „T. Arghezi”, „Transilvania”).

Poveștile digitale, publicate pe Youtube, în anul de referință, au acumulat în total **10 549** de vizualizări, iar în tabelul de mai jos sunt afișate filialele cu cele mai vizualizate povești din 2018:

Filiala	Vizualizări	Postări
„I. Mangher”	7062	5
„M. Ciachir”	539	13
„Târgoviște”	502	8
„Transilvania”	433	8
„L. Ukrainka”	421	4
Biblioteca Centrală	353	16
„Ștefan cel Mare”	247	8

Poveștile digitale au fost publicate și pe Facebook, iar grupul *Povești digitale* a devenit o platformă comună pentru cei 195 de povestași, care partajează experiențe, discută probleme, caută soluții.

ALTE PLATFORME ONLINE

Pe parcursul anului 2018 filialele au contribuit la mărirea colecției de imagini, publicate pe Flickr și / sau pe Google Photos. În total **4 262** de fotografii, vizionate de **80 151** de ori. Cele mai mari colecții sunt stocate pe conturile filialelor: Biblioteca Centrală, CAE, „O. Ghibu”, „L. Rebreanu” și *Traian*, respectiv și cele mai vizionate sunt aceleași colecții.

Încă o platformă de organizare a colecției de imagini este *Pinterest*, puțin utilizată de biblioteci, deși este un instrument de promovare eficient și ușor de gestionat. Biblioteca Municipală pe contul instituțional a organizat 67 panouri tematice cu 182 de fotografii: *Citim Eminescu*, *Bătălia Cărților*, *Chișinăul citește*, *Biblioteca altfel*, *Maratonul utilizatorilor*, *Vocea utilizatorilor*, *Centenarul Unirii*, *Să reauzim povestea* și altele, care au fost accesate de **237 716** de ori și au obținut **69** de aprecieri. CAE a publicat **579** de fotografii, grupate pe 16 panouri *Citim Eminescu*, *Servicii pentru comunitate*, *Familia*, *Programul de lectură Chișinăul citește*, care au fost vizionate de 4 788 de utilizatori și au acumulat 29 de like-uri.

În anul de referință rețeaua socială *Instagram* a fost folosită cel mai mult de Filiala „L. Rebreanu”, care a publicat **149** de postări, apreciate de cei **359** de followers. Filiala „Transilvania” – **35** posts, **108** followers, Biblioteca Centrală - **33** postări și **124** followers ș.a. Instagram a fost și o probă la *Maratonul utilizatorilor 2018* (69 de postări).

E-CONȚINUTURI

Utilizatorii bibliotecilor, în special cei din generația Z, preferă să facă cunoștință cu diferite categorii de informații în format digital. Biblioteca Municipală oferă acces la documente digitizate, care sunt publicate pe platforma de publicare *issuu.com* și plasate pe *hasdeu.md*. În 2018, colecția digitizată a ajuns la **186** de documente, disponibile și pe site-ul BM, care au fost „răsfoite” de **41 217** de ori și au acumulat **805 748** de vizualizări (impresii), 167 de distribuiri, 76 de aprecieri. În anul de referință filialele BM: CAE, „Transilvania”, Secțiile „Memoria Chișinăului” și tehnologia informației (pentru contul instituțional) au publicat **42** de documente digitizate și digitale, care în totalitate au provocat **102 384** de interacțiuni din partea utilizatorilor, cu 119 de distribuiri.

Postare	Vizualizări
Mihai Cimpoi: Bibliografie	1 382
Revista BiblioPolis, 2017, nr. 4	515
Iulian Filip : Cine duce-n mâini o carte e un om și jumătate : Expoziție virtuală	217
Ecoul Eminescu: ziar	145

Din tabelul de mai sus putem concluziona că, cele mai populare postări în anul 2018 au fost *Mihai Cimpoi: Monografie bibliografică* (Secția „Memoria Chișinău”), ce reflectă activitatea academicianului pe parcursul a 57 de ani de muncă scriitoricească și științifică; revista *BiblioPolis*, 2017, nr. 4, vol. 67, o sursă importantă de informații profesionale și ziarul *Ecoul Eminescu* (CAE) cu impresii despre activitățile desfășurate pe parcursul anului.

Datele statistice relevă o utilizare la un nivel scăzut a documentelor digitale și digitizate, deși se presupune că acest tip de documente este solicitat de utilizatori. Mai mulți factori au cauzat situația actuală: lipsa de promovare, de informare a bibliotecarilor despre documentele respective, de coordonare a selecției documentelor pentru digitizare. Toate aceste aspecte trebuie să fie incluse în agenda unui atelier profesional și discutate în anul 2019.

Prezentările publicate pe platforma online *Slideshare* a Bibliotecii Municipale sunt și ele parte a colecției de documente digitale. În anul de referință au fost publicate **șapte** prezentări (subiectul cărora sunt: cărțile noi, personalități chișinăuene, evenimente istorice, servicii noi). **17 656** de vizualizări (în 2017 – 8 246 vizualizări) și **95** de descărcări se referă la conținutul integral al conturilor. Conținutul informativ oferit de Filiala „A. Mickiewicz” (expoziții de carte) a prezentat interes și a fost descărcat de 51 de ori, la fel au fost utile instrucțiunile privind descrierea bibliografică a documentelor, promovarea imaginii bibliotecii, rezultatele cercetărilor sociologice etc. de pe contul instituțional al BM (27 descărcări), precum și prezentările despre personalități ca Eugen Doga, Constantin Brâncuși oferit de Filiala de Arte „T. Arghezi” (13 descărcări).

Concluzii:

Publicațiile digitale, create de bibliotecă nu sunt promovate, utilizatorii nu sunt informați despre existența lor. Pe parcursul anului de referință filialele nu au organizat nicio activitate de informare, de recomandare a acestui gen de documente. Platformă *Slideshare*, pe care pot fi încărcate comunicări, variate documente, infografice pentru o ulterioară distribuire pe rețele sociale nu este utilizată suficient. Toate

Filiale	Postări	Vizite	Descărcări
„A. Mickiewicz”	0	8 300	51
Arte „T. Arghezi”	1	3 180	13
BM (cont instituțional)	0	5 386	27
Secția „Memoria Chișinăului”	0	119	1
„Transilvania”	2	217	3
BPD	4	454	0
TOTAL	7	17 656	95

aceste aspecte trebuie să fie incluse în agenda unui atelier profesional și discutate.

7. ACTIVITATE METODOLOGICĂ. DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari (CNEPB) și-a asumat rolul de lider în cadrul rețelei de biblioteci a Republicii Moldova, promovând managementul de calitate, axat pe integrarea tendințelor biblioteconomice de maximă actualitate. Acesta asigură realizarea și buna desfășurare a proceselor de educație continuă, bazate pe inovații necesare comunității și dezvoltării profesionale a bibliotecarilor.

Activitățile organizate de CNEPB sunt orientate spre a transforma bibliotecarii în adepți ai instruirii continue, în formarea lor continuă, în elaborarea și oferirea de metodologii, tematici și materiale de instruire necesare activității de formare, oferirea consultanței de specialitate: mentoring, coaching.

Astfel, CNEPB a reușit să organizeze cursuri eficiente și necesare, ateliere, workshop-uri pentru facilitarea și inovarea serviciilor de bibliotecă, prin instruire și încurajare a bibliotecarilor spre participare activă în vederea realizării priorităților: **Prioritate locală:** Accelerarea implementării serviciilor inovatoare relevante comunității chișinăuene. **Priorități naționale:** Reașezarea activității bibliotecare în conformitate cu noul cadru legal, strategic și de reglementare; Diversificarea resurselor, produselor și serviciilor; Promovarea și implicarea în realizarea Agendei ONU 2030; Dezvoltarea competențelor prin instruire non-formale (Bibliotecari & Utilizatori).

În anul de referință, Biblioteca Municipală (BM) a susținut un program eficient și divers în dezvoltarea profesională, contribuind, astfel, la creșterea performanțelor angajaților, la adaptarea acestora la schimbările structurale, sociale și tehnologice.

Tot în anul 2018, Biblioteca Municipală a lansat noi forme de instruire în procesul de formare profesională.

- 1. Atelierul „Laboratorul de experimente nonformale Hasdeu, multiplicator al metodelor de educație nonformală”** (și online). Educația nonformală facilitează comunicarea și coeziunea între oameni și face experiența învățatului una memorabilă. Atelierul a fost gândit să aducă forme inovative, non-formale, pe care bibliotecarii le pot integra în activitățile lor; a fost translat online și au participat peste 80 de bibliotecari din bibliotecile arondate și din Centrele Regionale Cahul, Căușeni, Orhei, Telenești, Bălți;
- 2. Neconferința „Biblioteca relațională – abordare inovativă a viitorului”** (78 de participanți din afara rețelei BM și 56 angajați ai BM). Evenimentul a adus în atenția publicului și a comunității biblioteconomice faptul că tendința actuală în managementul bibliotecilor este de a schimba conceptul de „bibliotecă tranzacțională” în cel de „bibliotecă relațională”. Bibliotecarii au învățat despre importanța creării relației cu utilizatorul, punerea în valoare a acestuia ca ființă umană,

cunoașterea și satisfacerea necesităților, înlăturând vechea tradiție a unei interacțiuni reci, nepersonalizată, lipsită de implicare între bibliotecă și cititor;

3. **Atelier de Copywriting.** Pentru a reuși în această lume digitală biblioteca trebuie să adopte un comportament de business, care înseamnă „atragere de clienți (cititori / utilizatori)”, înseamnă convingere, persuasiune – prin metode eficiente de marketing digital. Bibliotecarii la acest prim atelier în domeniul copywriting-ului au învățat concepte de bază, principii, pași logici de compunere a textelor cu scop de promovare a serviciilor de bibliotecă (29 de participanți și-au îmbunătățit abilitățile de promovare digitală și rezultatele le sesizăm pe rețelele sociale);
4. **Cursul „Conceptele bibliotecii moderne”.** Acest curs a fost inițiat și livrat de dr. conf. univ. Lidia Kulikovski pentru noii angajați în cadrul BM. Cursul a fost audiat on-line de 1.9kb de participanți externi. A fost prima experiență de livrare on-line a unui curs marca CNEPB.
5. **Campania „1lib1ref”** (un bibliotecar – o referință) – prima ediție organizată la BM în care bibliotecarii și-au exercitat experiența și au învățat să introducă o referință bibliografică în Wikipedia. Pentru bune rezultate, Ana Ostașevschi de la Filiala „Ovidius” a fost selectată de organizatori pentru a participa la București.
6. **Atelierul „Improvizația în educația nonformală”.** Participanții au aflat mai multe despre improvizație, ce este „un act care se întâmplă aici și acum”, „un act irepetabil”. În cadrul unor jocuri extrem de originale și bine-gândite, aceștia au improvizat, s-au familiarizat cu diverse canale de conectare și de transmitere a informației, au conștientizat cât de importantă este emoția pe care trebuie să o exploateze în propriul beneficiu.
7. **SPRINT-START-UP. Planificarea 2019.** Managerii Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” au participat la un SPRINT – proces utilizat pentru a răspunde la provocările anului 2019 printr-un șir de tehnici și metode inovative, strategii, științe comportamentale, design și alte strategii de top, ne practicate încă de BM. Participanții, prin tehnica cărămizii, tehnica celor cinci căsuțe, au elaborat și au prezentat prioritățile pe domeniile lor de responsabilitate profesională. „Sprint permite să ne întoarcem ori de câte ori la cărămizile și căsuțele noastre și să le revedem, reformulăm, complementăm, substituim – și asta toate pentru a răspunde provocării lansate de dr. general Mariana Harjevschi. Toți sunt experți în domeniul lor și sunt convinsă că vom crea un plan, cuvântul-cheie al căruia e inovație. „Bravo, echipă de experți ai BM!”, scrie formatorul dr. conf. univ. Lidia Kulikovski.

O prioritate a anului au fost instruirile pentru formarea competențelor IT cu scopul de a asigura servicii de calitate din cadrul Programului CONNECT PLUS. Astfel, trainingurile APP Literacy (Coding. Programare pentru copii), atelierelor „Coding și robotică” au fost organizate și livrate de Secția tehnologia informației, dar și de voluntari din afara bibliotecii.

O formă de comunicare profesională prin care se discută și se analizează subiecte comune între colegii de breaslă sunt **duplexurile** profesionale, două la număr în 2018: „Rețele inovative din meniul BM „B.P. Hasdeu” și al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj MOOC – HORĂ – STEAM; „Biblioteci creative – proiecte și servicii inovative” între Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare, România și Filiala „Maramureș”.

Pe parcursul anului 2018, filialele BM au organizat diverse activități de formare profesională. În total au fost livrate 2 144 ore de instruire, la care au participat 153 de angajați din cadrul filialelor.

La Filiala „Transilvania” a avut loc instruirea personalului în cadrul ședințelor cu genericul „Matinale profesionale”, organizate în fiecare zi de luni a săptămânii. În total, au fost organizate 50 de ședințe (75 ore) cu participarea a 10 persoane.

Instruiri în cadrul Filialei „Ovidius” s-au organizat sistematic, prin reuniuni cu genericul „La o ceașcă de cafea” (32 ore), care au avut loc în fiecare zi de luni a săptămânii. Procesul de formare profesională s-a realizat și prin organizarea ședințelor operative (24 ore) post instruire a personalului de bibliotecă la subiectele: *Noua versiune a programului SIGA; Mijloacele moderne de atragere a publicului în bibliotecă; Servicii moderne de bibliotecă; Utilizarea e-reader; Inovația în bibliotecă; QR code în bibliotecă; Utilizarea tabletelor în bibliotecă etc.*

La Filiala „Liviu Rebreanu” s-au organizat discuții, dezbateri și analize pe marginea unor noi servicii, a articolelor de specialitate. Tot aici au fost identificate și examinate succesele și eșecurile în realizarea activităților din cadrul campaniilor: *Hora Științei Hasdeu, Săptămâna Zâmbetului, Săptămâna Creativității și Inovației*. Pentru personalul bibliotecii au fost organizate două traininguri: „Improvizația în educația nonformală” și „Elaborarea materialelor de comunicare în programul CANVA”, livrate de formatorul Diana Drozdovschi. Tot în cadrul Filialei „L. Rebreanu” s-a organizat instruirea nonformală a personalului (48 de ore). Instruirea personalului a fost organizată în funcție de necesitățile de dezvoltare profesională a personalului de bibliotecă. Sesiunile de instruire au avut un caracter practic și aplicativ.

Bibliotecarii Bibliotecii Municipale au participat activ la dezvoltarea domeniului infodocumentar, ca membri ai comisiilor, secțiunilor, grupurilor de lucru și s-au implicat activ la realizarea sarcinilor, promovând experiențele BM.

Putem urmări o continuitate eficientă în livrarea cursurilor instituționalizate deja la Hasdeu.

- 1. Cursul „Formare inovatori”**, livrat și în anul 2017, a culminat cu un follow-up în care inovatorii nou-formați și-au prezentat tema pentru acasă: „Implementarea unei metode de stimulare a creativității în echipă”. Participanții au menționat metodele de stimulare a creativității practicate în echipă, cum ar fi „Do It”, „Brainstorming” și „Disney”. În urma trainingului, participanții au generat în bibliotecile lor, prin aceste metode de stimulare a creativității, idei de noi servicii, noi amenajări ale spațiului etc. S-a pus problema de sporire a inovației în biblioteci, soluțiile propuse fiind:

recompensarea bibliotecarilor cu mare potențial de inovare, consultarea utilizatorilor, metode de recompensă, precum acordarea unor distincții, ca de exemplu „Bibliotecarul-inovator al lunii”, dedicarea unor zile „libertății de idei”, organizarea meselor rotunde cu echipa bibliotecii în vederea discutării și găsirii de noi idei aplicabile în cadrul bibliotecii etc.

2. **Curs de formare a vorbitorilor publici Vorbitorium:** Proiectul „Împreună pentru comunitate”; Training Ignite Vorbitorium (Academia Tinerilor Bibliotecari); BiblioTalks, Tineri (Livrarea serviciilor în cadrul bibliotecilor); Curs Ignite Vorbitorium pentru bibliotecarii BM; LudoTalks (un proiect colaborativ între BM și șapte județe din România), Bibliotecari lideri Novateca.
3. **Crearea poveștilor digitale.** Un număr de 14 bibliotecari din echipa Hasdeu și nouă din bibliotecile suburbiilor Chișinăului au urmat cursul de instruire și au devenit membri activi ai grupului de povestași. În 2018 au fost create 91 de povești! Au fost povești de promovare a serviciilor, de promovare a lecturii. Din poveștile despre locurile de baștină se poate de întocmit un manual de istorie, din cele cu tentă aniversară – un calendar al aniversărilor și o galerie de portrete. Acest curs a fost livrat la solicitare și colegilor bibliotecari din raionul Orhei, de către formatorii Liliana Juc, Filiala „Târgoviște” și Angela Borș, Filiala „Ițic Mangher”.
4. **Advocacy în favoarea bibliotecii.** În cadrul celor două runde de instruire, una pentru angajații BM (a fost acoperit segmentul șefi filiale), cea de a doua, ca replicare a serviciului – pentru bibliotecarii din raioanele arondate, participanții au însușit noi tehnici și metode de utilizare a instrumentelor necesare pentru influențarea administrației locale și a altor potențiali susținători din comunitate în procesul de luare a deciziilor în vederea modernizării bibliotecilor și schimbării spre bine în comunitate.

Echipa de formatori ai BM s-a completat cu încă 12 bibliotecari competenți în livrarea sesiunilor de instruire. A fost un eveniment formativ de succes. Au livrat trainingurile dezvoltate în cadrul cursului, respectând structura de bază: suport de curs, materiale grafice, prezentări video, descrierea exercițiilor, lista de resurse, recomandări, teme pentru acasă.

BM a susținut consecvent instruirile pentru bibliotecari, coordonate de către departamentele din subordine: *Descrierea analitică a publicațiilor; Gestionarea blogurilor; Asistența informațională; Instrumente de comunicare online; Utilizarea tabletelor; Managementul calculatorului; Sistemul informațional, noua versiune SIGA; Goodreads. Recomandări de carte; Cultura calității în bibliotecii; Crearea video-materialelor; Coding și robotică; Siguranța pe NET; Crearea evenimentelor pe Facebook; Utilizarea e-readerelor; Google Drive, servicii IT etc.*

Formatorii BM au livrat sesiuni de instruire și informare pentru colegii bibliotecari din Republica Moldova:

1. Cursuri de inițiere în profesie „Bazele biblioteconomiei și științelor informării” – formator Lidia Kulikovski; M. Harjevschi, T. Coșeri
2. Cursurile de formare profesională de scurtă durată: „Tendențe actuale în activitatea bibliotecilor specializate”, „Program de recalificare”- formator Lidia Kulikovski; M. Harjevschi, T. Coșeri ;
3. Atelierul „Metodologia de aplicare a *Regulamentului privind modul de conferire a categoriilor de calificare personalului de specialitate din biblioteci*, Atelier „Voluntariatul în bibliotecă” – formator Tatiana Coșeri (pentru Biblioteca Publică Raională Strășeni);
4. Cursuri de formare profesională de scurtă durată: „Tendențe actuale în activitatea bibliotecilor specializate” – formator Tatiana Coșeri (pentru Biblioteca Publică Raională Soroca);
5. Atelier „Inovarea activității bibliotecare” (BP Hâncești) – formator Lidia Kulikovski;
6. Cursul „Managementul proiectului” (Biblioteca USM) – formator Lidia Kulikovski;
7. Cursul „Managementul proiectului” (Biblioteca BRȘTE) – formator Lidia Kulikovski;
8. Atelier „Elaborarea Ghidului *Servicii pentru persoanele hipoacuzice* – formator Lidia Kulikovski;
9. Atelier „Scrierea poveștilor de succes” (Biblioteca Publică Soroca) – formator Lidia Kulikovski;
10. Atelier „Eficientizarea prezenței bibliotecii pe rețelele sociale” (BP Glodeni) – formator Lidia Kulikovski;
11. Atelier „Servicii inovative” (BP Ocnîța) – formator Lidia Kulikovski;
12. Seminarul metodic al bibliotecilor din raionul Hâncești cu comunicarea „Regulamentul privind serviciile prestate de bibliotecile publice” – formator Tatiana Coșeri;
13. Atelier „Creăm povești digitale” pentru bibliotecarii din raionul Orhei – formatori Liliana Juc și Angela Borș;
14. Aplicația Canva (formator Oxana Andreev) și Story Jumper (formator Eugenia Butnaru), pentru Biblioteca Publică Raională Ocnîța;
15. Training „Inovația în biblioteci” pentru 55 de bibliotecari școlari din Municipiul Chișinău, formatori Elena Răileanu și Eugenia Butnaru.

CNEPB este coordonatorul Centrelor Regionale de Excelență Profesională din raioanele Telenești, Orhei, Bălți, Căușeni, Cahul, Ceadâr-Lunga cu specializarea în prestarea serviciilor de formare pe segmentul inovațiilor și oferirea de servicii de formare pentru membrii comunității. Raioanele arondate Centrului sunt Hâncești, Strășeni, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Nisporeni și bibliotecile publice din suburbiile Municipiului Chișinău: Codru, Cricova, Durlești, Sângera, Vadul lui Vodă, Vatra, Băcioi, Bubuieci, Budești, Ciorescu, Colonița, Condrîța, Cruzești, Ghidighici, Grătiești, Stăuceni, Tohatin, Trușeni, Goian, Bulboaca, Brăila.

Serviciul „iCAN pentru o carieră de succes” a fost replicat pentru bibliotecile arondate, la care s-au alăturat și trei biblioteci din cadrul Bibliotecii Municipale.

Wrap-up: Îmbunătățirea curriculei Centrelor Raionale de Excelență (Skype). Ca rezultat, reuniunea a ajuns la o înțelegere comună – trebuie de asigurat viitor centrelor de formare prin calitate și diversificare curriculară. „Împreună suntem mai puternici și impactul activității noastre mai palpabilă pentru bibliotecari și comunitate!”, susține Violeta Bunescu, reprezentant Novateca: The Global Libraries Program in Moldova.

Pentru suburbii a mai fost livrat: Cursul *Creăm povești digitale*, Training-urile *Voluntariatul în bibliotecă*, *Sistemul de raportare on-line*, *Advocacy în bibliotecă*. În cadrul ședințelor metodologice s-au pus în discuție respectarea cerințelor Programului Novateca și implementarea de servicii moderne de bibliotecă. Tot aici, s-a discutat despre planificări și raportări, inițiativa Novatecii 1+1, runda a II-a, metoda de a calcula rata investițiilor ROI, completarea raportului lunar ORT etc.

7.1 Parteneriate profesionale

Biblioteca Municipală și în acest an a avut un parteneriat eficient cu programul Național Novateca / IREX Moldova. În colaborare și conlucrare cu Novateca, au fost organizate:

Atelierul „Bibliotecile, Dezvoltarea și implementarea Agendei 2030 a Națiunilor Unite” (Program Internațional de Advocacy IFLA, formabilii – bibliotecarii din diferite regiuni ale Republicii Moldova și României, membri ale ABRM și ANBPR. În cadrul atelierului ei s-au familiarizat cu pașii necesari pentru a înțelege agenda de dezvoltare la nivel mondial, regional și și-au îmbunătățit cunoștințele și înțelegerea în ceea ce privește Advocacy. Accentul este pus pe partea practică a atelierului cu privire la Agenda ONU 2030 în propria țară și regiune. Formator a fost Vesna VUKSAN – participantă la programul IFLA International Leaders Program Associate (2016-2018) și membru al Grupului IFLA New Professionals SIG Convenor (din 2017), bibliotecar superior universitar la Biblioteca Universitară Belgrad, Serbia. Activitatea sa acoperă subiecte precum: IFLA IAP, inclusiv promovarea, proiecte, ateliere de lucru și participarea la forumurile de dezvoltare durabilă (Geneva, New York).

Curs de formare a vorbitorilor publici „Vorbitorium” susținut de formatorul Lidia Kulikovski: 1. Proiectul *Împreună pentru comunitate* (ca rezultat, trei angajați ai BM au susținut cu succes comunicări în format Ignite: *Prezentarea noului serviciu „Copii motivați și activi”*, S. Moraru; *Modernizarea Serviciului „Българскоогнище”* la Biblioteca „H. Botev”, A. Olărescu; *BiblioQuest*, L. Barbă, *Importanța Google Classroom în proiectul „Design și implementarea proiectelor”*, L. Gamața); 2. BiblioTalks (Academia Tinerilor Bibliotecari); 3. LudoTalks (bibliotecari ai BM, bibliotecari din România); 4. Ignite liderism.

Bibliotecarii au participat la Reuniuni profesionale și activități de instruire organizate la nivel național: Simpozionul *Anul Bibliologic 2017*; Forumul Managerilor din Sistemul Național de Bibliotecă; Forumul formatorilor, ediția 2018 *Zoom pentru utilizatorul de bibliotecă*. La fel, au participat și la sesiunile: „Cum securizăm accesul utilizatorilor de bibliotecă în mediul electronic”; „Cum colectăm fonduri prin platforme Crowdsourcing”; „Fundraising”; Forumul Managerilor din Sistemul Național de Bibliotecă

„Biblioteca Anului 2019: intervenția viziunilor”; Conferința anuală a ABRM „O nouă lege = O nouă bibliotecă” (Comunicare „Regulamentul privind serviciile prestate de bibliotecile publice”, T. Coșeri); Training „Story maps”; Conferința internațională „Biblioteca și lectura copiilor: provocări actuale”; Training „Ambasador e-Guvernare e – Serviciu pentru cetățeni”; Conferință științifico-practică „Biblioteca în era digitală: noi paradigme pentru educație și cercetare”; Cursul BRIDGE „Educația civică și informarea alegătorilor”; Atelier „Instruirea antreprenorilor în Robotică”; Training „Monitorizarea și utilizarea datelor statistice ca bază pentru dezvoltarea bibliotecilor”; Atelier „Securitatea datelor online și utilizarea în siguranță a rețelelor sociale”; Training „Dezvoltarea competenței de cultura lecturii: rolul și locul bibliotecii”; Laborator MOOC pentru trainerii Advocacy; Training „Modernizarea serviciilor de bibliotecă”; Seminarul național „Digitizarea patrimoniului cultural și protecția drepturilor de autor”; Simpozion „Biblioteca – platformă deschisă în procesul de inovare”; Conferința: „Târgul ideilor de succes” (Comunicări: „Nota teatrală și elementul ludicului în spațiile bibliotecii”, L. Juc, „Aventuri pe fetru la Clubul Happy Toddlers”, O. Andreev”, „BiblioPicii – serviciu de succes”, M. Șeremet); Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” (Comunicare „Valoarea bibliotecii: metode și instrumente de evaluare a impactului”, T. Coșeri); Conferința Internațională „Identitățile Chișinăului”; Conferință internațională pentru profesorii de istorie „Holocaust în amintirea persoanelor care au supraviețuit în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”; Conferința internațională „MISISQ: Involvement. Creativity. Sustainability”; Academia de vară a tinerilor bibliotecari; Atelier „Platforme educaționale online pentru cadrele didactice”; Conferința științifică „Мультикультурализм и традиция в Австрии”; Conferința științifico-practică internațională, consacrată aniversării adoptării Declarației Universale a Drepturilor Omului „Statul, securitatea și drepturile omului în condițiile societății informaționale”; Conferința Internațională ULIM, 2018 – Lidia Kulikovski; Conferința aniversară internațională a Bibliotecii Județene Vrancea – formator Lidia Kulikovski.

O metodă de învățare eficientă a devenit împărtășirea bunelor experiențe și practici acumulate în cadrul vizitelor de studiu. Atelierul „Noi metode de educație nonformală (experiența NEXT LIBRARY)” a fost într-o proporție de aproape 90 la sută aplicativ. Concluzia – jocurile utilizate în cadrul activităților într-o măsură rezonabilă, contribuie la fortificarea personalității, dezvoltarea gândirii și imaginației. Activitățile din cadrul ZEN au făcut să determine bibliotecarii participanți la evenimentele de instruire să adopte noi metode de lucru cu utilizatorii.

Cu genericul „Leadership. Idei și bune practici din Polonia și Lituania” și Kreativnyi bibliotecari – uspehnyj bibliotecari” au fost livrate de către Liliana Juc și Ecaterina Luchianet, participante la Programul European al bibliotecarilor inovatori, câte două sesiuni despre experiențe acumulate în urma Vizitei de studiu a bibliotecarilor din Republica Moldova. Au fost întruniri profesionale de randament, unde au fost împărtășite bunele practici ale țărilor vizitate, idei inovatoare „gata de implementare”. S-a discutat eficient

despre cultura organizațională, adică, managementul strategiilor, ce înseamnă a fi lider, inovări sociale, abordări creative ale problemelor etc.

7.2 Mobilitate profesională

Programul European al bibliotecarilor inovatori, Polonia, Lituania (care a inclus Vizita de studiu în Polonia și Lituania; Atelier „Planificarea strategică”, Training „Instrumentele și tehnici de promovare a bibliotecii”); Tineri bibliotecari, absolvenți ai Academiei de Vară a Tinerilor Bibliotecari, Polonia; Conferința Internațională „Biblioteca publică – soluții și perspective în dezvoltarea comunității”, Bacău, România; Participare la Târgul de Carte, Vrancea, România; Program de formare profesională „100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România”, București, România; Salonul Editorial „I.H. Rădulescu”, Târgoviște, România; Forum Internațional Issik-Kuli, Kirghizia; Conferința profesională „Bibliotecile unesc”, Vrancea, România; Conferința „Facilitarea programelor de literație pentru familie – un demers calitativ”, Cluj, România; Conferința „Next Library”, Berlin, Germania.

8. ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI EDITORIALĂ

Efortul cercetătorilor BM „B.P. Hasdeu” a contribuit și în anul de referință la fortificarea statutului de instituție științifică, certificând prin premiile obținute la diverse concursuri profesionale, instituții și entități. Analiza și evaluarea activității științifice a anului 2018 evidențiază următoarele aspecte:

1. Tipologia producției științifice rămâne diversă:

Monografii – 2 (*Biblioteca „Transilvania” – contributor activ la zidirea culturală a Chișinăului, Biblioteca „M. Lomonosov” în serviciul comunității chișinăuiene;*

Monografii bibliografice – 3 (*N. Dabija; Universul Alei Korkina: literatură, artă, jurnalism, activitate publică; Gheorghi Barbarov;*

Monografii critico-literare, exegeze literare – 3 (*V. Fonari, V. Răileanu, D. Crudu;*

Dicționare – 1 (*Biblioteca Modernă. Glosar de termeni uzuali, 140 p. / Lidia Kulikovski;*

BiblioEseuri – 2 (*Disecarea cărților, de Vlad Pohilă; Biblioteca între lecturi și evenimente, de R. Rogac;*

Cataloage – 2 (*Secția „Memoria Chișinăului” și Filiala „I. Mangher”;*

Ghiduri – 2 (*Servicii ludice în bibliotecile publice. Ghid pentru bibliotecari și ludotecari; Biblioteca interactivă: forme și metode de animație cu publicul în biblioteci, L. Kulikovski;*

Manuale – 1 (*N. Goian. Organizarea informației, vol. II;*

Suporturi de curs – 5 (*Servicii moderne în bibliotecile publice, autori O. Bursuc, L. Kulikovski; Formare formatori, autori O. Bursuc, L. Kulikovski; Managementul proiectului, autor L. Kulikovski; Formare ludotecari, autor L. Kulikovski; Servicii pentru persoanele cu cerințe speciale, autor L. Kulikovski; Advocacy pentru bibliotecari, autori O. Bursuc, L. Kulikovski, M. Harjevschi;*

Reviste de specialitate – 2 (*BiblioPolis, 5 volume), reviste tematice* – 1 (*Buletinul Mihai Eminescu;*

Studii tematice – 2 (*Chișinăul în filmografie, Secția „Memoria Chișinăului”, autor L. Ungureanu; CNEPB în percepția bibliotecarilor BM (Secția studii și cercetări, L. Kulikovski, N. Țurcan).*

În anul de referință, pentru o mai bună organizare și sistematizare a producției științifice, au fost constituite câteva colecții (bazate pe criteriile – tipologic și al grupului-țintă, căruia se adresează): *Professional* (care include publicațiile de diferite tipuri, dar adresate bibliotecarilor); *BiblioEseu* (include publicațiile despre

carte, bibliotecă, cultură și civilizație), *Bibliographica* (include cercetările bibliografice, tematice, monografice, selective sau bibliografia bibliografiei) etc.

Revista de specialitate *BiblioPolis* a suferit schimbări la rubrici – au fost instituite rubrici noi, în funcție de prioritățile naționale și ale Bibliotecii Municipale, ca „Plăcerea lecturii SF”, „Centenarul Unirii”, „Ignite” ș.a.

Tematica articolelor exprimă / reflectă preocupări curente, priorități naționale și locale. Anul 2018 atestă o scădere, chiar lipsă, a prezenței serviciilor, proiectelor, inovațiilor în paginile revistei. Unicele articole despre inovații în biblioteci sunt traduceri din alte limbi (trad. L. Kulikovski). Revista publică articole din experiența biblioteconomică mondială, prognoză și viitor al bibliotecilor.

BM a produs teorie biblioteconomică, cronici, recenzii, studii introductive, postfețe la lucrările din domeniul biblioteconomic, literar și cultural – în total, 41 (39 în 2017) – aici excelează Vitalie Răileanu, Vlad Pohilă, D. Crudu, M. Pilchin, V. Fonari, L. Kulikovski. E singura bibliotecă din domeniu, care produce trend-articole, articole de polemică, evenimente-dezbateri (L. Kulikovski, M. Harjevschi, Vl. Pohilă).

Anul 2018 se mai evidențiază printr-o impulsionare, ghidare, spre o atenție mai riguroasă a activității de comunicare a științei, susținută prin instruire, motivare, încurajare, prin Campania de comunicare „Hora Științei”, care a catalizat creșterea semnificativă a evenimentelor științifice, a expozițiilor de comunicare a științei, a implementării mai multor (în comparație cu ceilalți ani) servicii de comunicare și promovare a științei.

Reperetele enumerate conturează perspective prielnice și de viitor activității științifice la BM, permițându-ne să afirmăm că există la BM „B.P. Hasdeu” o cultură a științei, a cercetării, a editării, o cultură a inovării și formării continue a angajaților. Anul 2018 a înscris o întregă colecție de istorii de succes. Amintim, alături de cercetări și publicații editate și evenimente:

1. Săptămâna creativității și inovației, ediția a III-a, 2018
2. Zâmbim împreună cu utilizatorii (Săptămâna zâmbetului cu tematica „Localizarea utilizatorilor”), o nouă abordare
3. Hora științei la BM (Abordare nouă)
4. LudoTalks „Servicii ludice în activitatea bibliotecilor” Nou! (abordare în premieră a serviciilor ludice în domeniul bibliotecilor publice – proiect câștigat la Novateca de Filiala „Transilvania”)
5. ZEN (Zilele Educației Nonformale) Nou !
6. Curricula și instruire:
  - Crearea cursului on-line „Advocacy” – 90% conținut video; 50% conținut suport de curs; 100% redactare); Nou!
  - Curriculum „Biblioteca Modernă pentru utilizatori”; Nou!
  - Practicarea cursurilor live care au permis să participe sute de bibliotecari de la distanță – ZEN, Vorbitorium, Biblioteca Modernă; Nou!

- Elaborare Suporturi de curs pentru editare: „Servicii moderne” (100%), „Formare formatori” (90%); „Managementul proiectului” (100%), Formare ludotecari (100%), Servicii pentru personale cu cerințe speciale (80%); Nou în domeniu!

7. Ne-Conferința „Biblioteca relațională” (104 participanți!) Nou! Prima ne-Conferință la BM!

Secția studii și cercetări desfășoară de sine stătător sau în colaborare o vastă activitate de instruire a bibliotecarilor în scopul încurajării implicării mai intensă în activitatea științifică și de cercetare, obținerii cunoștințelor și abilităților necesare organizării acestor preocupări, formării competențelor necesare implementării serviciilor inovative, necesare proceselor de modernizare și inovare a activității.

Secția a coordonat activitatea științifică și de cercetare, dar a fost și un contributor important la procesul de cercetare al BM (la apariția a 18 volume științifice). În 2018 SSC a inițiat și realizat un studiu de percepție a CNEPB consacrat aniversării a 5-cea de activitate (28 martie 2019), L. Kulikovski; a elaborat un dicționar tematic *Biblioteca Modernă. Glosar de termeni uzuali* (140 pagini); a publicat volume de autor (L. Kulikovski – 1, Vl. Pohilă – 1, R. Rogac – 1); a coordonat și redactat nouă volume științifice, a redactat cinci volume *BiblioPolis*. Vezi detaliat tabelul de mai jos:

Nr.	Cercetare	Tipologie	Autor	Coordonator	Redactor	Îngrijitor ediție
1.	Nicolae Dabija	Monografie bibliografică	C. Tricolici L. Kulikovski	L. Kulikovski	L. Kulikovski	M. Harjevschi
2.	Vlad Pohilă. Disecarea cărților. Recenzii	BiblioEseu	V. Pohilă	L. Kulikovski	V. Rață	M. Harjevschi
3.	Raia Rogac. Biblioteca între lecturi și evenimente	BiblioEseu	R. Rogac	L. Kulikovski	V. Pohilă L. Kulikovski	
4.	Catalogul publicațiilor BM	Catalog	T. Foiu	L. Kulikovski	G. Scobioală L. Kulikovski	
5.	Universul Alei Korkina	Monografie bibliografică	M. Șcelcikova V. Fedorenco	T. Foiu	T. Foiu V. Rață V. Pohilă	M. Harjevschi
6.	Biblioteca Modernă : Glosar de termeni	Glosar	L. Kulikovski,	V. Bunescu	V. Pohilă G. Scobioală	M. Harjevschi

	uzuali		O. Bursuc, D. Ganea			
7.	Monografia <i>Transilvania</i> (în curs de redactare)	Monografie	L. Kulikovski P. Onciu, L. Capița, T. Donțu			M. Harjevschi
8.	Esinencu...	Exegeză literară	V. Răileanu	L. Kulikovski		
9.	Ineditul Eugen Cioclea- Iași : Junimea, 2018. – 306 p.	Antologie	V. Răileanu	L. Kulikovski		
10.	Gheorghe Barbarov. Am ce pierde - trăiesc	Bibliografie	L. Barabaș, A. Stratieva, A. Olărescu	T. Foiu	T. Foiu V. Rață V. Pohilă	M. Harjevschi
11.	Revista <i>BiblioPolis</i> , Vol. 64-67	Revista BiblioPolis, 2017, Vol. 64-67		L. Kulikovski	V. Pohilă, G. Scobioală	M. Harjevschi
12.	Revista <i>BiblioPolis</i> , Vol. 68	Revista BiblioPolis, 2018, Vol. 68		L. Kulikovski	V. Pohilă, G. Scobioală	M. Harjevschi
13.	Buletinul Mihai Eminescu	2018, vol.1-2		E. Dabija	M. Morăraș	M. Harjevschi
14.	Biblioteca Lomonosov (în curs de redactare)	Monografie	M. Șcelcicova	L. Kulikovski		
Lucrări finalizate (în curs de redactare, maketare)						
15.	Servicii moderne	Suport de curs	O. Bursuc, L. Kulikovski	L. Kulikovski		
16.	Managementul proiectului	Suport de curs	L. Kulikovski	L. Kulikovski		

17.	Formare formatori	Suport de curs	O. Bursuc, L. Kulikovski	L. Kulikovski		
18.	Servicii pentru persoane cu cerințe speciale	Suport de curs	L. Kulikovski	L. Kulikovski		
	Total 18 lucrări / volume					

Alte lucrări ale angajaților BM :

1. Ecoul Unirii : 100 de ani / editori: Alexandru Moraru, Alexandru Ganenco. – Chișinău : S. n., 2018 (Tipogr. „Tipocart Print”). – 60 p. – ISBN 978-9975-133-87-6.
2. Ineditul Eugen Cioclea / antologator: Vitalie Răileanu. – Iași : Junimea, 2018. – 306 p. – ISBN 978-973-37-2130-7.
3. Victimele ocupanților sovietici și călăii lor : Documente și materiale / Fundația „Draghiștea” ; editori: Alexandru Moraru, Alexandru Ganenco ; trad. doc. din rusă: Alexandru Moraru. – Chișinău : S. n., 2018 (Tipogr. „Tipocart Print”). – 396 p. – ISBN 978-9975-3256-0-8.
4. Fonari, Victoria. Literatura comparată. Chișinău : CEP USM, 2018.

Tabelul de mai sus, atestă contribuția și participarea la procesul științific de cercetare a Bibliotecii Centrale, a filialelor „O. Ghibu”, „M. Lomonosov”, „Transilvania”, CAE, „Hristo Botev”, care și-au planificat și realizat cercetări fundamentale, profesionale. Activitatea științifică a anului 2018 atestă lipsa din peisajul cercetărilor, publicațiilor, a secțiilor cu rol metodologic – Dezvoltare servicii, Comunicare și promovare, Managementul resurselor informaționale, Tehnologia informației, Monitorizare și evaluare (lipsă încurajată și susținută de Administrația BM prin bonusurile bănești oferite cu generozitate lunar). Prezență fac doar secțiile Studii și cercetări și „Memoria Chișinăului” care au realizat studii și cercetări materializate în mai multe lucrări.

Cei mai prolifici care au adus contribuții valoroase la comunicarea activității științifice a BM în țară și străinătate, au obținut premii locale și internaționale.

Nr	Angajat cercetător	Conferință	Conf. internaț	Simpozion	Colocvii duplex	Comunicări	Articole	Cărți volume publicate	TV	Radio	Alte activități
1	Maria Pilchin	6	2			7	11		32 (emisiuni realizate)	8	
2.	Mariana Harjevschi										

3.	Victoria Fonari	3	4	1		8	21	1	8		
4.	Lidia Kulikovski	1	2	1	1	5	16/8 trad.	1	7 – Bună dimineața, Sputnik, Lecturi a la carte	3 emisiuni; 20 interviuri	1
5.	Dumitru Crudu						5/30/48	4			
6.	Vitalie Răileanu	9	2	2		5	6	1	45 emisiuni realizate		
7.	Nelly Țurcan	4				4	3				
8.	Vlad Pohilă	8	4	5		12	16	1	21	28	

În anul 2018, s-au produs multe evenimente remarcabile, s-au desfășurat simpozioane, conferințe, colocvii, lecții publice, dezbateri, mese rotunde, lansări de carte, prezentări de publicații ș.a. Evenimente științifice au suscitât interes sporit din partea participanților. Au excelat bibliotecile „Onisifor Ghibu”, „Transilvania”, Biblioteca Publică de Drept, „M. Lomonosov”, Filiala de Arte „T. Arghezi”, „Hristo Botev”, „Adam Mickiewicz”, Biblioteca Centrală, CAE, „I. Mangher” și altele.

S-au organizat mai multe, în comparație cu anul trecut, simpozioane, conferințe, colocvii, mese rotunde și lecții publice, care au avut loc ca evenimente singulare sau în cadrul serviciilor noi, cluburilor, cenaclurilor.

Tipuri activități științifice	2018	2017
Congres	1	1
Simpozion	9	2
Conferință	34	17
Ne-Conferință	1	0
Colocviu	5	3
Masă rotundă	56	19
Lecții publice	362	263
Lansare / prezentare carte științifică	109	70
Concursuri de erudiție	39	21

Total activități științifice	616	378
------------------------------	-----	-----

Un aspect demn de evidențiat – comunicarea științei se produce în cadrul serviciilor. Acest fenomen de comunicare a științei, de înțelegere corectă a conceptului de orientare spre servicii a apărut ca urmare a instruirilor pe parcursul ultimilor patru ani, semn bun, care transmite că se coagulează o cultură a serviciilor la BM. Cei mai prolifici au fost filialele „M. Lomonosov” și „Ovidius”, urmate de „Transilvania”, „Ițic Mangher”, Biblioteca Centrală, „Adam Mickiewicz”, „L. Rebreanu”, „Târgoviște”, N. Titulescu, „Târgu-Mureș”, „Ștefan cel Mare”.

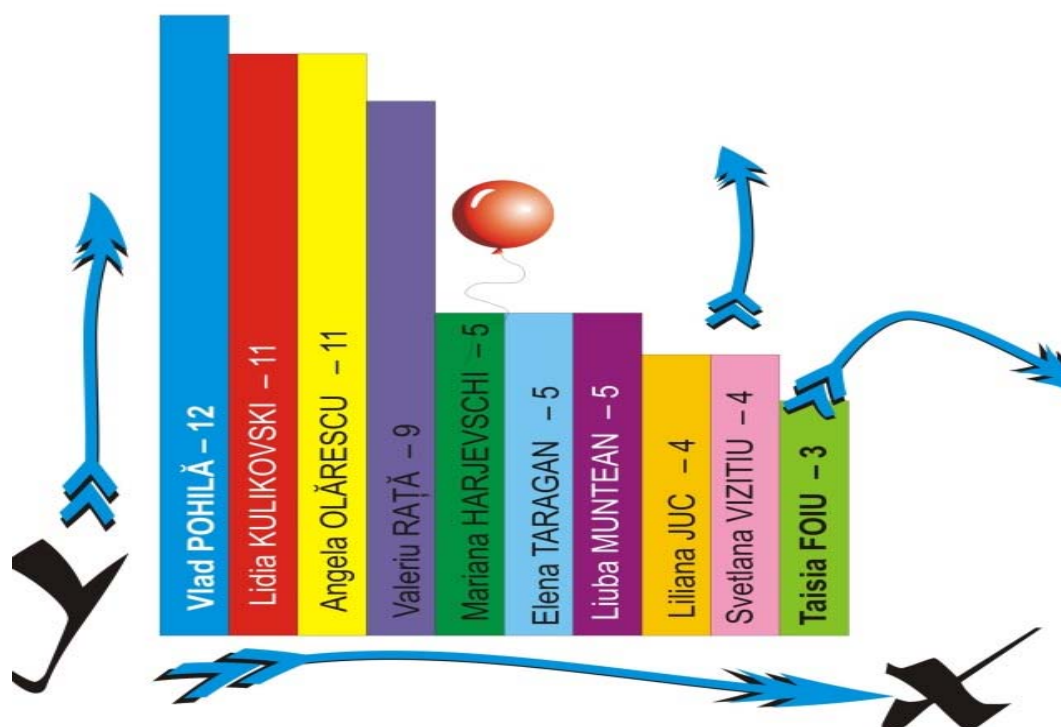
Evidențiem ca exemplară Biblioteca „M. Lomonosov”, care are o cultură a serviciilor bine consolidată. Mărturie stau numărul mare de servicii funcționale, cu conținut calitativ, bine structurat pe grupuri-țintă specifice, din care listăm doar cele care promovează știința în activitățile lor: „Здравушка: Lectoriu”; „Здоровье в XXI веке”; „15X4”: научно-популярный лекторий; „Сокровенное знание в «Живой этике» Рерихов”; „Пушкинский лекторий”; „Лекторий по истории искусств „Дорога души”.

O formă de comunicare și educare pentru știință, care a luat amploare în 2018, au fost *Concursurile de erudiție*, care au crescut ca număr de la 21 în 2017, la 39 în 2018. Aici au contribuit *Campaniile Creativității și inovației, Hora științei și Zilele ZEN*.

Reviste de specialitate

Anul 2018, al 17-lea an de existență a revistei de specialitate *BiblioPolis*, a demarat cu volumul al 68-lea! Este în continuare platforma BM de comunicare profesională, instrument de comunicare a imaginii, platformă de educație biblioteconomică, spațiul public în care se prezervă succesele profesionale; instrument de împărtășire și dăruire a conținutului elaborat de specialiștii BM altor biblioteci și bibliotecari. Și în anul de referință echipa *BiblioPolis* – Vlad Pohilă, Lidia Kulikovski, Genoveva Scobioală, Valeriu Herța, Ion Vârlan susțin revista pe linia de plutire.

Menționăm ca realizare de succes creșterea semnificativă a articolelor științifice – 70% (anul 2017 – 50%) din totalul articolelor, variabilă urmărită de echipa de dezvoltatori *BiblioPolis*. Revista publică materiale științifice despre Bogdan Petriceicu Hasdeu și la al 68-lea volum. Au fost publicate la rubrica „Patronul nostru spiritual” șase articole științifice ale tinerilor cercetători și ale cercetătorilor consacrați despre aspecte inedite, necunoscute ale vieții și operei lui B.P. Hasdeu și membrii dinastiei. La rubricile constante au fost adăugate altele, care accentuează unele preocupări ale BM, de exemplu *Plăcerea lecturii SF*, *Centenarul Unirii*.

Un aspect caracterizat ca eșec al anului 2017 – lipsa istoriilor de succes, – rămâne la categoria eșecuri și în anul de referință. E o tendință negativă care tacit se încetățenește în cultura BM. Îl atenționăm ca punct vulnerabil la comunicare și promovare – nu avem abilitățile necesare sau dorința de a comunica activitatea noastră prin cea mai puternică metodă de persuasiune.

A scăzut numărul de articole despre servicii. Raportăm peste 200 de servicii, dar nu se regăsește nici o experiență a serviciilor în revista de specialitate (cu mici excepții a câtorva discursuri de la *Ignite*). Lipsesc articolele despre servicii și în „BM în presă 2018”, doar două mențiuni („I. Mangher” și „Adam Mickiewicz”). Semnalăm și acest aspect ca vulnerabil în comunicarea serviciilor.

BiblioPolis este oglinda Bibliotecii Municipale care evidențiază multe evenimente de anvergură, realizări frumoase și identifică lipsa unui aspect sau al altuia, care ar contura mai frumos imaginea BM. *BiblioPolis* este și un barometru care măsoară vivacitatea instituțională, potența profesională, capacitatea

creativ-inovativă a echipei BM, interesul pentru inculcarea unei imagini pozitive în mentalul colectiv chișinăuian și preservarea acestei imagini pentru urmași.

Revista elaborată de către Centrul Academic Internațional Eminescu, *Buletinul Mihai Eminescu*, fondat în scopul publicării cercetărilor eminescologice și promovarea operei și personalității lui Mihai Eminescu, a fost redactat și aprobat spre editare doar numărul 1 și 2 al anului 2018.

Un alt instrument de imagine și comunicare, o altă oglindă, este bibliografia *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în presă*. În acest an este foarte „subțire” (162 de surse în limba română și 59 în limba rusă). Majoritatea articolelor – 80% au ca subiect lansarea cărților, restul (foarte puține) – comentarii la evenimente izolate care nu conturează benefic, valoric imaginea comunitar-culturală a BM ca contributor activ la procesele literar-culturale, educaționale. Articolele despre evenimentele de lansare a cărților pot fi înscrise doar în agenda editurilor sau autorilor pentru că se referă la ei, iar biblioteca doar găzduiește evenimentul (așa e relatat în majoritatea articolelor sau consemnărilor publicate). Articolele au apărut în presa scrisă, la fel, cu străduința editurii și a autorului. Bibliotecarii au scris puține articole despre evenimentele bibliotecii fără accentele necesare pe imagine și contribuție.

Eșecuri și lecții învățate

E foarte dificil să estimezi corect timpul necesar. Nu ne înscriem în termenii stabiliți cercetării pentru că nu există angajați destui, nici angajați dornici să facă cercetare; Cercetarea este un proces colaborativ care e greu să-l asiguri. Din acest motiv nu s-au realizat patru din cinci cercetări sociologice, deși conceptele și chestionările au fost elaborate și două sunt plasate pe aplicație. De ce nu am apăsat butonul „ON”? Bibliotecarii au zis că sunt prea ocupați...

- Revista *BiblioPolis* – apare cu întârziere din aceleași motive: a colaborării și a duratei pentru că lucrează doar trei oameni, iar 2018 a fost unul recuperator care a ținut anul 2018 oprit..., ne-am luat angajamentul să lucrăm contracronometru pentru a le scoate până la sfârșitul lunii martie; precum și recuperarea revistei „Buletin Mihai Eminescu” pentru anul 2018 ...

Reieșind din cele expuse, concluzionăm următoarele:

1. În scopul asigurării calității și respectării termenilor propuși, să planificăm mai puține titluri aplicând norme de timp / cercetare; lecturare, redactare, procesare;
2. Titlurile propuse spre publicare să fie selectate din perspectiva utilității pentru dezvoltarea serviciilor, inovarea activității, dezvoltarea creativității angajaților; din perspectiva istoriei BM ca actor important în procesele literare, culturale ale vremii;

3. Tematicile cercetărilor să fie aprobate din aceleași perspective;
4. Tipologia lucrărilor planificate spre publicare să răspundă necesității de inovare și dezvoltare a angajaților, materializate într-un format accesibil ca ghiduri pe diferite teme; tutoriale, suporturi de curs;
5. Instituirea unei colecții „Cum se face?”!

Astfel, vom avea instrumentele necesare accelerării procesului inovativ și extinderea oportunităților inovative pentru chișinăuieni.

Sperăm, că se vor lua în considerație eșecurile valorificându-le prin încurajarea secțiilor cu responsabilitate metodologică să cerceteze, să publice articole, istorii de succes, pentru a îmbunătăți imaginea BM și a instrumentelor utile bibliotecarilor pentru realizarea cu succes a obiectivelor trasate de BM pentru 2019.

Cercetare bibliografică locală

Cercetarea, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural al capitalei – este una din preocupările de bază a Secției „Memoria Chișinăului”. Activitatea în domeniul respectiv în anul 2018, a fost productivă – colaboratorii SMC au lucrat la promovarea patrimoniului local, la proiecte de cercetare, din care s-au materializat în volume publicate numai două lucrări:

Мирь Аллы Коркиной: *литература, искусство, журналистика, общественная деятельность:* Биобиблиогр. / Bibl. Municipală „B.P. Hasdeu”; Bibl. publică „M. Lomonosov”; ed. îngr. de Mariana Harjevschi ; alcăt.: Margarita Scelckova, V. Fedorenco ; red. bibliogr.: Taisia Foiu. – Chișinău : [S. n.], 2018. – p.

Biobibliografia „Мирь Аллы Коркиной” este dedicată cunoscutei poete, membru al Uniunii Scriitorilor din Rusia și din Republica Moldova, membru al Uniunii Jurnaliștilor și al Uniunii Teatrale din Moldova, „Maestru al literaturii” din Republica Moldova, Ala Korkina. Biobibliografia reflectă creația multilaterală a poetei. Lucrarea conține 1520 de surse bibliografice adnotate, articole de autori și referințe critice despre A. Korkina, interviurile ei, precum și o selecție de poezii care reflectă activitatea literară a poetei.

Gheorghi Barbarov. „Am se pierde – trăiesc” = Георги Барбаров. „Имам какво да губя – живея!”: Биобиблиогр. / Bibl. Municipală „B.P. Hasdeu”, Filiala „Hristo Botev” ; alcăt.: Larisa Barabaș, Angela Olărescu ; red. bibliogr.: Taisia Foiu ; ed. îngr.: Mariana Harjevschi. – Chișinău : S. n., 2018 (Tipogr. „Notograf Prim”). – 100 p. : fot., il.

Lucrarea este dedicată lui Gheorghi Barbarov - poet, jurnalist, critic literar, redactor, coordonator, traducător. Biobibliografia include și articole critico-literare, care dezvăluie profund originalitatea și caracterul multilateral

al talentului literar al lui Gheorghe Barbarov. Materialul selectat este publicat în trei limbi – bulgară, română și rusă, conține 375 de descrieri bibliografice.

Colaboratorii Secției „Memoria Chișinăului” au fost implicați în elaborarea indexurilor auxiliare pentru lucrarea *Disecarea cărților (recenzii, consemnări, prefețe, postfețe)*, autor Vlad Pohilă: Index de titluri de recenzii, consemnări, prefețe, postfețe; Index de cărți și reviste recenzate; Index de nume de persoană; Index de nume geografice.

Pe parcursul anului colaboratorii Secției „Memoria Chișinăului” au acumulat informații pentru lucrarea *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în presa 2018*, selectând și efectuând descrierea bibliografică la **221** de articole în presa scrisă.

Filiala „I. Manger” a finalizat cea de a treia ediție a bibliografiei „**Holocaust – tragedia poporului evreilor Europei sec. XX**” (format electronic). În anul de referință au fost adăugate **51** descrieri bibliografice în limbile română, rusă, germană ș.a. (în total – 756 descrieri). Bibliografia este alcătuită din 11 compartimente și a fost postată pe pagina „Bibliografii” de pe blogul bibliotecii *Ebraika*.

În anul 2018 a fost elaborat *Chișinău. Calendarul aniversărilor istorice și culturale 2019*, care cuprinde **135** din cele mai semnificative aniversări ale capitalei Republicii Moldova, marcate în anul 2019 – evenimente, instituții, biserici, străzi, monumente, ziare și reviste, precum și date jubiliare despre personalitățile chișinăuene – primari, arhitecți, savanți, medici, oameni de artă, scriitori etc. Aranjarea datelor în calendar este invers cronologică.

Calendarul evreiesc. Date memorabile ale calendarului evreiesc 2019: Oameni. Evenimente. Fapte (format pdf), 105 p. conține scurte date biografice ale evreilor proeminenți, sărbători religioase și laice, cele mai însemnate date pentru poporul evreu și statul Israel și este alcătuit din cinci compartimente.

Lucrări în proces de elaborare

- *Catalogul publicațiilor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (2012-2017)*
- *Larisa Ungureanu. Chișinăul în filme. Antologie*
- *Biobibliografia Victor Teleucă*
- *Biobibliografia Andrei Turcanu*

9. RESURSE

9.1. Resurse umane

Biblioteca, fiind un centru informativ, educativ și cultural are menirea să ofere tot mai multe servicii orientate spre utilizatori și comunitate, bazate pe calitate, eficiență și eficacitate. În acest context, menționăm că angajații BM „B.P. Hasdeu”, au învățat și aplică în activitatea de zi cu zi noi metode și forme, utilizând pe larg tehnologiile informaționale moderne.

Pe parcursul anului 2018, la realizarea obiectivelor instituționale, au contribuit 425 de angajați.

Personal		Personal profesional						Personal auxiliar
		total	în echivalent norme întregi	cu studii superioare		cu studii medii		
Total	în echivalent norme întregi			total	din care de specialitate	total	din care de specialitate	
425	419	360	358	321	93	39	3	65

În tabelul de mai sus este prezentată structura personalului pe categorii socio-profesionale, și după cum se observă, cei mai mulți angajați, și anume 360 de persoane (84,7%), fac parte din categoria de personal profesional, cu o structură neomogenă din punct de vedere al profesiei deținute, dar din domenii adiacente corespunzătoare celei de bibliotecar, iar 65 de angajați (15,3%) fac parte din personalul auxiliar.

Datorită domeniului de activitate din bibliotecă, structura angajaților pe sexe revine în mare parte femeilor, care au un procent de 89% din totalul angajaților, bărbații constituind doar 11%. În comparație cu anul 2017 nu s-au produs schimbări majore, cifrele fiind aproximativ aceleași. Elementul-cheie de care se ține cont la angajare este profesionalismul care nu poate fi improvizat: el este rezultatul cunoștințelor, instruirilor, inteligenței, experienței, abilităților, dezvoltării continue.

Biblioteca Municipală beneficiază de angajați bine pregătiți, fapt confirmat prin gradele de calificare deținute (171): *gradul superior* – 32, *gradul I* – 64 și *gradul II* – 75. Astfel, 47,5% din personalul de specialitate posedă categorii de calificare. În anul de referință, 27 de bibliotecari au depus dosarele pentru certificarea categoriei de calificare, iar 13 bibliotecari cu categorii de calificare au plecat: doi cu *gradul superior*, doi cu *gradul întâi* și nouă – *gradul doi*.

Potențialul uman nu presupune doar un anumit număr de personal, ci și competențe specifice activității desfășurate. Pe parcursul anului curent, 17 angajați noi au urmat cursul de formare profesională de scurtă durată „Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării” (75 ore), fapt ce denotă implicarea acestora în obținerea de performanțe și în crearea unei imagini pozitive a bibliotecii.

Referitor la fluctuația personalului situația nu s-a schimbat spre bine, fiind la același nivel ca în anul 2017. În vederea comparării mișcării de personal este corect ca aceste comparații să fie efectuate în mărimi relative. Pe parcursul anului 2018 au fost angajați 100 de persoane: 86 bibliotecari și 14 personal auxiliar, iar 88 de angajați au plecat, cauzele fiind diferite: demisie din propria inițiativă, concediere din vina angajatului, îmbolnăviri și decese. Din ei, 13 persoane dețineau funcții de conducere, iar 59 erau bibliotecari. Este de menționat faptul că 42 de persoane din cei plecați – s-au angajat în acest an, majoritatea din ei fiind studenți sau persoane care caută beneficii personale imediate și neglijează dezvoltarea personală de lungă durată. Pentru aceste categorii de personal ar trebui să încercăm să-i motivăm ori să-i convingem de dezvoltare în carieră. E mai dificil de înlocuit persoanele cu funcții de conducere, e nevoie de o perioadă mai mare de timp pentru a fi identificate.

Deși, fluctuația personalului are mai multe dezavantaje, și în primul rând posibilitatea reducerii calității serviciilor prestate sau chiar riscul de întrerupere a activității în unele subdiviziuni pentru o perioadă scurtă de timp până la noi angajări, există și câteva avantaje ale schimbărilor de personal: „reîmprospătarea” forței de muncă, posibilitatea promovării unor angajați în posturile rămase vacante, „debarasarea” de cei incompetenți sau vulnerabili și „autoselectarea naturală” a angajaților loiali.

În anul 2018 la nivelul Secției resurse umane s-au desfășurat următoarele activități:

- au fost distribuite și adunate documentele necesare privind acordarea scutirilor la impozitul pe venit reținut din salariu pe anul 2018;
- programarea concediilor de odihnă aferente anului 2018, pentru toți angajații instituției;
- actualizarea permanentă a sistemului informațional privind gestiunea resurselor umane care presupune introducerea și / sau completarea dosarelor profesionale a angajaților;
- participarea la atelierul *Gestiunea resurselor umane*, organizat pentru angajații BM;
- inițierea și organizarea a două seminare: *Modificările și completările apărute la Codul Muncii și Garanțiile stabilite în Convenția Colectivă (nivel de ramură) pe anii 2017 – 2020*;
- participarea, în luna septembrie, la Târgul de cariere;
- întocmirea schemei de încadrare și atribuirea funcțiilor și claselor de salarizare în conformitate cu prevederile *Legii nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*.

Au fost inițiate un număr de 853 de ordine, perfectate 103 *Contracte individuale de muncă* și 143 de *Acorduri adiționale*, având ca subiect:

- numirea în funcții;
- reîncadrarea în serviciu;
- încetarea raporturilor de muncă;
- modificarea raporturilor de muncă;
- suspendarea raporturilor de muncă;

- exercitarea cu caracter temporar a funcțiilor de conducere vacante;
- sancționarea disciplinară a salariaților;
- încetarea suspendării și reluarea activității;
- constituirea comisiilor, etc.

Ținând cont de cele expuse menționăm că în anul de referință nu toți angajații au lucrat integral tot anul, au fost și absențe, justificate: concedii de boală, concedii de maternitate, de îngrijire a copilului, concedii fără plată, alte concedii aprobate prin lege. Pe parcursul anului 2018 au fost înregistrate / completate / eliberate:

- 457 cereri ale angajaților de concediu: de odihnă, fără plată, îngrijirea copilului până la vârsta de 3 și 4 ani, de susținere a examenelor ș.a.
- 148 concedii medicale (1252 de zile);
- 14 cereri de acordare a concediului pentru îngrijirea copilului;

La sfârșitul anului 2018, au fost arhivate documentele întocmite în cursul anului.

Este evident, că astăzi trebuie să avem o mare capacitate de analiză și sinteză, flexibilitate și mobilitate în gândire, capacitate de negociere, disponibilitate la dialog, spirit de echipă, dar, mai ales, să știm cum să motivăm angajații în obținerea de rezultate performante și să conștientizăm că succesul poate fi obținut numai atunci când fiecare se simte important și valoros pentru bibliotecă, iar resursele umane trebuie să susțină și să respecte personalitatea fiecărui angajat, recunoscându-i și apreciindu-i contribuția la timp.

9.2. Resurse tehnologice

Infrastructura tehnologică a BM s-a dezvoltat considerabil – parcul de tehnică s-a înnoit cu un server și 10 calculatoare, șapte laptopuri, nouă tablete, patru proiectoare, cinci sisteme audio, 23 roboți – din surse bugetare și din proiecte și donații.

Tip dispozitiv	Buget local	Proiecte și donații
Calculator	10	
Laptop	7	
Tablete	9	
Proiector	2	2
Sistem audio	4	1
Roboți	20	3

Pentru asigurarea activităților și serviciilor bibliotecii cu echipament acustic au fost achiziționate: sisteme audio cu microfoane pentru filialele: „Târgu-Mureș”, CAE, „Târgoviște”, „Transilvania” și „A. Mickiewicz” – patru din buget și unul din proiect).

La inițiativa primarului municipiului Chișinău au fost achiziționate 20 de seturi de robotică: , ce a permis organizarea serviciului *Robotica la bibliotecă* în patru filiale: CAE, „Târgu-Mureș”, „Transilvania” și Biblioteca Centrală, Filiala „Transilvania” beneficiind de trei roboți de la Programul Novateca.

În total, la 1 ianuarie 2019, în gestiunea filialelor BM se află: **370** (351 în 2017) de calculatoare, din care **323** (315 în 2017) sunt conectate la internet, **45** de imprimante, **45** de dispozitive multifuncționale (imprimantă, xerox, scanner), **12** scanere și **24** (20 – în 2017) proiectoare, **85** (77 în 2017) de tablete, **10** e-readere, calculatoare tip server – **șase**; calculatoare nefuncționabile – **47**.

Utilizarea calculatoarelor

Din totalul de **370** de calculatoare: **119** (120 – 2017) sunt posturi de lucru pentru utilizatori; **198** (194 – 2017) posturi de lucru pentru bibliotecari, inclusiv posturi de lucru pentru instruirea bibliotecarilor – **20**; calculatoare tip server – **șase**, nefuncționabile – **47**.

În anul de referință numărul de posturi de lucru pentru utilizatori a scăzut cu o unitate (defect). BM oferă utilizatorilor posibilitatea de a folosi resursele bibliotecii la **119** calculatoare, 100% sunt conectate la Internet, în 26 filiale (11/12/16):

- 18 stații de lucru – Biblioteca Centrală;
- 14 stații de lucru – BPD;
- 7 stații de lucru – filialele „M. Lomonosov”, „Transilvania”;
- 6 stații de lucru – filialele „Târgoviște”, „A. Mickiewicz”, „L. Rebreanu”, CAE;
- 5 stații de lucru – filialele „Ovidius”, „Ștefan cel Mare”;
- 4 stații de lucru – filialele „Târgu-Mureș”, „Maramureș”, Codru, „I. Mangher”;
- 3 stații de lucru – filialele „Alba Iulia”, A. Russo, „T. Arghezi”, M. Drăgan;
- 2 stații de lucru – filialele *M. Costin*, *N. Titulescu*, „M. Ciachir”;
- 1 stație de lucru – filialele „H. Botev”, „A. Donici”, *Traian*, „O. Ghibu”, „L. Ukrainka”

Stațiile de lucru (**119**) destinate utilizatorilor au asigurat accesul la resurse pentru **76 988** (64 127 – în 2017) de utilizatori din diferite filiale, ceea ce reprezintă o creștere constantă, în raport cu anii precedenți.

În 2018 un post de lucru revine la un număr de **1 216** de utilizatori activi (pentru comparație – în 2017 un post de lucru revenea la un număr de **1 255** de utilizatori activi).

Intrarea în fondul bibliotecii a tabletelor – **75** disponibile pentru utilizatori – a asigurat funcționarea serviciilor pe tablete și a înregistrat un număr de **27 992** (9709 în 2017) utilizatori, care s-au folosit de aceste dispozitive mobile pe parcursul anului de referință, cu 18 283 mai mult decât în 2017.

La dispoziția utilizatorului se află **18 MFU**, **75** tablete pentru utilizatori la 22 filiale, **9** tablete pentru instruirea bibliotecarilor, **10** e-readere.

Au devenit vitale zonele WiFi în filiale, care oferă utilizatorilor posibilitatea de a accesa resursele de internet, de a comunica cu prietenii, partenerii pe dispozitive personale: laptopuri, telefoane mobile, tablete. Pe parcursul anului 2018 s-au înregistrat un număr de **108 424** de utilizări (pentru comparație, 68 889 – în 2017; 34 139 – în 2016), ceea ce reprezintă o creștere de **36%** a numărului de utilizatori, care au vizitat biblioteca pentru a beneficia de această facilitate.

Concluzie: Parcul de mașini, **370** de unități, a crescut, grație suportului oferit de APL. Creșterea numărului de calculatoare cu **19** unități asigură o activitate mai eficientă atât pentru utilizatori, precum și pentru bibliotecari. 12,7% din numărul total de calculatoare sunt nefuncționabile. În acest sens în 2019 va fi realizată procedură de casare a tehnicii învechite.

Dispozitivele mobile – tabletele și e-readerele – au lărgit gama de servicii oferite de BM. Deși Biblioteca Municipală dispune de 10 e-readere, acestea au fost utilizate în cazuri rare – motivul se bazează pe teama bibliotecarilor ca dispozitivul să nu fie distrus. În anul 2019 trebuie să fie întreprinse măsuri de promovare a cărților electronice, de instruire a utilizatorilor în folosirea lor.

Sistemul informațional de gestiune a activității BM

În anul de referință Sistemul informațional al BM a asigurat activitatea bibliotecii pe segmentele: achiziții, catalogarea curentă și retrospectivă a colecției, circulația documentelor, gestionarea procesului de restituire a documentelor, gestionarea și controlul seriialelor, înregistrarea cititorilor, inventarierea fondurilor, căutarea informației și a oferit date pentru analiza activității. În anul de referință putem raporta următoarele rezultate:

	2018	2017
Total de înregistrări în catalog	1 046 061	989 651
Total de titluri	279 719	262 429
Exemplare barcodate	55 910	319 014
Înregistrări analitice	1 381	1 118
Bibliotecari implicați în evidența documentelor	109	40
Traininguri / consultații oferite pentru bibliotecari	30	25
Traininguri, consultații pentru utilizatori	4 287	2 408
Căutări în OPAC	173 631	208 231
Utilizatori noi	11 164	10 908
Seriale înregistrate (titluri)	183	153

Pe parcursul anului catalogarea curentă și retrospectivă a colecției filialelor au fost prioritare – scopul final fiind reflectarea integrală a colecției BM în catalogul electronic. În procesul de catalogare retrospectivă au fost implicați șapte bibliotecari de la Secția managementul resurselor informaționale, Secția tehnologia informației și bibliotecarii de la filialele: Arte „T. Arghezi”, „M. Lomonosov”, „O. Ghibu”, „L. Rebreanu”, A. Russo, „A. Donici”, „I. Mangher”, „M. Ciachir”, *Traian*.

În total, în catalogul electronic al Bibliotecii Municipale se regăsesc – **1 046 061** de exemplare și **279 719** de titluri, ceea ce constituie 86% din colecția BM, din care **24 784** de exemplare de documente noi achiziționate în 2018.

În *Modulul Seriale* s-a monitorizat corectitudinea evidenței edițiilor periodice în filiale (**27** filiale – **579** abonamente). În total, au fost redactate unele abonamente și au fost introduse **20** de titluri noi.

Pe parcursul anului au fost depistate un șir de probleme legate de procedura de returnare a cărților de la restanțieri în Modulul *Circulație*. Unele biblioteci nu respectau regulile de împrumut – pentru a evita discuțiile cu cititorii, care au întârziat cu returnarea cărților, bibliotecarii efectuau plata fără a elibera bonul de

încasare a amenzii sau returnau cartea în catalogul electronic înainte de termenul stabilit. Aceste cazuri au fost discutate cu bibliotecile respective.

În anul de referință a fost înregistrat un număr de **29 319** de sesiuni în *OPAC*, în cadrul cărora au fost efectuate **173 631** de căutări. Din tabelul de mai jos se observă că în 2018 valorile indicatorilor *Vizite*, *Utilizatori noi* și *Sesiuni* au crescut, datorită instruirilor utilizatorilor. Faptul că numărul de *căutări* efectuate a diminuat cu 16,62% poate fi interpretat diferit: utilizatorul a găsit ceea ce căuta, de aici reiese și micșorarea duratei sesiunii sau nu a găsit nimic și nu a mai revenit pe resursă.

Utilizatori	Utilizatori noi	Sesiuni	Sesiune per utilizator	Căutări	Căutare/sesiune	Durata medie a sesiunii
14.16%	9.68%	4.91%	-8.11%	-16.62%	-20.52%	-13.27%
9 890 vs 8 663	9 562 vs 8 718	29 319 vs 27 947	296 vs 323	173 631 vs 208 231	5.92 vs 7.45	00:06:31 00:07:31

Utilizatorii au consultat catalogul electronic al bibliotecii de pe calculatoare, telefoane și tablete. Datele statistice demonstrează o creștere a numărului de sesiuni (cu 47,62%) și utilizatori (cu 11,48%), a celor care accesează catalogul bibliotecii de pe *telefoanele mobile* și în cazul accesărilor catalogului pe *calculatoare staționare* – o descreștere nesemnificativă de 0,84% a sesiunilor. În anul de referință se observă o diminuare la ambii parametri (sesiuni și utilizatori) a accesărilor pe *tablete* – 36,89% și respectiv – 27,51% ceea ce este explicabil din punctul de vedere al evoluției telefoanelor mobile, care sunt utilizate de majoritatea utilizatorilor.

Utilizatorii se adresau la catalogul electronic pentru a căuta informații la teme de cercetare sau conform preferințelor de lectură, de ex.: *Foucault, parabola semantorului, amintiri din viitor, psihologie, daniel keyes, fata din tren, bulgakov, drept civil, 1984, Amintiri din viitor, corupția, Eminescu, mentalitate, alge, Tatiana Tibuleac, Aristotel, bibliotecara, Braila, bunatate, Carnegie, desen linear etc.*

Modulul *Inventariere și verificare*. După finalizarea procesului de barcodare a fondului în catalogul electronic, a început verificarea colecției de documente. Pe parcursul anului 2018 a fost efectuată verificarea colecțiilor și confruntarea cu înregistrările din catalogul electronic în următoarele filiale: „Târgu-Mureș”, „Maramureș”, „Ștefan cel Mare”, „M. Lomonosov”, „A. Donici”, *M. Costin*, *N. Titulescu* și Biblioteca Centrală (Depozitul Central și subdiviziunile din Sediul Central). În procesul de verificare au fost identificate erori în introducerea datelor, au fost identificați pașii care urmează pentru a redresa situația. Din cele opt filiale – cinci au reușit să verifice 70% – 95%, iar trei – din motivul lipsei de personal, urmează să lucreze la acest capitol în 2019.

În anul de referință, paralel cu catalogarea retrospectivă, redactorul catalogului electronic a redactat înregistrările bibliografice și fișierele de autoritate.

Sistemul de gestiune a activității a funcționat în regim normal. Viteza redusă de prelucrare a operațiilor și, respectiv, blocări ale sistemului, în momentele când se generau rapoarte sau erau deschise mai multe sesiuni (unele inactive), au fost semnalate în prima jumătate a anului. Pe parcursul anului au fost efectuate actualizări ale SI, care au rezolvat unele probleme de funcționalitate. Achiziționarea serverului în septembrie 2019, a soluționat problema și a eficientizat funcționarea sistemului. Administratorul SI a elaborat rapoarte agregate, ajustate la cerințele standardelor naționale, generate lunar de sistemul informațional, ceea ce a optimizat colectarea datelor statistice.

Concluzii: Sistemul Informațional de Gestiune a Activității bibliotecii a asigurat evidența noilor intrări, catalogarea retrospectivă, realizată la 90%, înregistrarea utilizatorilor și circulația documentelor; inventarierea și verificarea colecțiilor. A fost testat modulul de înregistrare a utilizatorilor la serviciile bibliotecii. Achiziționarea serverului a optimizat funcționalitatea sistemului informațional. Pentru asigurarea utilizării corecte a modulelor în anul 2018 a fost actualizată lista celor mai des întâlnite erori și soluționarea lor. Cu regret, nu au fost elaborate videotutorialele planificate, ca suport pentru bibliotecari. Au fost elaborate rapoarte agregate ajustate la cerințele standardelor naționale, generate lunar de sistemul informațional, ceea ce a optimizat procesul de colectare centralizată a datelor statistice, oferindu-i bibliotecarului timp pentru alte activități. Rămâne a fi actuală problema traducerii interfeței OPAC-ului în limba română – planificată pentru 2019. Problemele depistate pe parcursul anului, în marea majoritate, țin de factorul uman. Pentru o activitate și mai eficientă, în anul 2019 vor fi organizate instruirii, consultații privind procedurile activității în SIGA.

